

2020

แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของ นักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

จุฑามาศ เตชะภัททวรกุล
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [Educational Assessment, Evaluation, and Research Commons](#)

Recommended Citation

เตชะภัททวรกุล, จุฑามาศ, "แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล" (2020). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 3720.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/3720>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

น.ส.จุฑามาศ เตชะภัทวรกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUIDELINES FOR READINESS PREPARATION TO PROMOTE STUDENT TEACHERS'
MULTITASKING SKILLS IN DIGITAL AGE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research Methodology
Department of Educational Research and Psychology
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2020
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงาน
	ที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล
โดย	น.ส.จุฑามาศ เตชะภักทวรกุล
สาขาวิชา	วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศศิธร เขียวกอ)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ)	
.....	กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล. (GUIDELINES FOR READINESS PREPARATION TO PROMOTE STUDENT TEACHERS' MULTITASKING SKILLS IN DIGITAL AGE) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.วรรณิ แกมเกตุ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล 2) ประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู 3) วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล และ 4) พัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัล การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล ด้วยการศึกษเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสนทนากลุ่มกับครูในโรงเรียน จำนวน 4 คน การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลาย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลาย ตัวอย่างวิจัย คือ นักศึกษาครู จำนวน 103 คน และการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์นักศึกษาครู จำนวน 8 คน สนทนากลุ่มกับนักศึกษาครู จำนวน 5 คน และสนทนากลุ่มกับครูบรรจุใหม่ จำนวน 6 คน ซึ่งข้อมูลในระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติบรรยาย และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล โดยอิงจากข้อมูลในระยะที่ 1 และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะงานของครูในโรงเรียนแบ่งเป็นงานด้านการจัดการเรียนการสอนและงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน และครูที่มีทักษะความสามารถที่หลากหลาย ต้องมีทักษะย่อย 3 ด้าน คือ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม

2. นักศึกษาครูมีความต้องการจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านทักษะการบริหารจัดการเวลามากที่สุด รองลงมาคือทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะทางสังคมมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด

3. สถาบันผลิตครูเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาครูเข้าสู่การปฏิบัติงานครูในสภาพจริงด้วย 2 กระบวนการหลัก คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แต่อย่างไรก็ตาม ครูบรรจุใหม่ผ่านการเตรียมความพร้อมมาแล้ว ยังพบปัญหาการทำงานที่หลากหลาย ซึ่งมี 7 ทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาเหล่านี้ ได้แก่ 1) ทักษะการปรับตัวทางสังคม 2) ทักษะการแก้ปัญหา 3) ทักษะการปฏิเสธ 4) ทักษะการบริหารจัดการ 5) ทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี 6) ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 7) ทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารโรงเรียน

4. แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล มี 8 แนวทาง ซึ่งสามารถจัดประเภทได้ 3 ประเภท คือ 1) แนวทางที่ส่งเสริมโดยสถาบันผลิตครู 2) แนวทางที่ส่งเสริมโดยสถานศึกษา และ 3) แนวทางที่ส่งเสริมโดยนักศึกษาครู

สาขาวิชา วิทยาลัยการศึกษาศึกษา

ลายมือชื่อนิติ .....

ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6280028827 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

KEYWORD: MULTITASKING SKILLS, STUDENT TEACHERS, NEED ASSESSMENT, GUIDELINE

Jutamart Taychapattaworakul : GUIDELINES FOR READINESS PREPARATION TO PROMOTE STUDENT TEACHERS' MULTITASKING SKILLS IN DIGITAL AGE. Advisor: Assoc. Prof. WANNEE KAEMKATE, Ph.D.

The purpose of this research were 1) to analyze the characteristics of job and multitasking skills of teachers in digital age 2) to study needs assessment of student teachers' multitasking skills in digital age 3) to analyze the teachers production institute's curriculum that promote multitasking skills in digital age and 4) to develop the guidelines for readiness preparation to promote student teachers' multitasking skills in digital age. The research was divided into 2 phases. The first phase was to analyze the characteristics of job and multitasking skills of teachers by literature review and focus group discussion with 4 teachers. The need assessment of student teachers' multitasking skills was collected by using questionnaire. The sample was 103 student teachers. To analyze the learning process of student teachers by interview with 8 student teachers and focus group discussion with 5 student teachers and 6 beginner teachers. This phase's data was analyzed by content analysis, descriptive statistics and PNI. The second phase was developing of the guideline. The guideline was assessed the suitability by 3 qualified persons and the data was analyzed by descriptive statistics. The results were as follow:

1. The teacher's job description can be divided into 2 main types, including teaching and non-teaching. The teacher who has multitasking skills must have three sub-skills: (1) technology skill, (2) time management skill and (3) social skill.

2. The need assessment in student teachers indicated that the highest index is time management skill, following by technology skill, while social skill is the least skill that should develop.

3. The teacher production institutes prepare student teachers to be teacher by two main processes, The teacher production institute's learning process and the teaching practicum process. However, the beginner teachers also face multitask problems. There are 7 skills needed to deal with these problems: 1) adaptability skill, 2) problem solving skill, 3) refusal skill, 4) management skill, 5) technology skill, 6) self-regulated learning skill, and 7) specific skill for school's departments.

4. Guidelines for readiness preparation to promote student teachers' multitasking skills in digital age consisted of three aspects: 1) guidelines promoted by teacher production institutes 2) guideline promoted by schools and 3) guideline promoted by student teachers.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Educational Research Methodology

Academic Year: 2020

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาและกรุณาอย่างยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ ที่เป็นผู้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาด้วยความทุ่มเทและเอาใจใส่ คอยชี้แนะแนวทางและให้ความช่วยเหลือตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง และผู้วิจัยจะจดจำและนำสิ่งที่อาจารย์สอนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ศศิธร เขียวกอ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาที่มอบความรู้และคำแนะนำต่าง ๆ ในการเรียนรู้ให้กับผู้วิจัย ผู้วิจัยจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ขอขอบคุณ นางสาวปฐกิติศา กลัดทอง และนายกิตติพงษ์ ทองอินทร์ ผู้ให้ความช่วยเหลือประสานงานในการเก็บข้อมูล ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ทุก ๆ ท่าน ตลอดจนขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่เสียสละเวลาอนุเคราะห์ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา นางสาวพรภัทร จตุพร นางสาวกัทลี จันดี นายกฤษฎ์ วิริยะสิทธิธารถ และเพื่อน ๆ ทุกคน รวมทั้งรุ่นพี่สาขาจิตวิทยาการศึกษา ที่ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจกันและกันตลอดการศึกษาและการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ นายทวี เตชะภัทวรกุล นางบุญเลิศ เตชะภัทวรกุล และนางสาวบุญยวีร์ เตชะภัทวรกุล ซึ่งเป็นครอบครัวอันเป็นที่รักของผู้วิจัย ที่คอยให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัย และให้กำลังใจเสมอมา

จุฑามาศ เตชะภัทวรกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 ภาระงานและความรับผิดชอบของครู.....	6
ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล.....	8
ตอนที่ 3 หลักสูตรผลิตครู.....	14
ตอนที่ 4 การประเมินความต้องการจำเป็น.....	18
ตอนที่ 5 การส่งเสริมทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานที่หลากหลาย.....	19
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	28

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลาย การประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครู และการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู.....	29
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล.....	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล.....	45
1.1 ลักษณะงานครู.....	46
1.2 ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล	46
ตอนที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู.....	50
2.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
2.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู	52
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล	53
3.1 ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู	53
3.2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	62
ตอนที่ 4 แนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล	84
4.1 ร่างแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล.....	84
4.2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของร่างแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล	88

4.3 แนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษา	
ครูในยุคดิจิทัลฉบับสมบูรณ์.....	89
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
สรุปผลการวิจัย.....	99
อภิปรายผลการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	107
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	117
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	120
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ.....	129
ภาคผนวก ง ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์.....	135
ประวัติผู้เขียน.....	167

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 2.1 รายวิชาหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรผลิตครู.....	15
ตาราง 2.2 รายวิชาหมวดวิชาเฉพาะและจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรผลิตครู.....	16
ตาราง 3.1 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงาน ที่หลากหลายของนักศึกษาครู.....	34
ตาราง 3.2 ข้อคำถามในแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่ หลากหลายของนักศึกษาครู ตอนที่ 2.....	34
ตาราง 3.3 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะ การทำงานที่หลากหลาย.....	36
ตาราง 3.4 ผลการตรวจสอบความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินทักษะการทำงานที่ หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล.....	37
ตาราง 3.5 เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู.....	40
ตาราง 3.6 เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลค่าเฉลี่ยด้านความเหมาะสมของแนวทางการเตรียมความพร้อม เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล.....	42
ตาราง 3.7 ตารางสรุปวิธีดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ระยะ.....	43
ตาราง 4.1 ความสอดคล้องระหว่างบทสนทนากลุ่มกับครูในโรงเรียนและทักษะที่ได้จากการ สังเคราะห์.....	47
ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างวิจัยจำแนกตามเพศ สาขาวิชา จำนวนวิชาที่สอนและ จำนวนระดับชั้นที่สอน (ตัวอย่าง 103 คน).....	51
ตาราง 4.3 สรุประดับทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูทั้งสภาพจริงและสภาพที่ควร จะเป็น.....	52
ตาราง 4.4 ความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู โดยวิธี PNI.....	52
ตาราง 4.5 ปัญหาด้านภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว ของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่.....	78

ตาราง 4.6 ปัญหาด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน ของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่.....	79
ตาราง 4.7 ปัญหาด้านการงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว ของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่.....	80
ตาราง 4.8 ปัญหาด้านการงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งไม่มีความรู้พื้นฐานมา ก่อนของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่.....	81
ตาราง 4.9 ความสอดคล้องระหว่างทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่ หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัล.....	83
ตาราง 4.10 เสน่ห์การแปลความหมายของคำเฉลี่ยของแบบประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทาง การเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล....	89
ตาราง 4.11 ความสอดคล้องของแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่ หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ร่วมกับประเภทของภาระงานและทักษะที่ได้รับการ ส่งเสริม.....	94

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	28
ภาพ 4.1 ภาระงานจำแนกตามมิติด้านความรู้และมิติด้านประเภทของงานของนักศึกษาครู.....	70
ภาพ 4.2 ภาระงานจำแนกตามมิติด้านความรู้และมิติด้านประเภทของงานของครูบรรจุใหม่.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของครูที่ผู้คนในสังคมรับรู้ คือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ซึ่งภาระงานเหล่านี้จัดเป็นภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว ครูยังได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้ปฏิบัติงานอื่น เช่น งานด้านวิชาการ งานด้านการบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) อีกทั้งในปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ หรือเรียกว่า ยุคดิจิทัล ส่งผลให้ครูต้องบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการทำงานได้ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพ และลดปัญหาในการทำงาน (Chang, 2012; Lee, 2011) ครูจึงต้องสามารถปฏิบัติงานหลาย ๆ อย่างได้ โดยมีงานวิจัยที่ได้อธิบายเกี่ยวกับการทำงานที่หลากหลาย (multitasking) ว่าเป็นการกระทำที่ดำเนินการในเวลาเดียวกันกับการกระทำอื่นหรือการปฏิบัติงานหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน (Stoneman, 2007; Lee & Taatgen, 2002 cited in Göran Brante, 2009) และการทำงานที่หลากหลายนั้นยังอธิบายได้ถึงทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills) (Lee & Taatgen, 2002) เนื่องจากทักษะการทำงานที่หลากหลายส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานที่หลากหลาย ดังนั้นทักษะการทำงานที่หลากหลายจึงเป็นทักษะที่เป็นที่ต้องการมากที่สุดในการทำงานและทางมหาวิทยาลัยควรจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีทักษะนี้ (Kubheka, 2018; Wu, Wang, Zhao & Liang, 2017)

หลักสูตรผลิตครูได้มีการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาครูมีความพร้อมในการปฏิบัติงานครูด้วยกระบวนการหลัก 2 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ซึ่งการได้รับการเตรียมความพร้อมจากหลักสูตรผลิตครูเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาครูด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถต่าง ๆ ในเชิงทฤษฎีอย่างเข้มข้นนั้น จะส่งผลให้การปฏิบัติงานครูในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Agyei & Voogt, 2011; Goe, 2006; Niess, 2005) และ 2) กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทางคุรุสภา (2556) ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ว่า ต้องจัดให้มีการปฏิบัติการสอนไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีชั่วโมงปฏิบัติการสอนในวิชาเอกไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 8 ชั่วโมง เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ รวมไม่น้อยกว่า 120 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นหัวใจหลักของหลักสูตรผลิตครูที่จะพัฒนาด้านทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานโรงเรียนของนักศึกษาครูในสภาพจริงด้วยการบูรณาการความรู้เชิงทฤษฎีมาทำให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังเป็น

การเตรียมความพร้อมด้านจิตวิญญาณความเป็นครู แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรผลิตครูมุ่งเน้นเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูในด้านที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ (จุฑามาศ สิริวัฒน์ โสภณ, 2559)

ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาครูจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ เหมือนครูเต็มรูปแบบ จะต้องเผชิญหน้ากับภาระงานและปัญหามากมาย โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่มีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับชีวิตการทำงาน ทำให้ครูต้องเป็นบุคคลที่สามารถทำอะไรหลาย ๆ อย่างได้ (multi-tasking teacher) โดยภาระงานและความรับผิดชอบของครูจะประกอบด้วยภาระงานที่เกี่ยวกับการสอน เช่น การเตรียมชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน การประเมินนักเรียน และภาระงานนอกเหนือการสอน เช่น งานบริหาร งานพิเศษและงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา (Patel, 2019; Thongnin, Wongwanich & Piromsombat, 2014; Fernet et al, 2008) ผลการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาครูมีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในด้านอื่น ๆ นอกเหนือการจัดการเรียนการสอนด้วย เช่น งานกิจกรรมนักเรียนและการแนะแนว งานธุรการในชั้นเรียน งานพัฒนาโรงเรียนและชุมชน งานพัฒนาตน และงานธุรการทั่วไป (กมลวรรณ ตั้งเจริญบำรุงสุข, 2545) นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้ของครูต่อการเตรียมความพร้อมจากหลักสูตรผลิตครู ส่วนใหญ่นักศึกษาครูจะได้รับการเตรียมความพร้อมด้านการสอน แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรผลิตครูควรเตรียมนักศึกษาครูให้มีความพร้อมสำหรับการทำงานในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนมากกว่านี้ (จุฑามาศ สิริวัฒน์ โสภณ, 2559; รัชนิวรรณ เทียนทอง, 2557)

การส่งเสริมให้นักศึกษาครูมีความพร้อมสำหรับทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลต้องคำนึงถึงลักษณะงานและทักษะการทำงานที่หลากหลายโดยครอบคลุมงานโรงเรียน เพราะความรู้และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูถือเป็นมิติที่สำคัญของความพร้อมในการทำงานครู (Manasia, Ianos & Chicioreanu, 2019) มีผู้วิจัยที่ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาระงาน ความรับผิดชอบ และทักษะการทำงานต่าง ๆ ของครูทั้งในระดับสากลและในบริบทของประเทศไทย แต่ยังไม่ปรากฏการสังเคราะห์รวมว่าทักษะการทำงานที่หลากหลายสำหรับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัลเป็นอย่างไร การวิเคราะห์ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัลจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังพบปัญหาการปฏิบัติงานครูของนักศึกษาครู จึงต้องประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูที่ได้รับการส่งเสริมจากหลักสูตรผลิตครู ซึ่งจะทำให้ได้ประเด็นที่จำเป็นต้องแก้ไข และวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลาย เพื่อนำมาพัฒนาเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมนักศึกษาครูให้มีทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัล เนื่องจากนักศึกษาครูเป็นชั้นปีที่ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานครูเพื่อเข้าสู่

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนมากที่สุด และต้องเตรียมประกอบวิชาชีพครูต่อไปในอนาคต

คำถามวิจัย

1. ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัลเป็นอย่างไร
2. นักศึกษาครูที่ได้รับการส่งเสริมจากหลักสูตรผลิตครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลหรือไม่ อย่างไร
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลเป็นอย่างไร
4. แนวทางในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูให้มีทักษะการทำงานที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู
3. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล
4. เพื่อพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาครูมีทักษะการทำงานที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะงานในโรงเรียน โดยมีการวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายของครูเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อว่าลักษณะงานเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยทักษะใดบ้างในการปฏิบัติงาน จากการสังเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายของครูจะแบ่งภาระงานได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน และ 2) ภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน (Petal, 2019; Thongnin, Wongwanich & Piromsombat, 2014; Fernet et al, 2008) อีกทั้งยังวิเคราะห์หลักสูตรผลิตครู โดยหลักสูตรที่นำมาวิเคราะห์เป็นหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557 คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งถือเป็นสถาบันผลิตครูที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ว่ามีกระบวนการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายอย่างไร และประเมินความต้องการจำเป็นจากนักศึกษาครูชั้นปี 5 ที่ได้รับการ

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้ว ในปีการศึกษา 2563 เนื่องจากเป็นชั้นปีที่ต้องเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ครู และรับรู้ถึงภาระงานและความรับผิดชอบของครูในสภาพจริงมากที่สุด และข้อมูลจากการทำงานที่หลากหลายมีความเอื้อเอียงไปทางกลุ่มครูรุ่นใหม่

นิยามศัพท์

การเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลาย หมายถึง การดำเนินการของสถาบันผลิตครูเพื่อให้นักศึกษาครูมีทักษะการทำงานที่หลากหลายในการปฏิบัติงานก่อนเข้าสู่การประกอบวิชาชีพครูในอนาคต

กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู หมายถึง การจัดรายวิชาและกิจกรรมการพัฒนาครู เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้บัณฑิตมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในด้านต่าง ๆ

กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การจัดให้นักศึกษาครูได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูในโรงเรียน ทำให้นักศึกษาได้จัดการเรียนการสอนด้วยตนเองซึ่งถือเป็นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ นักศึกษาครูจะรับรู้เกี่ยวกับภาระงานต่าง ๆ ของครูในโรงเรียนมากขึ้น

งานที่หลากหลาย (multitask) หมายถึง ภาระงานของครูที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนมากกว่า 1 งาน ในเวลาเดียวกันทั้งภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนและภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน

การทำงานที่หลากหลาย (multitasking) หมายถึง การปฏิบัติภาระงานต่าง ๆ ของครูที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนมากกว่า 1 งานทั้งภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนและภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน

ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการกับภาระงานโรงเรียนของครูที่มีความหลากหลายและซับซ้อนได้ในยุคดิจิทัล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู เพราะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาครูมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย ซึ่งมีทั้งประโยชน์เชิงวิชาการ เชิงปฏิบัติและเชิงนโยบาย ดังนี้

ประโยชน์เชิงวิชาการ

1. สถาบันผลิตครูได้สารสนเทศเกี่ยวกับลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายโดยครอบคลุมงานครู ซึ่งจะทำให้มีข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่แนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม

2. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในโรงเรียนแก่นักศึกษาครู ในลักษณะงานครูและทักษะการทำงานที่หลากหลายที่สอดคล้องกับงานโรงเรียน และแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อปฏิบัติงานครูในอนาคต

ประโยชน์เชิงปฏิบัติการ

1. สถาบันผลิตครูนำแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานหลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักศึกษาครูให้มีความพร้อมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ได้แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานหลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ซึ่งนักศึกษาครูนำมาใช้เป็นต้นแบบหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต

ประโยชน์เชิงนโยบาย

ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาครูให้มีความพร้อมด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายที่สอดคล้องกับภาระงานโรงเรียนของครูในยุคดิจิทัล ซึ่งสถาบันผลิตครูสามารถนำไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายในการพัฒนานักศึกษาครูก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบเครื่องมือ และการพัฒนาร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล โดยจะนำเสนอรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ภาระงานและความรับผิดชอบของครู ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล ตอนที่ 3 หลักสูตรผลิตครู ตอนที่ 4 การประเมินความต้องการจำเป็น ตอนที่ 5 การส่งเสริมทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานที่หลากหลาย ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตอนที่ 7 กรอบแนวคิดของการวิจัย โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ภาระงานและความรับผิดชอบของครู

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ภาระงานของครูที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนมีหลากหลายด้านและหลากหลายหน้าที่ โดย Petal (2019) ได้เสนอบทความเรื่อง multi-tasking teacher of today ในมุมมองระบบอุดมศึกษาของอินเดีย เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับภาระงานของครู เนื่องจากครูในอินเดียต้องเผชิญหน้ากับปัญหาและภาระงานหลายประเภท ทำให้ครูต้องกลายเป็นคนที่มีทักษะการทำงานที่หลากหลาย นั่นคือ การทำอะไรหลาย ๆ ได้และแบ่งภาระงานครูออกเป็น 9 งาน ได้แก่ 1) งานสอน เป็นงานที่สำคัญที่สุดของครูมาโดยตลอด 2) การสร้างหลักสูตร เป็นงานที่มีความซับซ้อนและต้องใช้ครูผู้เชี่ยวชาญ เพราะไม่สามารถกำหนดกรอบหลักสูตรร่วมสำหรับหลักสูตรเฉพาะสำหรับทั้งประเทศได้ ดังนั้นหลักสูตรทั่วไปจึงไม่ใช่วิธีแก้ปัญหสำหรับหลักสูตรในอุดมคติ 3) การประเมินผลของงานเป็นการตรวจสอบว่านักเรียนบรรลุความสำเร็จตามที่คาดหวังหรือไม่ หรือประสิทธิผลของการสอนเป็นอย่างไร 4) งานธุรการเป็นงานที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล 5) งานวิจัย 6) การพัฒนา E-learning/Module 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) 8) งานสังคมสงเคราะห์ถือเป็นภาระงานอีกอย่างของครู เนื่องจากสังคมอินเดียให้ความสำคัญต่อครูเป็นพิเศษ และในอินเดียมีการขอรับคำแนะนำด้านปัญหาสังคมจากครู ครูจึงต้องมีส่วนร่วมอย่างมากในกิจกรรมทางสังคม 9) ภาระงานอื่น ๆ

Fernet และคณะ (2008) ได้ทำงานวิจัยที่ต้องการพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจ โดยให้ครูสะท้อนผ่านงาน 6 งาน คือ 1) งานเกี่ยวกับการเตรียมชั้นเรียน 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การประเมินนักเรียน 4) การจัดการชั้นเรียน 5) งานบริหาร และ 6) งานเสริมอื่น ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ภาระงานและ

ความรับผิดชอบของครูนั้นมีความมากมาย เช่น งานธุรการในชั้นเรียน งานกิจกรรมนักเรียนและการแนะแนว งานธุรการทั่วไป และอื่น ๆ อีกมากมาย (กมลวรรณ ตั้งเจริญบำรุงสุข, 2545)

รุ่งนภา อินทา (2549) ได้ศึกษาภาระงานของครูอนุบาล พบว่า ภาระงานครูอนุบาลแบ่งได้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งงานที่ต้องปฏิบัติมากที่สุด คือ งานจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก การดูแลเด็กอนุบาล และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งต้องปฏิบัติทุกวัน รองลงมาคือ การประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน ซึ่งต้องปฏิบัติทุกสัปดาห์ 2) งานที่ได้รับมอบหมายพิเศษทางจากโรงเรียน ซึ่งงานที่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ งานฝ่ายบริหาร และงานพัฒนานักเรียน ซึ่งต้องปฏิบัติทุกภาคการศึกษา รองลงมาคือ งานด้านการพัฒนาโรงเรียน งานนิเทศการศึกษา งานสัมพันธ์ชุมชน และงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยต้องปฏิบัติทุกปี 3) ด้านการพัฒนาตนเอง ซึ่งครูอนุบาลมีการค้นคว้าและฝึกฝนด้วยตนเองมากที่สุด คือ ปฏิบัติทุกเดือน รองลงมาคือ การเข้าร่วมการอบรมและศึกษาดูงาน ซึ่งต้องปฏิบัติทุกภาคการศึกษา

Thongnin, Wongwanich & Piromsombat (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Multi-Task Integration as a Strategy for Improving Teacher Performance and Student Learning ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อบริหารภาระงานที่หลากหลายเข้ากับงานประจำวันของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้ผลการปฏิบัติงานของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งแบ่งภาระงานของครูในโรงเรียนได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) ภาระงานหลัก 2) ภาระงานพิเศษ และ 3) ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา

พรทิพย์ ทับทิมทอง (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาระงานสอนที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอธิบายถึงภาระงานของครูไว้ว่า ภาระงานครูประกอบด้วย 1) ชั่วโมงการสอน 2) ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และ 3) ภาระงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

จากข้อความข้างต้นที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาระงานและความรับผิดชอบของครู สามารถสรุปได้ว่า ภาระงานและความรับผิดชอบของครูนั้นมีความหลากหลาย และสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเตรียมชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน การประเมินนักเรียน และ 2) ภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ งานบริหารต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ภาระงานพิเศษ และงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล

ในตอนี่ 2 ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 2.1) ทักษะการทำงานที่หลากหลาย และ 2.2) ทักษะการทำงานของครูในยุคดิจิทัล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของทักษะการทำงานที่หลากหลาย

ภาระงานและความรับผิดชอบของครูนั้นมีมากมายไม่ว่าจะเป็นงานด้านการจัดการเรียนการสอนหรืองานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน ครูจึงต้องสามารถทำงานที่หลากหลายได้ อีกทั้งมีงานวิจัยที่อธิบายถึงการทำงานที่หลากหลาย (multitasking) ว่าเป็นการปฏิบัติงานหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน (Stoneman, 2007 cited in Göran Brante, 2009) โดยเป็นการที่คนสลับกันบริหารจัดการงานไปมาระหว่างภารกิจที่อาจเกิดขึ้นได้หลาย ๆ อย่าง (Buser & Peter, 2012) ซึ่งจะมีการกระทำหลักและกระทำรอง ในบริบทของครู การทำงานที่หลากหลายนั้นรวมไปถึงการจัดการกับสถานการณ์หรือปัญหาและการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์หรือปัญหานั้น ๆ เหตุผลหลักสำหรับการทำงานที่หลากหลาย คือ การลดความกดดันทางด้านเวลา (Stoneman, 2007 cited in Göran Brante, 2009)

การทำงานหลายอย่างพร้อมกัน จัดเป็นความสามารถในการบริหารจัดการกับความต้องการของภาระงานหลาย ๆ งานพร้อมกัน อาจเกี่ยวข้องกับการดำเนินการรับรู้ของระบบหลาย ๆ ระบบในการสั่งการ โดยข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความสามารถของผู้คนในการทำงานที่หลากหลายมักได้มาจากการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของประสิทธิภาพการทำงานที่มากกว่า 1 งาน แม้ว่าจะมีการแทรกแซงระหว่างการปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินการอยู่ แต่ผู้คนก็สามารถแลกเปลี่ยนการทำงานหนึ่งกับอีกงานหนึ่งได้อย่างมีสติ นอกจากนี้ การที่ผู้คนจะทำงานที่มากกว่า 1 งานนั้นได้ขึ้นอยู่กับทักษะในงานแต่ละอย่างด้วย (Allport, Antonis, & Reynolds, 1972 cited in Lee & Taatgen, 2002) ดังนั้น การทำงานหลายอย่าง คือ การที่มนุษย์มีทักษะในงาน ๆ เดียวแล้วทำให้เราสามารถปฏิบัติงานนั้น ๆ หรืองานอื่น ๆ ได้ โดยมีผลกระทบใด ๆ ต่อประสิทธิภาพโดยรวมของงานที่มีอยู่ ณ ขณะนั้น ดังนั้นการทำงานที่หลากหลาย (multitasking) เป็นองค์ประกอบทั่วไปของรายละเอียดงานหลาย ๆ งาน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความต้องการงานในปัจจุบันและยังถูกจัดว่าเป็นความสามารถหลักในการวิเคราะห์งาน (Zhang & Zhang, 2012) และจะทำให้ผู้คนสามารถรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงและซับซ้อนได้ และการทำงานที่หลากหลายสามารถอธิบายได้ถึงทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills) (Lee & Taatgen, 2002)

ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills) เป็นความสามารถที่ใช้ในการจัดการกับภาระงานที่หลากหลาย มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานภายใต้สถานการณ์ของงานที่หลากหลาย

(multitasking situations) (Wu, Wang, Zhao & Liang, 2017) มีงานวิจัยที่กล่าวถึงความสำคัญของการทำงานที่หลากหลายนี้ว่า มหาวิทยาลัยควรมีการสอนทักษะการทำงานที่หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาสำหรับการทำงาน (Kubheka, 2018) และพบว่า ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills) หรือการจัดการกับงานมากกว่าหนึ่งงานในเวลาเดียวกันได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในทักษะที่เป็นที่ต้องการมากที่สุดในที่ทำงาน (Van et al., 2012 cite in Tanchi, K. R. 2019; Kubheka, 2018)

ในการส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลาย Heng (2014) เสนอว่า อาจใช้วิธีการฝึกจำลองสถานการณ์ (simulation training) หรือสร้างแบบจำลองบทบาท (real-time role modeling) ซึ่งถือเป็นวิธีการดั้งเดิมสำหรับการเรียนรู้ทักษะการทำงานที่หลากหลาย ในฐานะผู้เรียนที่กำกับตนเอง (self-directed learners) พวกเขาจะสังเกตและสะท้อนตัวอย่างที่ดีและไม่ดีของการทำงานที่หลากหลาย และมีการปรับใช้วิธีการเผชิญหน้ากับปัญหาภายในองค์กรเมื่อต้องจัดการกับการรับรู้ภาระงานที่หลากหลาย นอกจากนี้ การจัดการกับองค์ประกอบของการทำงานที่หลากหลาย เช่น การถูกขัดจังหวะและการแบ่งงานเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนา

นอกจากนี้ยังพบว่า การเล่นเกมมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานรองโดยไม่รบกวนงานหลัก นั่นคือเพิ่มความสามารถในการทำงานที่หลากหลายได้ ผลดังกล่าวจะส่งต่อไปยังภาระงานต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และในการประมวลผลการสื่อสารเกี่ยวกับการได้ยิน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าประโยชน์ของการเล่นเกมไม่ได้จำกัดแค่การมองเห็นเท่านั้น นอกจากนี้หลังจากผ่านไป 6 เดือนได้จัดให้มีการประเมิน พบว่าผลยังคงอยู่ ทำให้เห็นว่ารูปแบบของการทำงานของสมองเปลี่ยนไปอย่างไรเมื่อทักษะการเรียนรู้เหล่านี้ดีขึ้น (Abbott, 2013; Chiappe, Conger, Liao, Caldwell, & Vu, 2013)

ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของทักษะการทำงานที่หลากหลายได้ว่า เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานหนึ่งและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอื่น ๆ ได้อย่างหลากหลาย อีกทั้งยังช่วยให้ผู้คนสามารถรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงและมีความซับซ้อนที่เราอาศัยอยู่ได้ ดังนั้น ถ้าหากมีทักษะนี้จะช่วยให้การทำงานในด้านอื่น ๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถพัฒนาทักษะนี้ได้ด้วยวิธีการฝึกจำลองสถานการณ์ จำลองบทบาท หรือจัดเป็นเกม

2.2 ทักษะการทำงานของครูในยุคดิจิทัล

การปฏิบัติหน้าที่เป็นครูเต็มรูปแบบในสภาพจริง จำเป็นต้องอาศัยทักษะการทำงานหลาย ๆ อย่าง เนื่องจากความหลากหลายและจำนวนภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียน แม้ว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการเตรียมความพร้อมของครู แต่ครูฝึกหัดจำนวนมากที่รู้สึกไม่พร้อม

สำหรับการสอนจริง การบันทึกวิดีโอและกิจกรรมการสะท้อนตนเองในระหว่างการสอนช่วยพัฒนาความสามารถในการสะท้อนกลับและทักษะการสอนอย่างมีนัยสำคัญ (Nagro, deBettencourt, Rosenberg, Carran, & Weiss, 2017) จากตัวอย่างงานวิจัยก่อนหน้าจะเห็นได้ว่าทักษะที่สำคัญที่ครูควรมี คือ ทักษะด้านการสอน (teaching skill)

มีงานวิจัยมากมายที่เกี่ยวกับทักษะการสอนของครู เช่น การตั้งคำถาม การอธิบาย การเสริมแรง แต่ไม่มีการตรวจสอบว่าครูมีวิธีในการเลือกวิธีการสอนอย่างไร ดังนั้นทักษะการสอนขั้นพื้นฐานคือ ทักษะการตัดสินใจ (decision making) (Shavelson, 1973) ซึ่งการตัดสินใจได้รับอิทธิพลมาจากความรู้ความเชื่อและเป้าหมายของครู ในขณะที่การสอน ความรู้ในสิ่งที่สอนจึงมีบทบาทสำคัญ เพราะครูต้องรับมือกับการรับรู้และการตีความของนักเรียน ดังนั้นนอกจากจะเผยให้เห็นถึงการตัดสินใจ ยังเผยให้เห็นถึงการรับรู้และการตีความหรือทักษะเฉพาะสถานการณ์ (situation-specific skills) (Stahnke, Schueler & Roesken-Winter, 2016) ครูอาจเพิ่มประสิทธิภาพการสอนด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ดังนั้นวิทยาลัยการศึกษาต่าง ๆ ควรส่งเสริมการจัดอบรมให้ครูมีทักษะทางด้านเทคโนโลยี (technology skill) ด้วย (Lambert & Gong, 2010)

ครูต้องรู้และเข้าใจเนื้อหาที่จะสอน มีจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาและความคิดเชิงลึกตามมาตรฐานและเป้าหมายของหลักสูตรในลักษณะที่สามารถบรรลุและประเมินได้ สามารถเลือกวิธีการประเมินได้เหมาะสม มีทักษะในการวิเคราะห์คำถามที่จะใช้ในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อสอบและงานประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อยืนยันความรู้และทักษะการคิดที่จำเป็นสำหรับนักเรียน นั่นหมายความว่า ครูต้องมีทักษะการประเมิน (assessment skill) ซึ่งการประเมินอาจทำได้ระหว่างเรียนด้วยการให้ข้อเสนอแนะที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของนักเรียน โดยการให้ข้อเสนอแนะ (feedback skill) เป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ครูจำเป็นต้องมี และเป็นสิ่งสำคัญของกระบวนการประเมินผลระหว่างเรียน เพราะการให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ (Brookhart, 2011, 2017)

ในการพัฒนาครูเรื่องการประเมินห้องเรียน (classroom assessment) การฝึกอบรมเพิ่มเติมจะสามารถจัดทำแผนงานสำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่ความรู้และการประยุกต์ใช้แนวคิดและเทคนิคการประเมินซึ่งจะช่วยปรับปรุงความถูกต้องเหมาะสมของการตัดสินใจทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการปรับปรุงโรงเรียน (Mertler, 2005) อย่างไรก็ตาม การประเมินผล การเรียนของนักเรียนไม่ได้มีเงื่อนไขที่แน่นอน ในบางครั้งครูอาจปรับระดับการให้คะแนนสำหรับนักเรียนบางคน เพราะมีพื้นฐานจากการรับรู้ความแตกต่างของความต้องการหรือความสามารถ (Martínez, Stecher & Borko, 2009)

ทั้งนี้ ยังมีการประเมินการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของทักษะการสื่อสารของครู ในความสำเร็จทางด้านวิชาการ เนื่องจากทักษะการสื่อสาร (communication skill) ของครูมีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Khan, Khan, Zia-Ul-Islam & Khan, 2017) และมีความสำคัญสำหรับครูมืออาชีพ โดยมีการพัฒนาแบบสอบถามตามความรู้ทางทฤษฎีในสาขาของการสื่อสารการศึกษา โดยแบ่งการสื่อสารของครูออกเป็นบริบทในฐานะครูผู้สอน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทักษะการสื่อสารของครูมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จทางด้านวิชาการของนักเรียน (Fuentes, Ortega, Blanco & Pérez, 2017)

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ครูต้องมีการควบคุมดูแลชั้นเรียนให้เป็นไปตามที่ต้องการ ดังนั้นทักษะการจัดการชั้นเรียน (classroom management) และทักษะทางด้านอารมณ์ (emotional skill) ถือเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับครู เนื่องจากการจัดการอารมณ์เป็นวิธีที่ดีมากในการจัดการห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ ลดความเครียด ครูที่สามารถจัดการอารมณ์ของตนเองและนักเรียนในขณะปฏิบัติการสอนได้นั้นจะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Brackett & Katulak, 2007; Alquizar, 2018) ในการจัดการชั้นเรียนครูควรพิจารณานักเรียนในแต่ละห้องว่ามีลักษณะอย่างไร โดย Castle และ Buckler (2018) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “Psychology for Teachers” มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยาทางการศึกษา การฝึกทักษะทางด้านจิตวิทยา (psychological skill training) ตลอดจนการฝึกฝนในชั้นเรียนและมีการกำหนดรูปแบบที่สำคัญ 3 รูปแบบสำหรับครูที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความสัมพันธ์ ความรู้ในรายวิชา และองค์กร แสดงให้เห็นว่าทักษะด้านจิตวิทยา (psychological skill) ถือเป็นทักษะที่ครูต้องมี

นอกจากภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนแล้ว ครูยังได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอนด้วย โดยบทบาทของครูประจำชั้นเป็นภารกิจที่สองของครู โดยต้องทำหน้าที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนผู้ปกครอง ผู้นำและผู้ให้คำปรึกษา (Liu & Barnhart, 1999) ซึ่งชี้ให้เห็นทักษะที่สำคัญอีกหนึ่งทักษะคือ ทักษะการให้คำปรึกษา (counseling skill) โดยมีการอธิบายถึงทักษะการให้คำปรึกษาของครูไว้ในหนังสือ “Counseling Skills for Teachers” ว่าครูต้องเข้าใจกระบวนการให้ความช่วยเหลือ สามารถประเมินปัญหาของนักเรียนได้ นอกจากจะให้คำปรึกษากับนักเรียนในชั้นเรียนแล้ว ครูอาจจะต้องมีการสื่อสารกับผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร นักจิตวิทยา หรือทางมหาวิทยาลัยด้วย (Kottler & Kottler, 2007) จะเห็นว่าทักษะการสื่อสารยังถูกกล่าวถึงในบริบทอื่น ๆ นอกเหนือการจัดการเรียนการสอน (Fuentes, Ortega, Blanco & Pérez, 2017) ซึ่งในเรื่องของความสัมพันธ์และองค์กรนั้นยังแสดงให้เห็นถึงทักษะด้านจิตวิทยาทางด้านจิตวิทยา (psychological skill) เนื่องจากความสัมพันธ์และองค์กรถือเป็นรูปแบบที่สำคัญสำหรับครูที่มีประสิทธิภาพ (Castle & Buckler, 2018) จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ครูจำเป็นต้องสื่อสารและปรับตัวได้ดีในสถานการณ์

ต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ นั่นคือ ครูต้องมีทักษะทางสังคม (social skill) ซึ่งเป็นความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สามารถประนีประนอมเพื่อหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่มาจากการพูดและการกระทำต่อผู้อื่นได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งการใช้ถ้อยคำและการไม่ใช้ถ้อยคำ และจะต้องควบคุมอารมณ์ และแสดงพฤติกรรมที่จะแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสม

ภาระงานและความรับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนและนอกเหนือการจัดการเรียนการสอนของครู แสดงให้เห็นว่าครูต้องอาศัยทักษะการทำงานหลากหลาย ซึ่งครูที่มีทักษะการจัดอันดับความสำคัญ (prioritizing skill) ที่ดีจะทำงานที่มีความเร่งด่วนและสำคัญเสร็จโดยเร็ว นอกจากนี้ทักษะการบริหารจัดการเวลา (time management skill) ควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนาอีกด้วย (Alquizar, 2018) ซึ่งเมื่อพิจารณาจะแสดงให้เห็นว่า ทักษะการจัดอันดับความสำคัญจัดเป็นหนึ่งในทักษะการบริหารจัดการเวลา เนื่องจากทักษะการบริหารจัดการเวลา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์งาน วางแผน แบ่งเวลาในการทำงานโดยจัดลำดับความสำคัญของงานให้มีความเหมาะสม และดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

อีกทั้งในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของมนุษย์ส่งผลให้สังคมโลกต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นสำหรับการทำงานนั้นมีมากมาย และมีการระบุทักษะหลักที่สำคัญ 7 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ (technical) 2) การบริหารจัดการข้อมูล (information management) 3) การสื่อสาร (communication) 4) การทำงานร่วมกัน (collaboration) 5) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) 6) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) และ 7) การแก้ปัญหา (problem solving) ยังมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับบริบทอีก 5 ทักษะ ได้แก่ 1) การรับรู้ด้านจริยธรรม (ethical awareness) 2) การรับรู้ทางวัฒนธรรม (cultural awareness) 3) ความยืดหยุ่น (flexibility) 4) การชี้นำตนเอง (self-direction) และ 5) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) (Van Laar, Van Deursen, Van Dijk, & De Haan, 2017) นอกจากนี้ควรมีความสามารถในการค้นหาข้อมูล, ระบุข้อมูลที่ถูกต้อง, เชื่อมต่อกับเครือข่ายต่าง ๆ ได้, ใช้เทคโนโลยีได้อย่างปลอดภัย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานของฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์, มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารโดยใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยี, ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงของการใช้ข้อมูลในทางที่ผิด มีความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี มีความรู้ทางเทคนิคการใช้และความเข้าใจในเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ความสามารถในการเข้าถึงและการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ แต่ในขณะที่ความต้องการด้านความรู้ทางดิจิทัลยังคงมีวิวัฒนาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้น การรับประกันว่าประชากรส่วนใหญ่สามารถบรรลุและรักษาระดับความสามารถทางเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อรับประโยชน์จึงเป็นความท้าทาย โดยผู้ที่มีทักษะในการปรับตัวจะสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ดี (Leahy & Dolan, 2010) ซึ่งจากที่กล่าว

มามีความสอดคล้องกับทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เนื่องจากทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นทักษะที่บุคคลสามารถนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แทปเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนาระบบการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถ 4 มิติ คือ การใช้ (use) เข้าใจ (understand) การสร้าง (create) และการเข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและทำให้เกิดทักษะที่จำเป็นในสภาพแวดล้อมดิจิทัลใหม่ ๆ มีหลากหลายองค์ประกอบที่ระบุทักษะที่จำเป็นโดยนำเสนอทักษะ 3 ประเภทได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้ (ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหา การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน) 2) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (ข้อมูลสื่อและการรู้เท่าทัน ICT) และ 3) ทักษะชีวิต (ความยืดหยุ่นและการปรับตัว-ทิศทาง, ทักษะทางสังคมและวัฒนธรรม, ความสามารถในการผลิตและความรับผิดชอบ, ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ) นอกจากนี้การสอนและการเรียนรู้ด้วย ICT ยังเป็นสิ่งที่ครูถูกคาดหวัง ครูจะต้องสามารถใช้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสมือนและเข้าใจความหมายของสิ่งนี้รวมถึงการออกแบบหลักสูตรและการจัดการศึกษาโดยใช้วิธีการเหล่านี้ได้ นักเรียนจำเป็นต้องมีความคุ้นเคยกับการค้นคว้าหาความรู้เพื่อช่วยในการศึกษาและครูยังต้องมีความสามารถในการนำทางระบบการจัดการการเรียนรู้ (Jans & Awouters, 2009)

เมื่อพิจารณาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือได้ว่าเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในทางการศึกษา พบว่า หลาย ๆ ทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถนำมาเชื่อมโยงกับภาระงานทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและนอกเหนือการจัดการเรียนการสอนของครู จากการสังเคราะห์เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทักษะการทำงานของครูในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ทักษะของครูที่จำเป็นในยุคดิจิทัลประกอบด้วย 3 ทักษะหลัก ๆ ที่จะช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายที่มีความสอดคล้องกับงานโรงเรียนในยุคนี้ ได้แก่ 1) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นความสามารถในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน หรือใช้เพื่อพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะนี้ครอบคลุมการทำงานของครูในหลากหลายด้าน เช่น การจัดการเรียนการสอน การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์งาน วางแผน จัดสรรเวลาในการทำงานโดยจัดลำดับความสำคัญของงานให้เหมาะสม และดำเนินการเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยเพิ่ม

ขีดจำกัดในการทำงานต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายและซับซ้อนได้ 3) ทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นความสามารถในการรับมือกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่ต้องเผชิญได้ดีในสังคม สามารถสื่อสารเพื่อหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งได้ และสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ตอนที่ 3 หลักสูตรผลิตครู

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรผลิตครูของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557 เนื่องจากเป็นสถาบันผลิตครูที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการผลิต ปริญญาตรีทางการศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) จากคุรุสภา (คุรุสภา, 2552) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

1) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นครู และความเป็นนักการศึกษา ที่มีความเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความศรัทธาในวิชาชีพครู

2) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ลึกในศาสตร์แห่งวิชาชีพครู จัดการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เพื่อผลิตบัณฑิตให้คิดเป็น ใฝ่รู้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ความรู้รอบในศาสตร์แขนงต่าง ๆ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทของการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

4) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความสากล และสำนึกในความเป็นไทย มีความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เคารพและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย

5) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพด้านการวิจัย สามารถต่อยอดในระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป

ทั้งนี้ หลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ว่า 1) ต้องเป็นผู้รอบรู้และรู้ลึก คือ มีความรู้ในหลายสาขาวิชา สามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบวิชาชีพครู รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มีความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นระบบทั้งหลักการ ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ในศาสตร์ครุศึกษาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และมีความทันสมัย 2) มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ 3) คิดเป็น คือ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีทักษะในการคิดแก้ปัญหา และ 4) ทำเป็น คือ มีทักษะทางวิชาชีพ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางคณิตศาสตร์และสถิติ ทักษะการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผน และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นระบบ มีมนุษยสัมพันธ์และทำงานเป็นหมู่คณะได้ อีกทั้งมีความใฝ่รู้และรู้จักวิธีการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำที่มีจิตบริการ มีสุขภาวะ มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ ดำรงความเป็นไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ และมีความเป็นครู

กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557 ที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และคุณลักษณะที่กล่าวข้างต้น มีการ

กำหนดรายวิชาต่าง ๆ โดยมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 173 หน่วยกิต ประกอบด้วย
1) หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 2) หมวดวิชาเฉพาะ และ 3) หมวดวิชาเลือกเสรี มีรายละเอียดดังนี้

1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป (30 หน่วยกิต)

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป จะประกอบด้วยรายวิชาตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย จำนวน 24 หน่วยกิต และรายวิชากลุ่มพิเศษ จำนวน 6 หน่วยกิต มีรายละเอียดดังตาราง 2.1

ตาราง 2.1 รายวิชาหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรผลิตครู

รายวิชาหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	หน่วยกิต
รายวิชาตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย	
1) กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	3
2) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3
3) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	3
4) กลุ่มวิชาสหศาสตร์	3
5) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	
5.1) 5500111 EXP ENG I	3
5.2) 5500112 EXP ENG II	3
5.3) 5500252 ACTIV SKILL ENG	3
5.4) วิชาเลือก (เรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศ ยกเว้นภาษาอังกฤษ)	3
รวม	24
รายวิชากลุ่มพิเศษ	
1) ภาษาไทย	2
2) สุนทรียนิยม	2
3) รายวิชาเลือกกลุ่มพลศึกษา	2
รวม	6
รวมทั้งสิ้น	30

2. หมวดวิชาเฉพาะ (133 หน่วยกิต)

หมวดวิชาเฉพาะ จะประกอบด้วยวิชาครู จำนวน 55 หน่วยกิต และวิชาเอก จำนวน 78 หน่วยกิต โดยวิชาเอกจะกำหนดรายวิชาที่แตกต่างกันตามสาขาวิชา/วิชาเอกของนิสิต มีรายละเอียดดังตาราง 2.2

ตาราง 2.2 รายวิชาหมวดวิชาเฉพาะและจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรผลิตครู

รายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ		หน่วยกิต
วิชาครู		
1) ปฏิบัติการวิชาชีพครู 1		1
2) ปฏิบัติการวิชาชีพครู 2		1
3) ปฏิบัติการวิชาชีพครู 3		8
4) ปฏิบัติการวิชาชีพครู 4		8
5) การออกแบบและการจัดการเรียนการสอน		2
6) การพัฒนาหลักสูตรชั้นนำ		2
7) ภาษาไทยสำหรับครู		2
8) ภาษาอังกฤษสำหรับครู		2
9) หลักการศึกษาและความเป็นครู		3
10) การศึกษากับกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน		2
11) ภาวะผู้นำในการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา		2
12) การวิจัยและสถิติเพื่อพัฒนาการเรียนรู้		3
13) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้		2
14) จิตวิทยาพื้นฐานการศึกษา		3
15) จิตวิทยาสำหรับครูและการศึกษาพิเศษ		3
16) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา		3
17) รายวิชาบังคับตามสาขาวิชา/วิชาเอก		
เอกเดี่ยว	เอกคู่	
17.1) วิธีวิทยาการสอน	17.1) วิธีวิทยาการสอน	3
17.2) นวัตกรรมการสอน	17.2) วิธีวิทยาการสอน/ปฏิบัติการสอน	3
18) รายวิชาเลือก		2
รวม		55
วิชาเอก		
รายวิชาที่กำหนดมีความแตกต่างกันตามสาขาวิชา/วิชาเอก		78
รวม		78
รวมทั้งสิ้น		133

3. หมวดวิชาเลือกเสรี (10 หน่วยกิต)

หมวดรายวิชาเลือกเสรี มีการกำหนดให้นักศึกษาได้เลือกเรียนรายวิชาตามความสนใจที่เปิดสอนในคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครูได้ขอความร่วมมือของสถาบันอื่นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) หลักสูตรของสถาบันโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นความร่วมมือในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการจัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาต่าง ๆ และ 2) หลักสูตรที่จัดทำความร่วมมือกับสถาบันอื่นภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนี้

1. หลักสูตรของสถาบันโดยเฉพาะ

1.1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เปิดให้นักศึกษาเลือกเรียนตามคณะต่าง ๆ ที่เปิดสอนในกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สหศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และวิชาศึกษาทั่วไปกลุ่มพิเศษ

1.2) หมวดวิชาเฉพาะวิชาเอก จัดให้นักศึกษาศึกษาความรู้เกี่ยวกับวิชาเอกของตนเอง โดยมีคณะที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะนิเทศศาสตร์ และสถาบันภาษา

1.3) หมวดวิชาเลือกเสรี เปิดให้นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาตามความสนใจที่เปิดสอนในคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมและฝ่ายมัธยม เปิดให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพสำหรับนิสิต ในรายวิชาปฏิบัติการวิชาชีพ (ปช.)

2. หลักสูตรที่จัดทำความร่วมมือกับสถาบันอื่นภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู

2.2) องค์กรทั้งภาครัฐหรือเอกชนที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ให้บุคคลหรือชุมชน เปิดให้นักศึกษาเอกการศึกษานอกกระบวนได้เข้าฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู

2.3) สถาบันการศึกษาต่างประเทศต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามสาขาวิชา/วิชาเอก

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตรผลิตครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบด้วย กระบวนการหลัก 2 กระบวนการ คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครู และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยหลักสูตรผลิตครูได้กำหนดรายวิชาบังคับที่นิสิตทุก

สาขาวิชาจะต้องเรียนเหมือนกัน คือ วิชาครู ซึ่งจัดการเรียนการสอนขึ้นโดยสถาบันผลิตครูเอง และวิชาเอกที่บังคับตามสาขาวิชา/วิชาเอก ซึ่งจัดการเรียนการสอนขึ้นโดยสถาบันผลิตครู คณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย และสถาบันภายนอก อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นิสิตได้เลือกเรียนในรายวิชาเลือกตามความสนใจที่เปิดสอนภายในมหาวิทยาลัย และจัดให้นิสิตของสถาบันผลิตครูทุกคนได้เข้าไปเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่อยู่ภายใต้ความดูแลของสถาบันผลิตครูด้วย

ตอนที่ 4 การประเมินความต้องการจำเป็น

ในตอนที่ 3 ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 3.1) ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น (need assessment) และ 3.2) ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นกระบวนการในการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพจริงหรือผลลัพธ์ในปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็นหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยนำผลที่ได้จากการประเมินมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อพิจารณาว่าสิ่งใดมีความสำคัญที่สุดเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่จำเป็นต้องพัฒนา และสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อจะพัฒนาหรือจัดความต้องการจำเป็นนั้น (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562; Witkin & Altschuld, 1995; Kaufman & English, 1979)

4.2 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin และ Altschuld (1995) ได้นำเสนอโมเดลของการประเมินความต้องการจำเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะก่อนการประเมิน (preassessment) เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการจะศึกษาเพื่อระบุปัญหาและประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการปรับปรุง

ระยะที่ 2 ระยะการประเมิน (assessment) เป็นขั้นตอนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของความต้องการจำเป็น แล้วนำข้อมูลมาจัดเรียงลำดับตามความสำคัญ และวิเคราะห์สาเหตุ

ระยะที่ 3 ระยะหลังการประเมิน (postassessment) เป็นสะพานเชื่อมระหว่างการใช้ข้อมูลและแผนปฏิบัติการ โดยมีภารกิจหลักคือการจัดเรียงลำดับตามความสำคัญ เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการในการแก้ไข

สุวิมล ว่องวาณิช (2562) กล่าวว่า ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นนั้นมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพที่มุ่งหวังหรือสภาพที่ควรจะเป็น 2) การศึกษาสภาพจริงที่เกิดขึ้นใน

ปัจจุบัน 3) การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพจริง และมีการจัดอันดับความสำคัญของสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดให้เป็นความต้องการจำเป็น 4) การวิเคราะห์สาเหตุของความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพจริง แล้วจึงนำสาเหตุที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญ และ 5) การศึกษาและกำหนดเป็นแนวทางเพื่อแก้ไขหรือขจัดปัญหาความต้องการจำเป็นนั้นให้หมดไป

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นนั้น ผู้วิจัยต้องศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน แล้ววิเคราะห์ความแตกต่างจากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาว่าสิ่งใดควรได้รับการแก้ไข แล้วกำหนดแผนปฏิบัติการหรือแนวทางในการแก้ไขสิ่งนั้น

ตอนที่ 5 การส่งเสริมทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานที่หลากหลาย

ในตอนต้นที่ 4 ผู้วิจัยจะแบ่งการส่งเสริมทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานที่หลากหลายออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 5.1) การส่งเสริมทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 5.2) การส่งเสริมทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 5.3) การส่งเสริมทักษะทางสังคม โดยจะเน้นไปที่วิธีการพัฒนาเป็นหลัก มีรายละเอียดดังนี้

5.1 การส่งเสริมทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ในปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ หรือเรียกว่า ยุคดิจิทัล ส่งผลให้ครูต้องบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการทำงานได้ (Chang, 2012; Lee, 2011) ดังนั้นการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

Johnson, Bartholomew และ Miller (2006) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการที่เป็นไปได้เพื่อพัฒนาทักษะการรู้คอมพิวเตอร์ที่สำคัญในสาขาการบริหารจัดการธุรกิจ ซึ่งจะมีการประเมินนักศึกษาชั้นปีสูงอย่างต่อเนื่องทุกปี และการติดตามผลจะรายงานผลลัพธ์ที่ได้ โดยแผนการจัดการการเปลี่ยนแปลงสามารถระบุเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระบุชุดความสามารถในการรู้คอมพิวเตอร์ทั่วไปสำหรับนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ช่วยนักเรียนสร้างพื้นฐานของทักษะชุดคอมพิวเตอร์สำนักงานและการจัดหาแหล่งข้อมูลการฝึกอบรมระยะยาว

ขั้นตอนที่ 3 : จำกัด จุดเน้นของความพยายามในการผสมรวมให้อยู่ที่ทักษะชุดเดียว

ขั้นตอนที่ 4 : เลือกวิธีการบูรณาการให้เหมาะสมที่สุดสำหรับความต้องการและทรัพยากรที่มี

ขั้นตอนที่ 5 : ระบุหลักสูตรตลอดหลักสูตรในปัจจุบัน ซึ่งทักษะที่กำหนดเป้าหมายจะได้รับการพัฒนาผ่านการใช้โครงการที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 6: ดำเนินการประเมินผลลัพธ์

การแก้ปัญหานี้จะขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนและความร่วมมือของคณะ คณาจารย์ โดยจะต้อง กำหนดให้นักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ และใช้แนวคิดและ ทักษะที่เรียนรู้ในชั้นเรียนก่อนหน้า นอกจากนี้คณาจารย์จะต้องมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์จึงจะ สามารถสร้างแบบจำลองทักษะ เทคนิคและพฤติกรรม เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ได้ มีการระบุชุดวิชาเฉพาะสำหรับการแทรกแซงและกำหนดระยะเวลาสองปี โดยแต่ละภาคการศึกษาจะ มีการเพิ่มขึ้นเรียน มีการรวมแบบฝึกหัดเข้ากับการกำหนดหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์คุณวุฒิ ศักดิ์ เจริญกุล (2562) ที่ศึกษาแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากร ภาครัฐและเพื่อวิเคราะห์กระบวนการการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐ โดยแบ่ง กลุ่มเป้าหมายการพัฒนาเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารระดับสูง, กลุ่มผู้อำนวยการ, ผู้ทำงานด้าน นโยบายและงานวิชาการ, ผู้ทำงานด้านบริการ, ผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และ ผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ โดยแบ่งตามบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวังของบุคลากร แต่ละกลุ่ม มีกลไกในการพัฒนา 3 กลไก คือ 1) ฝึกอบรมแบบเข้มข้นเรียน, 2) เรียนรู้ด้วยตนเอง และ 3) ปรับโครงสร้างหน่วยงาน

นอกจากนี้การศึกษาของ Fleming, Motamedi, & May (2007) ระบุว่า หากผู้เรียนมี ประสบการณ์โดยตรงกับเทคโนโลยีมาก ก็จะได้รับรู้ทักษะทางเทคโนโลยีได้อย่างเชี่ยวชาญมากขึ้น เท่านั้น โดยการรับรู้ความสามารถจะดีขึ้น หากผู้เรียนได้เรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติเมื่อเทียบกับการ สังเกตเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพิจารณาถึงเทคโนโลยีที่มีอยู่เพื่อเพิ่ม ความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะนี้

จากงานวิจัยและบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี สามารถสรุปได้ว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลได้ คือควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น การฝึกอบรมการใช้งาน/ โปรแกรม การทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะในชั้นเรียน ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความสามารถด้านนั้น ๆ จึงจะสามารถผลิตผู้เรียนที่มีความรู้ในด้านที่ต้องการได้ เนื่องจากผู้สอนมี บทบาทสำคัญในการสร้างแบบจำลองทักษะ เทคนิคและพฤติกรรมที่ต้องการให้กับผู้เรียน

5.2 การส่งเสริมทักษะการบริหารจัดการเวลา

การบริหารจัดการเวลาเป็นชุดของนิสัยหรือพฤติกรรมที่เรียนรู้ได้จากความรู้ที่เพิ่มขึ้น การ ฝึกอบรมหรือการฝึกฝนโดยเจตนา (Carolyn et al, 2012) การสอนทักษะการบริหารจัดการเวลาจึง เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ เนื่องจากผู้เรียนอาจได้รู้จักเทคนิคของตนเองและเรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ รวมทั้ง

ตระหนักถึงความยากของการประมาณเวลาในการทำงาน และการส่งเสริมทักษะนี้จะสามารถทำให้นักเรียนเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นทักษะการบริหารจัดการเวลาจึงได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญ โดยผู้หญิงมีทักษะการบริหารจัดการเวลาสูงกว่าผู้ชายอย่างมีนัยสำคัญ และผู้ที่มีอายุมากกว่าจะมีทักษะการบริหารจัดการเวลาที่ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญ จากการประเมิณพบว่า ผู้หญิงมีการใช้การวางแผนรายวัน (daily planning) โดยเฉลี่ยมากกว่าผู้ชาย แต่ไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างเพศและกลุ่มอายุ แต่ในการสอนทักษะนี้ควรพิจารณาถึงบริบทที่แตกต่างกัน (Trueman & Hartley, 1996) โดยขั้นตอนแรกในการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการเวลา คือ ทำความเข้าใจกับปัญหา แล้วหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม โดยวิธีหนึ่งในการเริ่มต้นแก้ไขปัญหาคือ การรับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เวลาในปัจจุบันของตนเอง และวิธีการที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เวลา คือ การใช้สมุดบันทึกหรือบันทึกเวลา การวิเคราะห์เวลาที่ใช้ไป นอกจากนี้ยังมีวิธีการวิเคราะห์รายละเอียดงานหรือกิจกรรม ซึ่งการขาดข้อมูลเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทางเลือกหนึ่ง คือ การจุดความเครียดในงาน เรียนรู้ที่จะระบุสิ่งที่สามารถควบคุมได้แทนที่จะสนใจสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ (McConalogue, 1984)

Green และ Skinner (2005) ได้เสนอการฝึกอบรมการบริหารจัดการเวลาที่ทำเนิการในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไว้ ซึ่งประสิทธิผลจะขึ้นกับมุมมองของผู้เข้าร่วมและผู้จัด โดยแบ่งทีมฝึกอบรมและการฝึกจะนำเสนอให้เข้ากับตัวอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง เรื่องราว การอภิปราย มีการแบ่งเป็นตอน ๆ อีกทั้งมีการนิศึกษา และการวางแผนการดำเนินการส่วนบุคคล โดยหลักสูตรจะเน้นความเรียบง่ายและใช้งานได้จริงที่มุ่งเน้นไปที่สถานที่ทำงานและบทบาทหน้าที่การงานของผู้เข้าร่วมการอบรมนี้ มีการประชุมติดตามผลกับผู้จัดการฝึกอบรมและพัฒนา และหัวหน้าแผนกเพื่อทบทวนการวิเคราะห์ข้อมูลเทียบกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งผลที่ได้หลังจากเข้าร่วมพบว่า ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มีการบันทึกการปรับปรุงที่ตนเองสามารถสังเกตได้อย่างมีนัยสำคัญในประเด็นสำคัญ ๆ เช่น การวางแผนการจัดลำดับความสำคัญ ความกล้าแสดงออกและการลดระดับความเครียด นอกจากนี้ การจัดหาทรัพยากรและแรงจูงใจถือเป็นปัจจัยที่เพิ่มหรือจำกัดประสิทธิผลของการฝึกอบรมโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าของหลักสูตรด้วย

Whetten, D. A., & Cameron, K. S. (1983) ได้สรุปแนวทางบูรณาการในการจัดการศึกษาที่รวบรวมแนวทางที่ดีที่สุดจากสามแนวทาง คือ

- 1) เน้นความต้องการและทักษะในการบริหารจัดการที่แท้จริง
- 2) ข้อมูลจะทำหน้าที่เป็นพื้นฐานสำหรับแนวทางในการดำเนินการ
- 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาโดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

เนื่องจากผู้เรียนได้รับการสอนเกี่ยวกับการจัดการมากกว่าวิธีการจัดการ Mintzberg (1975) จึงเสนอว่า โรงเรียนควรเริ่มการฝึกอบรมถัดจากการเรียนรู้แบบทฤษฎี โดยต้องระบุทักษะที่ต้องการ แล้วนำผู้เรียนเข้าสู่สถานการณ์ที่สามารถฝึกฝนทักษะนั้นได้ จากนั้นให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน นั้นหมายถึง หลักสูตรต้องมีความสมดุล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ฝึกฝนและมีความสามารถในการทักษะพฤติกรรมที่จำเป็น เนื่องจากการฝึกทักษะควบคู่ไปกับการรู้ความเข้าใจ สามารถพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ Hill, Overton, Thompson, Kitson และ Coppo (2019) ที่ศึกษาเกี่ยวกับทักษะที่สำคัญสำหรับบริษัทหรือองค์กรต่าง ๆ โดยพบว่า นักศึกษามีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญและตระหนักถึงการพัฒนาทักษะสำคัญบางอย่างที่บริษัทต่าง ๆ ต้องการ แต่ไม่ค่อยมีแนวโน้มที่จะให้คุณค่า ซึ่งโอกาสในการพัฒนาทักษะและการรับรู้ถึงคุณค่าจะต้องมีการสื่อสารที่ดีขึ้นกับผู้เรียนหรือการจัดหาประสบการณ์ใหม่ภายในหลักสูตร โดยสถาบันควรระบุรูปแบบของคุณลักษณะบัณฑิตหรือจุดมุ่งหมายผลการเรียนรู้ให้ชัดเจนด้วยการเพิ่มการปฏิบัติ

Woolfolk และ Woolfolk (1986) มีการทดสอบประสิทธิภาพของการฝึกอบรมสั้น ๆ เกี่ยวกับเทคนิคการบริหารจัดการเวลา โดยการฝึกอบรมจะใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอ การสอน การฝึกปฏิบัติ การอ่านหนังสือเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาก่อนเข้าร่วมการนำเสนอ โดยการนำเสนอนั้นจะเริ่มต้นด้วยภาพยนตร์เรื่องหนึ่งก่อน และสรุปด้วยการบรรยายที่อธิบายถึงความจำเป็นของครูในการบริหารจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการปฏิบัติภายใต้การดูแลในการวางแผนรายวันและการติดตามตนเอง ซึ่งผู้เข้าร่วมจะมีการทำแผนเป็นลายลักษณ์อักษรและบันทึกการใช้เวลาในแต่ละวันเป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอของขั้นตอนและรูปแบบในการวางแผนและการติดตามตนเอง ผู้เข้าร่วมจะได้รับแบบฟอร์มการวางแผนรายวันโดยจะระบุวัตถุประสงค์การทำงานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับวันนั้น ๆ ตามลำดับความสำคัญ จากนั้นระบุว่าเป้าหมายนั้นจะสำเร็จได้ที่ไหนและเมื่อใด และต้องกรอกบันทึกการใช้เวลาประจำวัน บันทึกกิจกรรมในทุก ๆ ช่วงเวลา 30 นาทีตั้งแต่ 07.00 น. ถึง 02.00 น. เพื่อให้แน่ใจว่าได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง มีการกำหนดส่งแผนประจำวันทุกวันทำการ โดยจะมีแบบฟอร์มการวางแผนสำหรับวันเสาร์ วันอาทิตย์และวันจันทร์ แบบฟอร์มการตรวจสอบตนเองสำหรับวันศุกร์ วันเสาร์และวันอาทิตย์ โดยทั้งหมดนี้จะส่งในวันจันทร์ แต่กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการฝึกอบรม แต่จัดให้มีการสัมมนา 70 นาทีเกี่ยวกับข้อกังวลของครูผู้เริ่มต้น ซึ่งผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า แม้แต่การฝึกอบรมระยะสั้นในการบริหารเวลาก็สามารถส่งผลดีได้ เมื่อฝึกครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูเริ่มต้นที่ไม่เคยสัมผัสกับสิ่งเหล่านี้ ซึ่งผลค่อนข้างสอดคล้องกับงานของ Nadinloyi, Hajloo, Garamaleki และ Sadeghi (2013) ที่สรุปว่า

กลุ่มทดลองที่ฝึกอบอรมการบริหารจัดการเวลา ซึ่งในงานนี้ได้จัดอบรม 10 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที มีทักษะการบริหารจัดการเวลาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ผ่านการฝึกอบอรมใด ๆ

การฝึกอบอรมด้านทักษะการบริหารจัดการเวลาของ Häfner และ Stock (2010) ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 8 ส่วน ได้แก่ การจัดลำดับความสำคัญ การตั้งเป้าหมาย การพัฒนากลยุทธ์ การจัดโครงสร้างวันทำงาน การเฝ้าติดตาม รางวัล การวิเคราะห์พฤติกรรมด้วยการระบุสิ่งเร้าปฏิกิริยา และผลเสียที่ตามมาหากเกิดปัญหาในการบริหารจัดการเวลา โดย 8 ส่วนของการฝึกอบอรมนี้จะรวมอยู่ใน 4 ขั้นตอนของ Rubicon Model ซึ่งการฝึกอบอรมได้รับการออกแบบมาเพื่อเอาชนะอุปสรรคและเพื่อให้สามารถควบคุมได้มากขึ้น โดยผู้เข้าร่วมจะได้รับการัดขนาดเล็กน้อยพร้อมแนวทางการบริหารจัดการเวลาและคู่มือการฝึกอบอรม พร้อมแบบฝึกหัดเพื่อถ่ายทอดแนวทางไปสู่การปฏิบัติงานส่วนตัว และปัญหาการบริหารจัดการเวลาที่ผู้เข้าร่วมได้พบเจอจะถูกนำมาใช้เป็นกรณีปฏิบัติในการทดลองใช้เทคนิคต่าง ๆ ด้วย ภายในสัปดาห์ที่ 6 หลังจากได้รับการฝึกอบอรม จะให้ทำแบบสอบถามออนไลน์หนึ่งรายการเกี่ยวกับการพยายามปรับปรุงพฤติกรรมการบริหารจัดการเวลาในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้านี้นี้ และจะมีข้อรายการว่าพฤติกรรมการบริหารจัดการเวลาดีขึ้นภายในช่วงเวลาเดียวกันหรือไม่ นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมกลุ่มฝึกอบอรมจะต้องรายงานในสมุดบันทึกประจำวันในช่วงสัปดาห์ที่ 6 หลังการฝึกอบอรมว่ามีการใช้เทคนิคใดบ้างและรับรู้ประโยชน์ของเทคนิคประยุกต์อย่างไร ดังนั้นข้อมูลจะแสดงให้เห็นถึงความถี่ของการใช้จริงในเทคนิคที่ได้รับการฝึกฝนในช่วงสัปดาห์ที่สังเกตและการรับรู้ถึงประโยชน์เกี่ยวกับเทคนิคที่ใช้ของผู้เข้าร่วม

Slaven และ Totterdell (1993) เชื่อว่า การฝึกอบอรมการบริหารจัดการเวลาสามารถถ่ายโอนได้เฉพาะกับงานที่มีการลำดับความสำคัญที่กำหนดได้ชัดเจนเท่านั้น และในสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุนกับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยได้จัดหลักสูตรการอบอรม ซึ่งแต่ละครั้งเป็นแบบเต็มเวลา ในช่วงระยะเวลา 2 วัน และดำเนินการโดยผู้สอนคนเดียว โดยหลักสูตรครอบคลุมสามประเด็นหลักของการบริหารจัดการเวลาดังนี้

1) การตั้งเป้าหมาย : อธิบายทักษะที่จำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมาย รวมถึงการรับรู้พื้นที่ที่ต้องบรรลุผลลัพธ์และความจำเป็นในภาพรวมของวัตถุประสงค์และกำหนดการวางแผน มีคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีใช้

2) การวางแผน : มีการอธิบายความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีคำแนะนำเชิงปฏิบัติโดยละเอียดเกี่ยวกับการวางแผนและคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีใช้ตัววางแผนไดอารี่ในการช่วยในการบริหารจัดการเวลา

3) คำแนะนำที่ใช้ได้จริง : ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีจัดการกับความต้องการที่ไม่คาดคิด ซึ่งทำให้แผนของตนเองในแต่ละวันไม่เป็นไปตามที่หวัง

จากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการ เวลา ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการเวลานั้นค่อนข้างใช้ระยะเวลาจึงจะเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน โดยวิธีการพัฒนาทักษะนี้อาจจะต้องเริ่มต้นจากการฝึกวิเคราะห์การใช้เวลาในแต่ละวัน วิเคราะห์เป้าหมาย ฝึกการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และอาจจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยการนำสถานการณ์ตัวอย่างที่เคยพบเจอหรือสถานการณ์ใกล้ตัวของผู้เรียนมาเป็นกรณีปฏิบัติในการทดลองเทคนิคการบริหารจัดการเวลาแบบต่าง ๆ และควรฝึกให้ผู้เรียนมีการบันทึกอย่างสม่ำเสมอในช่วงฝึกอบรม เพื่อติดตามผลการเปลี่ยนแปลง

5.3 การส่งเสริมทักษะทางสังคม

อัจฉรา ไชยปัทม์ (2550) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคม 2 ส่วน คือ 1) แนวคิดหรือหลักการในการพัฒนาทักษะทางสังคมของนิสิตนักศึกษา อันประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ 5 ด้าน หลักสำคัญ 7 ประการในการดำเนินการศึกษา และแนวทางการปฏิบัติที่ดี (best practice) ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการ และ 2) แนวทางในการนำไปใช้เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา 7 ประการ คือ นโยบายของสถาบันอุดมศึกษา หลักการและวัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนา หน่วยงานที่รับผิดชอบ ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาทักษะทางสังคม กิจกรรม/โครงการ และการประเมินผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาการศึกษา นอกโรงเรียน โดยจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน ทั้งการใช้คำพูดและการแสดงออกทางท่าทาง โดยการฝึกเรื่องคำพูดจะเน้นการแสดงออกทางความคิดเห็น เรียนรู้การรู้จักปฏิเสธ หรือยอมรับความคิดเห็นอย่างเหมาะสม โดยอาจใช้บทบาทสมมติหรือโต้วาที ส่วนท่าทางอาจให้มีการสังเกตท่าทางในชั้นเรียนและให้คำติชมรวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงด้วย นอกจากนี้ควรพัฒนาทักษะทางสังคมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น โดยการมอบหมายให้ทำงานภายในระยะเวลาที่กำหนด แล้วสังเกตการทำงานของผู้เรียนแต่ละคน พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับร่วมกับการเสริมแรง โดยอาจจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การจัดกิจกรรมแบบจิ๊กซอว์ (jigsaw) การจัดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา เป็นต้น

ชยากร นรินทร์หงษ์ทอง (2552) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยจัดกิจกรรม 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ส่วนมากจะเน้นไปที่การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ตัวอย่างการนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนจะเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมแบบปกติและกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งจะแตกต่างในส่วนของการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด โดยจะ

เห็นว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมมักจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นกันเป็นส่วนใหญ่

ยศยา เชาวลิตรจ่าง (2553) ได้ศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการ ควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการ ได้แก่ 1) การ ระดมสมอง 2) การอภิปราย และ 3) การฝึกทักษะทางสังคม ซึ่งการฝึกทักษะทางสังคมประกอบด้วย การสาธิตตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การเสริมแรง และการให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยการฝึกทักษะ ทางสังคมจะให้การยกตัวอย่างสถานการณ์มาให้หลาย ๆ สถานการณ์ที่ใกล้เคียงและสามารถพบเจอได้ ในชีวิตประจำวัน และให้ผู้เรียนตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา พร้อมระบุผลดีและผลเสียที่จะ ตามมาหลังใช้วิธีนั้น

โสธิตา ผูกฐธรรม (2554) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งผลจากการใช้เทคนิค social stories ร่วมกับ ภาพถ่ายพัฒนาทักษะทางสังคมให้ดีขึ้น นอกจากนี้ได้ศึกษาขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคมของ Westwood (1997) โดยอธิบายไว้ว่า ให้ระบุทักษะที่จะสอน แสดงให้ผู้เรียนเห็นทีละขั้นตอน มีการ เลียนแบบ/ฝึกซ้อม ประเมินผล จำลองสถานการณ์จริงเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ อาจจัดเป็นกลุ่มหรือ คู่ พร้อมกับเสริมแรงเป็นครั้งคราว เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม เพื่อน จึงอธิบายได้ว่า ขั้นตอนการฝึก เริ่มจากการระบุทักษะทางสังคมที่จะสอนโดยการสอนและสร้าง แรงจูงใจให้เด็กเห็นคุณค่าของทักษะนั้น โดยเริ่มจากการที่ผู้สอนแสดงให้เห็นก่อน เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้แล้วปฏิบัติตาม เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ควรให้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอโดยการ จัด สถานการณ์ แล้วให้ผู้สอนประเมินผลการปฏิบัติ

หงษ์ฟ้า ธีรวงศ์กุล (2556) ได้กำหนดขั้นตอนในโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง และทักษะทางสังคมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การสร้างบรรยากาศให้มีความสบาย ๆ ผ่อนคลายและสร้างภาพพจน์ทางบวกให้กับตนเอง
- 2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ได้มาจากการสังเกตและคิดพิจารณา ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ร่วมกัน
- 3) การสรุปแนวความคิดความเข้าใจ
- 4) การตรวจสอบความคิดความเข้าใจด้วยการลงมือปฏิบัติ และฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

ในทุกขั้นตอนของการเสริมสร้างจำเป็นต้องอาศัยการจูงใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เข้าร่วม โปรแกรมเห็นคุณค่าในตนเองและมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

ต่อมา Gökel และ Dağlı (2017) ได้ศึกษาผลของโครงการฝึกทักษะทางสังคมต่อระดับทักษะทางสังคมของเยาวชนในวัยรับราชการทหาร โดยโครงการฝึกทักษะทางสังคมจะฝึกทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง โดยหัวข้อในการฝึกจะเกี่ยวข้องกับการปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตการรับราชการทหารเป็นสำคัญ การสื่อสารทำความเข้าใจผู้อื่น ริเริ่มและรับผิดชอบ ซึ่งจะเห็นว่าการฝึกทักษะทางสังคมควรปรับให้เข้ากับบริบทที่จะนำไปใช้

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางสังคม สรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับบริบท ซึ่งการฝึกอบรมระยะยาวหรือระยะสั้นสามารถพัฒนานี้ได้ โดยรูปแบบส่วนใหญ่มักจะเป็นการจัดให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เรียนรู้วิธีการปรับตัวในบริบทต่าง ๆ และมีการยกตัวอย่างสถานการณ์ที่ใกล้ตัวหรือมีโอกาสพบเจอในชีวิตประจำวันมากระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดพิจารณาและปฏิบัติ ว่าหากเจอสถานการณ์นั้นจริง ๆ ควรปฏิบัติอย่างไร โดยผู้สอนจะคอยประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล มีประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยจะนำเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

จุฬามาศ สิริวัฒนโสมณ (2559) ศึกษาเรื่อง “ผลการเตรียมความพร้อมครูที่มีต่อชีวิตการทำงานครูในยุคดิจิทัลและผลที่ตามมา” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายด้วยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ก่อน เนื่องจากตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้นมีการศึกษาในบริบทไทยค่อนข้างน้อย จากนั้นนำข้อค้นพบที่ได้มาใช้ในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรผลิตครูของสถาบันต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูถือเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อม เปรียบเสมือนตัวเชื่อมระหว่างภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ และภาระงานของนักศึกษาครูในระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประกอบด้วย 4 หน้าที่หลัก ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น 2) งานกิจกรรมนักเรียน เช่น การดูแลนักเรียนเข้าแถว การยืนเวรเพื่อดูแลรักษาความเรียบร้อย เป็นต้น 3) งานธุรการชั้นเรียน เช่น การทำสมุดรายงานประจำตัว การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน เป็นต้น และ 4) งานฝ่ายอื่น ๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เกี่ยวกับการรับรู้ต่อการเตรียมความพร้อมจากหลักสูตรผลิตครู แสดงให้เห็นว่า การเตรียมความพร้อมในด้านการปฏิบัติงานด้านอื่นน้อยมาก อีกทั้งการเรียนตามหลักสูตรส่วนใหญ่จะเป็นการเตรียมความพร้อมเรื่องการจัดการเรียนการสอน ส่วนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูถือเป็นการเตรียมความพร้อมด้าน

จิตวิญญาณความเป็นครูเป็นส่วนใหญ่ จึงมีข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรผลิตครูควรมีการพัฒนานักศึกษาครูในด้านการทำงานอื่น ๆ ให้มากขึ้น

Kubheka (2018) ได้ทำวิจัยเรื่อง Analysis the Preparedness of Office Management & Technology Graduates for Multitasking in the Workplace โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อตรวจสอบความพร้อมของนักศึกษา คณะการบริหารจัดการและเทคโนโลยีสำหรับการทำงานที่หลากหลายในสถานที่ทำงาน มีการระบุถึงความสำคัญของทักษะการทำงานที่หลากหลายว่าเป็นทักษะการทำงานที่สำคัญและเป็นที่ต้องการอย่างมากในการทำงาน มหาวิทยาลัยจึงควรเตรียมให้นักศึกษามีทักษะการทำงานที่หลากหลาย มีการออกแบบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) ระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อคำถาม โดยมีลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อจะได้ข้อมูลที่กว้างขึ้น และมีให้เลือกตอบตามระดับความคิดเห็น และเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ 1) นักศึกษาผู้มีประสบการณ์ในการฝึกงาน 2) นักศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งมีประสบการณ์การทำงาน และ 3) ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาระหว่างฝึกงาน ผลพบว่า นักศึกษามักได้รับมอบหมายให้ทำงานโดยไม่มีคำแนะนำ และมักถูกคาดหวังให้ทำงานที่หลากหลายในคราวเดียวซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อน นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเชื่อว่า มหาวิทยาลัยควรสอนทักษะการทำงานที่หลากหลายในรูปแบบการปฏิบัติจริงก่อนเข้าสู่การฝึกงาน จึงเสนอแนะให้จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถฝึกทักษะต่าง ๆ ได้ก่อนเริ่มฝึกงาน หรือจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ และให้นักศึกษาเยี่ยมชมสถานที่ฝึกงานเป็นเวลา 1 วันหรือมากกว่านั้นก่อนที่จะเริ่มฝึกงาน เพื่อช่วยให้นักศึกษาทราบถึงสภาพแวดล้อมในสถานที่ฝึกงาน หากได้รับประสบการณ์การทำงานที่หลากหลายในขณะที่ยังอยู่ในมหาวิทยาลัยจะช่วยลดความท้าทายที่ต้องเผชิญขณะฝึกงานได้

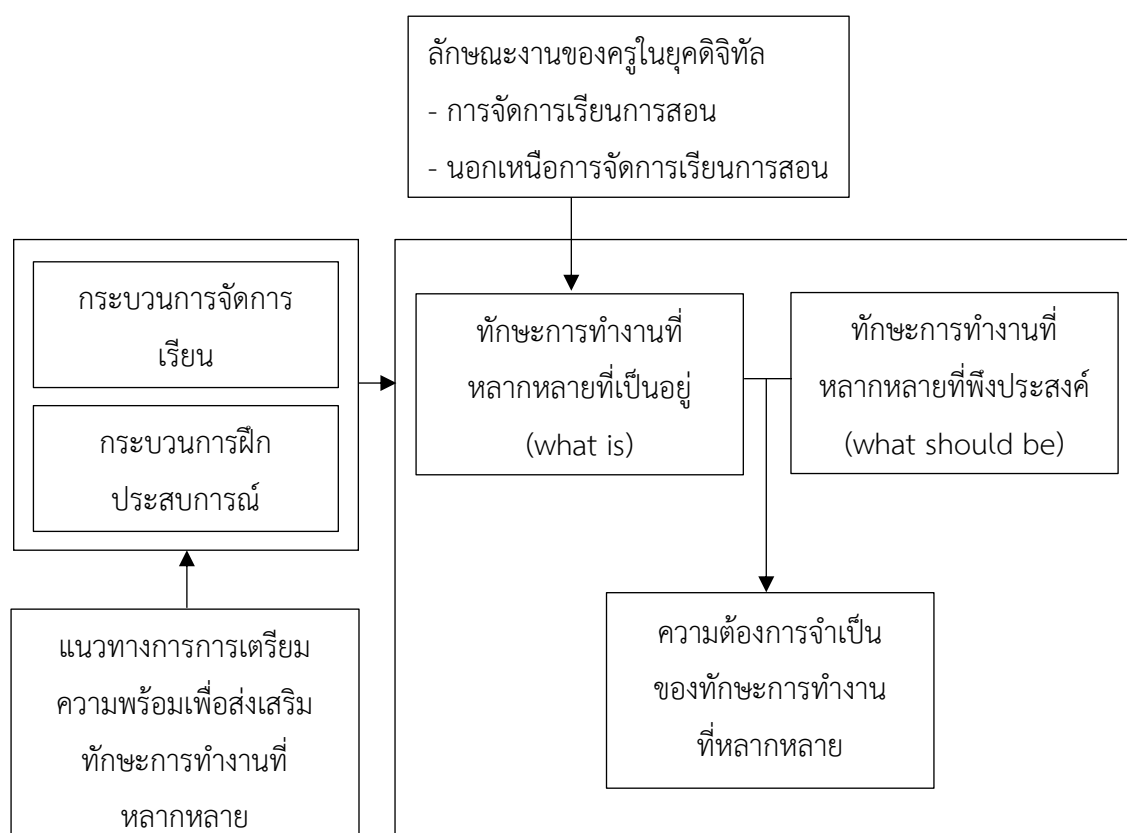
เคลน บุญยพันธ์ (2562) ได้พัฒนาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาจากการใช้หลักสูตรแล้วนำเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนั้น โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการใช้หลักสูตรเบื้องต้น แนวโน้มและภาวะคุกคามของหลักสูตร และใช้การตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีการศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร ความพร้อมในการใช้หลักสูตร และจัดทำแนวทางการพัฒนาโดยพิจารณาจากข้อมูลหลาย ๆ ส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแนวทางประกอบด้วย 2 ด้าน คือ 1) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรด้านรายละเอียดของหลักสูตร โดยพิจารณาถึงโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระ แนวทางการจัดการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน การวัดและประเมินผล และ 2) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรด้านบทบาทของ

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ประกอบด้วยบทบาทของหน่วยงานส่วนกลาง ผู้บริหาร ผู้สอน ชุมชน ผู้เรียน และผู้ปกครอง

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล ได้แก่ 1) ลักษณะงานที่หลากหลายของครู ซึ่งประกอบด้วยภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนและภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน และ 2) หลักสูตรผลิตครู ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครูและกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลของนักศึกษาครูที่ได้รับการส่งเสริมจากหลักสูตรผลิตครูของทางมหาวิทยาลัย และนำผลจากการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถาบันผลิตครู และจัดเรียงลำดับความสำคัญว่าสิ่งใดควรได้รับการแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพ 2.1

ภาพ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 4 ข้อ คือ 1) วิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล 2) ประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู 3) วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล และ 4) พัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัล และผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลาย การประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครู และการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ประชากรและตัวอย่างวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลาย การประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครู และการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู

การวิจัยในระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู และ 3) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

1) การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานที่หลากหลายของครู โดยพิจารณาว่าลักษณะงานของครูในยุคดิจิทัลมีอะไรบ้าง และทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลของผู้คนว่ามี

อะไรบ้าง แล้วนำมาเชื่อมโยงกับงานครู ว่าครูต้องอาศัยทักษะการทำงานที่หลากหลายอะไรบ้าง และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายเป็นอย่างไร และขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นต้องดำเนินการอย่างไร

2) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่ม (focus group) กับครูในโรงเรียนที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล เพื่อวิเคราะห์ว่าครูต้องอาศัยทักษะการทำงานที่หลากหลายอะไรบ้างในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียน

3) นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านทักษะการทำงานที่หลากหลาย มาดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานที่หลากหลาย พร้อมทั้งขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการตรวจสอบและแก้ไข

4) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างเสร็จพร้อมกับนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคำถาม IOC (item objective congruence) คือในข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจะนำข้อคำถามนั้นไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5) นำแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วมานำเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อผ่านความเห็นชอบจึงนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลจริง

6) นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้ว ในปีการศึกษา 2563

7) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ระดับการทำงานที่หลากหลายของครูที่ได้รับการส่งเสริมจากหลักสูตรผลิตครูในปัจจุบัน แล้วดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับทักษะการทำงานที่หลากหลาย โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญว่าประเด็นใดที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด

8) วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูร่วมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาครูที่เคยผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้ว ในปีการศึกษา 2563 โดยใช้การสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนิสิตครูในยุคดิจิทัลมีลักษณะอย่างไรจึงทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (need)

1.2 ประชากรและตัวอย่างวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานครูในยุคดิจิทัล โดยคัดเลือกครูที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล จากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

- 1) มีอายุตั้งแต่ 25 - 40 ปี
- 2) มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนอย่างน้อย 3 ปี
- 3) รับผิดชอบภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

จากนั้นในขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู ประชากร คือ นักศึกษาครูของสถาบันผลิตครู ที่ผ่านการเรียนการสอนในหลักสูตรครู ศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) ตัวอย่างวิจัย คือ นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เคยผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้ว ตามหลักสูตรครูศาสตรบัณฑิต กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power โดยความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 อำนาจการทดสอบเท่ากับ .95 และกำหนดค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ .5 ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 45 คน และเพื่อชดเชยอัตราการตอบกลับผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาครู จำนวน 103 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience sampling) อีกทั้งสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับนักศึกษาครู จำนวน 8 คน และจำนวน 5 คนตามลำดับ และสนทนากลุ่มร่วมกับครูบรรจุใหม่ จำนวน 6 คน เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างภาระงานครูในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและภาระงานครูในสภาพจริง โดยคัดเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience sampling)

1.3 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มครูในโรงเรียน โดยจะมีข้อความเกี่ยวกับการทำงานของครูในยุคดิจิทัล
2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักศึกษาครู โดยจะมีข้อความเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถาบันผลิตครูและปัญหาที่พบระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มนักศึกษาครู โดยจะมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานครูระหว่างการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู
4. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มครูบรรจุใหม่ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับภาระงานครูในสภาพจริงและปัญหาด้านการทำงานที่หลากหลายของครู

5. แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู ที่มีข้อความเกี่ยวกับการรับรู้ทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาในสภาพจริง และสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เป็นลักษณะข้อความแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ สาขาวิชา วิชาที่สอน และระดับชั้นที่สอน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล จำนวน 23 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ทักษะย่อย ได้แก่ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (rating scale) และออกแบบให้เลือกตอบ 2 คำตอบใน 1 ข้อคำถาม คือ คำตอบที่ 1 เลือกตอบตามสภาพจริงและคำตอบที่ 2 ตอบตามสภาพที่ควรจะเป็น

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ลักษณะงานครูในโรงเรียน ทักษะการทำงานที่หลากหลาย กระบวนการของหลักสูตรผลิตครู และการประเมินความต้องการจำเป็น

2) ออกแบบวิธีการวัด และกำหนดรูปแบบเครื่องมือวัดตัวแปรตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้ข้างต้น โดยผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวัดโดยใช้แบบสอบถาม

3) นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านทักษะการทำงานที่หลากหลาย มาดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น พร้อมทั้งขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการตรวจสอบและแก้ไข

4) นำแบบสอบถามฉบับร่างพร้อมนิยามเชิงปฏิบัติการไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยและการออกแบบเครื่องมือการวัด เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

5) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างเสร็จพร้อมทั้งนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม และความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาดัชนี IOC (item objective congruence) คือในข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจะนำข้อคำถามนั้นไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วมานำเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อผ่านความเห็นชอบจึงนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลจริง โดยนิยมเชิงปฏิบัติการและตัวอย่างข้อคำถามเป็นดังนี้

นิยามเชิงปฏิบัติการ

ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการกับภาระงานโรงเรียนของครูที่มีความหลากหลายและซับซ้อนได้ในยุคดิจิทัล ซึ่งต้องอาศัยทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม

ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (technology skill) หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กร ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ทักษะการบริหารจัดการเวลา (time management skill) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์งาน วางแผน จัดสรรเวลาในการทำงานโดยจัดลำดับความสำคัญของงานให้เหมาะสม และดำเนินการเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะทางสังคม (social skill) หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวในสังคม การหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งต่าง ๆ อันเกิดจากการพูดและการกระทำต่อผู้อื่น เช่น การสร้างสัมพันธภาพ และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นโดยอาศัยการสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งการใช้ถ้อยคำและการไม่ใช้ถ้อยคำ บุคคลจะต้องสามารถแสดงบทบาทของตนเอง ควบคุมอารมณ์และแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างเหมาะสม

โครงสร้างเนื้อหาในแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลตอนที่ 2 แสดงดังตาราง 3.1 โดยมี 3 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการบริหารจัดการเวลา และทักษะทางสังคม

ตาราง 3.1 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู

ทักษะการทำงานที่หลากหลาย	จำนวนข้อ
1. ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	6
2. ทักษะการบริหารจัดการเวลา	9
3. ทักษะทางสังคม	8
รวม	23

การสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู แบ่งออกเป็น 3 ทักษะย่อยที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตัวอย่างคำถามแสดงดังตาราง 3.2

ตาราง 3.2 ข้อคำถามในแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู ตอนที่ 2

ทักษะย่อย	ข้อคำถาม
1) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมืออุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	1 เลือกใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้เหมาะสมกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย
	2 หากต้องการทำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลหรือทำแบบทดสอบออนไลน์ เช่น MS Teams, google form เป็นต้น ท่านสามารถสร้างแบบฟอร์มออนไลน์ได้
	3 ติดต่อสื่อสารหรือประสานงานกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง หรือผู้อื่นโดยใช้สื่อดิจิทัล เช่น Line, Facebook ได้
	4 ใช้งานโปรแกรมพื้นฐาน เช่น Word, Excel, PowerPoint, Email, Gmail ได้เป็นอย่างดี เช่น เลือกใช้สูตรใน Excel เพื่อคำนวณได้, สร้างสื่อ PowerPoint ได้
	5 ใช้งานสื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากโปรแกรมพื้นฐานได้ เช่น Kahoot!, Padlet, Google Classroom, MS Teams, Schoology
	6 หากมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ท่านใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

ทักษะย่อย	ข้อคำถาม
2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์งาน วางแผน จัดสรรเวลาในการทำงานโดยจัดลำดับความสำคัญของงานให้เหมาะสมและดำเนินการเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7 แบ่งเวลาในการจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงานนอกเหนือการสอนได้เหมาะสม
	8 มีการกำหนดตารางงาน ตั้งเป้าหมายและวางแผนการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
	9 กำหนดเวลาในการทำงานว่าในแต่ละวันต้องทำอะไร และใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใด
	10 จัดอันดับความสำคัญของงานได้ว่าควรลงมือทำงานใดก่อน และกำหนดแนวทางในการทำงานได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม
	11 ปฏิบัติงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด
	12 การวางแผนของท่านทำให้งานบรรลุเป้าหมาย และดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น
	13 พิจารณาความสำคัญและความเร่งด่วนของงานที่ทำไว้ทุกครั้ง
	14 วิเคราะห์ผลของการทำงานได้ทั้งในกรณีที่สำเร็จหรือล้มเหลว และสามารถตัดสินใจดำเนินการได้อย่างเหมาะสม
	15 ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามที่จัดลำดับความสำคัญไว้
3) ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวได้ดีในสังคม สามารถหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งต่าง ๆ อันเกิดจากการพูดและการกระทำต่อผู้อื่น เช่น การสร้างสัมพันธภาพ และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นโดยอาศัยการสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งการใช้ถ้อยคำและการไม่ใช้ถ้อยคำ บุคคลจะต้องสามารถแสดงบทบาทของตนเอง ควบคุมอารมณ์และแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างเหมาะสม	16 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
	17 ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในโรงเรียนได้แม้จะไม่คุ้นเคย
	18 จูงใจหรือโน้มน้าวผู้อื่นให้ตั้งใจ และร่วมมือกันทำงานเป็นทีมได้
	19 จัดการปัญหาในสถานการณ์ซับซ้อนที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม
	20 เมื่อเกิดปัญหา ท่านควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม
	21 ยอมรับและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
	22 ประเมินสถานการณ์ได้ว่าสมควรจะปฏิเสธหรือยอมรับความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม
	23 หากความคิดเห็นไม่ตรงกัน ท่านสามารถคลี่คลายความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยใช้หลักการประนีประนอมได้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงและความเที่ยง มีรายละเอียดดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity)

แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามเชิงปฏิบัติการ (item-objective congruency index: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน แล้วนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้เครื่องมือมีคุณภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผลการตรวจสอบคุณภาพ พบว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นมีความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วง .67 - 1.00 ดังตาราง 3.3

ตาราง 3.3 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลาย

ทักษะการทำงานที่หลากหลาย	จำนวนข้อ	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
1. ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	6	.67 – 1.00
2. ทักษะการบริหารจัดการเวลา	9	.67 – 1.00
3. ทักษะทางสังคม	8	.67 – 1.00

หมายเหตุ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

- +1 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยว่าข้อคำถามข้อดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทักษะที่ต้องการวัด
- 0 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทักษะที่ต้องการวัด
- 1 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยว่าข้อคำถามข้อดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทักษะที่ต้องการวัด

2. การตรวจสอบความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability)

แบบประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลมีการตรวจสอบความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในด้วยการนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) และวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกโดยพิจารณาจากค่า Corrected Item-Total Correlation ด้วยการใช้โปรแกรม SPSS โดยมีเกณฑ์ของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค คือ ค่าตั้งแต่ .70 เป็นระดับที่

ยอมรับได้ และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป เป็นระดับที่เหมาะสม ตัวอย่างวิจัย คือ นักศึกษาครู
ชั้นปี 5 ที่เคยผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุมาแล้ว จำนวน 103 คน ซึ่งได้มาจากการเลือก
ตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling)

เมื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .754 - .915 และมีความเที่ยง
ทั้งฉบับเท่ากับ .928 ซึ่งเป็นความเที่ยงในระดับที่ยอมรับได้ และวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกจากค่า
Corrected Item-Total Correlation พบว่า ทักษะย่อยที่ 1 ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยี
ดิจิทัล มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .395 - .658 ยกเว้นข้อคำถาม 3 ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .178
ดังนั้นควรปรับปรุงข้อคำถาม ทักษะย่อยที่ 2 ทักษะการบริหารจัดการเวลา มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่
.546 - .792 และทักษะย่อยที่ 3 ทักษะทางสังคม มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .453 - .671 จากการ
วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกแสดงว่าข้อคำถามทุกข้อ ยกเว้นข้อคำถาม 3 อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยมี
รายละเอียดดังตาราง 3.4

ตาราง 3.4 ผลการตรวจสอบความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินทักษะการทำงานที่
หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ข้อ	คำถาม	Corrected Item- Total Correlation
ทักษะย่อยที่ 1 ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Cronbach's Alpha = .754)		
1	เลือกใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้เหมาะสมกับภาระงานที่ ได้รับมอบหมาย	.395
2	หากต้องการทำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลหรือทำแบบทดสอบ ออนไลน์ เช่น MS Teams, google form เป็นต้น ท่านสามารถ สร้างแบบฟอร์มออนไลน์ได้	.537
3	ติดต่อสื่อสารหรือประสานงานกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง หรือ ผู้อื่นโดยใช้สื่อดิจิทัล เช่น Line, Facebook ได้	.178
4	ใช้งานโปรแกรมพื้นฐาน เช่น Word, Excel, PowerPoint, Email, Gmail ได้เป็นอย่างดี เช่น เลือกใช้สูตรใน Excel เพื่อ งานวัดผลได้, สร้างสื่อ PowerPoint ได้	.643

ข้อ	คำถาม	Corrected Item- Total Correlation
5	ใช้งานสื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากโปรแกรมพื้นฐานได้ เช่น Kahoot! , Padlet, Google Classroom, MS Teams, Schoology	.597
6	หากมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ท่านใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี	.658
ทักษะย่อยที่ 2 ทักษะการบริหารจัดการเวลา (Cronbach's Alpha = .915)		
7	แบ่งเวลาในการจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงานนอกเหนือการสอนได้เหมาะสม	.635
8	มีการกำหนดตารางงาน ตั้งเป้าหมายและวางแผนการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	.761
9	กำหนดเวลาในการทำงานว่าในแต่ละวันต้องทำอะไร และใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใด	.774
10	จัดอันดับความสำคัญของงานได้ว่าควรลงมือทำงานใดก่อน และกำหนดแนวทางในการทำงานได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม	.792
11	ปฏิบัติงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด	.686
12	การวางแผนของท่านทำให้งานบรรลุเป้าหมาย และดำเนินงานไปได้ด้วยความราบรื่น	.769
13	พิจารณาความสำคัญและความเร่งด่วนของงานที่ทำไว้ทุกครั้ง	.663
14	วิเคราะห์ผลของการทำงานได้ทั้งในกรณีที่สำเร็จหรือล้มเหลว และสามารถตัดสินใจดำเนินการได้อย่างเหมาะสม	.546
15	ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามที่จัดลำดับความสำคัญไว้	.721
ทักษะย่อยที่ 3 ทักษะทางสังคม (Cronbach's Alpha = .830)		
16	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	.577
17	ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในโรงเรียนได้แม้จะไม่คุ้นเคย	.563
18	สนใจหรือโน้มน้าวผู้อื่นให้ตั้งใจ และร่วมมือกันทำงานเป็นทีมได้	.671
19	จัดการปัญหาในสถานการณ์ซับซ้อนที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม	.653

ข้อ	คำถาม	Corrected Item- Total Correlation
20	เมื่อเกิดปัญหา ท่านควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	.541
21	ยอมรับและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่	.464
22	ประเมินสถานการณ์ได้ว่าสมควรจะปฏิเสธหรือยอมรับความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม	.453
23	หากความคิดเห็นไม่ตรงกัน ท่านสามารถคลี่คลายความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยใช้หลักการประนีประนอมได้	.550
รวมทั้งฉบับ Cronbach's Alpha = .928		

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 1 มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูในโรงเรียน นักศึกษาครู และครูบรรจุใหม่ โดยนัดหมายวันเวลาที่สะดวก และใช้การสนทนากลุ่มผ่านระบบออนไลน์ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google form ส่งให้นักศึกษาครู และ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ นักศึกษาครูที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้ว ซึ่งผู้วิจัยนัดหมายวันเวลาที่สะดวก และสัมภาษณ์ออนไลน์เป็นรายบุคคล

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 1 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (focus group) หรือการสัมภาษณ์ (interview) จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และข้อมูลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel และนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดดังตาราง 3.5

ตาราง 3.5 เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มาก
2.50 - 3.49	ปานกลาง
1.50 - 2.49	น้อย
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด

จากนั้นนำค่าเฉลี่ยรายด้านมาหาดัชนีความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานที่หลากหลาย โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญ

$$PNI = (I - D) \times I$$

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

การวิจัยในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัล มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ผล ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

1) ดำเนินการร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูให้มีทักษะการทำงานที่หลากหลายโดยวิเคราะห์จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครู ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางต่าง ๆ และกระบวนการต่าง ๆ ของสถาบันผลิตครูที่ส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัล จากนั้นนำเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในการตรวจสอบและแก้ไข

2) นำร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูให้มีทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูให้มีทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3) เมื่อปรับปรุงร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูให้มีทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลแล้ว นำเสนอแนวทางที่ปรับปรุงแล้วแก่อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

4) นำเสนอเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานในโรงเรียนฉบับสมบูรณ์

2.2 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (rating scale)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลฉบับร่าง โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มกับนักศึกษาครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู และการสนทนากลุ่มกับครูบรรจุใหม่เกี่ยวกับภาระงานและปัญหาการทำงานที่หลากหลาย จากนั้นติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของแนวทางฉบับร่างและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้แบบสอบถามส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยด้านความเหมาะสม ดังตาราง 3.6

ตาราง 3.6 เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลค่าเฉลี่ยด้านความเหมาะสมของแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	เหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	เหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	เหมาะสมน้อยที่สุด

จากวิธีดำเนินการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล” สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังตาราง 3.7

ตาราง 3.7 ตารางสรุปวิธีดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ระยะ

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	เครื่องมือวิจัยและตัวอย่างวิจัย	การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1				
วิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง - สนทนากลุ่มร่วมกับครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการทำงานของครูในยุคดิจิทัล 	แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการทำงานของครูในยุคดิจิทัล โดยเก็บข้อมูลจากครูในโรงเรียน จำนวน 4 คน	ประสานงานเพื่อนัดหมายวันเวลาและจัดการสนทนากลุ่ม	content analysis
ประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็น - ดำเนินการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาครูโดยใช้แบบสอบถาม 	แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาครูจำนวน 103 คน	ใช้แบบสอบถามออนไลน์ และส่งให้นักศึกษาครู	<ul style="list-style-type: none"> - ความถี่ - ร้อยละ - M, SD - PNI
วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาหลักสูตร- ศาตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2557 - สัมภาษณ์นักศึกษาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู - สนทนากลุ่มร่วมกับนักศึกษาครูที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานครู - สนทนากลุ่มร่วมกับครูบรรจุใหม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานครู 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบบันทึกการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาครู จำนวน 8 คน - แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับภาระงานครูที่ได้รับมอบหมาย โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาครู จำนวน 5 คน - แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับภาระงานในสภาพจริงและปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากครูบรรจุใหม่ จำนวน 6 คน 	นัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์นักศึกษาครู และสนทนากลุ่มกับนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่	content analysis

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	เครื่องมือวิจัยและตัวอย่างวิจัย	การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2				
พัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> - ร่างแนวทางจากการข้อมูลในระยะที่ 1 ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง - เสนอร่างแนวทางต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม - ปรับปรุงแนวทางจากคำแนะนำแล้วนำเสนอเป็นแนวทางฉบับสมบูรณ์ 	แบบประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแนวทางฉบับร่าง - ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมของแนวทางฉบับร่างและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยใช้แบบสอบถาม ส่งให้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ 	<i>M, SD</i>

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์และหาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) วิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล 2) ประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู 3) วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล และ 4) พัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัล โดยผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ตอนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ตอนที่ 4 แนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล

การวิเคราะห์ลักษณะงานและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (focus group) ของครูรุ่นใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปลักษณะงานและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครู ดังนี้

1.1 ลักษณะงานครู

ครูได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ทำให้ต้องเผชิญกับภาระงานจำนวนมาก โดยเฉพาะในยุคที่ครูทุกคนจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูในโรงเรียน และสังเคราะห์เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของครูในโรงเรียน แสดงให้เห็นถึง ความหลากหลายของภาระงานครูในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกภาระงานครูออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ 1) ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการสอนโดยใช้งานโปรแกรมดิจิทัล การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผล การออกแบบการเรียนรู้ เป็นต้น และ 2) ภาระงานนอกเหนือด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น การปฏิบัติงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของในโรงเรียน การติดต่อประสานงานกับนักเรียน เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนั้น ๆ การจัดทำโครงการต่าง ๆ งานเวรประจำวัน งานครูประจำชั้น เป็นต้น

1.2 ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล

ผลจากวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูในโรงเรียนเกี่ยวกับลักษณะงานและการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน พบว่า ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัลมีความสอดคล้องกับ 3 ทักษะหลักที่ผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานของครูในยุคดิจิทัล คือ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 4.1 ความสอดคล้องระหว่างบทสนทนากลุ่มกับครูในโรงเรียนและทักษะที่ได้จากการสังเคราะห์

ตัวอย่างบทสนทนากลุ่ม	ทักษะที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
	ทักษะความ เข้าใจและใช้ เทคโนโลยี ดิจิทัล	ทักษะการ บริหาร จัดการเวลา	ทักษะทาง สังคม
ครูผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม คนที่ 1			
“แค่พวกโปรแกรม Word, Excel หรือ PowerPoint มันเป็นทักษะที่ทุกคนคิดว่ามันง่าย เบสิค แต่มีคนที่ใช้ได้ดี ได้ชำนาญมีอยู่ไม่มาก ดังนั้นควรฝึกให้เข้าใจและสามารถทำมันได้ดี”	✓		
“พวกการใช้โปรแกรม word, excel, ppt ด้วย คือส่วนมากมหาลัยไม่ได้สอนนะ เพราะจะคิดว่า มันเป็นทักษะเบสิค แต่จริง ๆ ที่เจอ บางคนยังผูก สูตรใน excel ไม่เป็นเลย เช่น จะหาค่าเฉลี่ย ไม่รู้ว่าต้องทำยังไงใน excel เอาจริง ๆ พี่คิดว่า คุณก็ต้องรู้ว่าจะทำยังไง”	✓		
“พี่ว่าแต่ละมหาลัยที่ผลิตครูควรมีการสอนอย่างจริงจังว่า การทำพาวเวอร์พ้อยที่ดีมันเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่แค่ก๊อปวางประโยคนะ คือมันต้องวางแผน ะ ใช้ keyword สำคัญ ให้คนอื่น ๆ รู้ว่าตอน นำเสนอหัวข้อมันคืออะไร เหมือนตอนสอนเด็ก ถ้าทำพาวเวอร์พ้อยดี เด็กก็จะสนใจเรียนนะ”	✓		
“เวลาทำงานประสานงานยุคนี้ก็อย่างที่คุยกันไป แล้วก่อนหน้านี้ มันต้องใช้เทคโนโลยีมาเกี่ยว หรือ เวลาทำงานฝ่ายบางที พี่ก็ใช้ Google Form, QR Code นะ”	✓		

ตัวอย่างบทสนทนากลุ่ม	ทักษะที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
	ทักษะความ เข้าใจและใช้ เทคโนโลยี ดิจิทัล	ทักษะการ บริหาร จัดการเวลา	ทักษะทาง สังคม
“การพูดถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ๆ เลยค่ะ เคยเห็นไหม บางคนสอนเก่ง แต่พอต้องมาอธิบายหรือพูดกับคนอื่นกลับพูดไม่รู้เรื่อง”			✓
ครูผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม คนที่ 2			
“มันเป็นพื้นฐานก็ว่าได้ เป็นพวกเกี่ยวกับคอม ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ อะ คือตอนนี้เรียกว่าเกือบทุกอย่างต้องมีทักษะดิจิทัล เพราะตอนนี้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวในทุกภาคส่วนแล้วจริง ๆ ไม่ใช่แค่งานนะ ชีวิตปกติของเราด้วย”	✓		
“หลาย ๆ คนน่าจะเหมือนกันก็คือ ใช้ Line, Facebook, เว็บไซต์เรียนอะไรประมาณนี้ แบบใช้คุยกับทุกคนทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ครูในโรงเรียน ถ้ามีข่าวสารอะไรจะประชาสัมพันธ์ก็จะคุยผ่านไลน์หรือไม่ก็กลุ่มใน Facebook”	✓		
“อย่างที่บอกครูมีงานที่ต้องทำอยู่หลายงาน ไม่ใช่แค่สอนอย่างเดียว ดังนั้นพี่ว่าทักษะการบริหารจัดการ Management สำคัญ ต้องบริหารงานได้ถึงจะทำงานได้ดี”		✓	
ครูผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม คนที่ 3			
“ครูมีหลายงานมาก ๆ ไม่ใช่แค่สอน ดังนั้นเราก็ต้องบริหารเวลาให้ดี เหมือนพี่ต้องวางแผนการทำงานนะ ลิสต์มาเลยมีงานอะไรบ้าง แล้วดูว่างานไหนควรทำก่อน ทำหลัง ไม่งั้นทำงานไม่ทัน”		✓	

ตัวอย่างบทสนทนากลุ่ม	ทักษะที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
	ทักษะความ เข้าใจและใช้ เทคโนโลยี ดิจิทัล	ทักษะการ บริหาร จัดการเวลา	ทักษะทาง สังคม
“การพูดสำหรับครูสำคัญมาก เพราะนอกจากใช้ สอนหนังสือ เราต้องใช้ในการประสานงาน ต้อง คุยกับนักเรียน ผู้ปกครอง แล้วก็อีกหลายอย่างอะ ควรรู้วิธีการพูดว่าพูดยังไงให้ดี ให้ถูก”			✓
ครูผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม คนที่ 4			
“จะมีช่วงที่งานโรงเรียนรุมเร้า พี่แทบไม่ได้นอน เลยตอนทำงานช่วงแรก ๆ พอหลัง ๆ เริ่มปรับตัว ได้ คือต้องดูว่างานไหนเร่งด่วนก็ทำงานนั้นไว้ ก่อนเลย ต้องแบ่งเวลาดี ๆ เพราะต้องเตรียมสอน ด้วยนะ”		✓	
“พี่อยู่ฝ่ายงบประมาณโรงเรียนค่ะ ก็จะเหมือน ๆ กับฝ่ายแผนงานนั่นแหละ เป็นเรื่องของการ ประสานงานกับคนเหมือนกัน อย่างที่บอก เรา ไม่ได้ทำงานคนเดียว ต้องทำงานกับคนทั้ง โรงเรียน เจอทุกรูปแบบ เราต้องคุยเป็นระยะเวลา ทำงาน”			✓

จากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูในโรงเรียน สามารถสรุปได้ว่า ครูในปัจจุบันมีภาระงาน
หลากหลายด้านและหลากหลายหน้าที่ ทำให้ต้องมีทักษะการทำงานที่หลากหลายจึงจะบริหารจัดการ
ภาระงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการที่ครูมีทักษะย่อย 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะความเข้าใจ
และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม จะนำไปสู่การเป็น
ครูที่มีทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลได้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู มีรายละเอียดดังนี้

2.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างวิจัยเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ประกอบด้วย เพศ สาขาวิชา จำนวนวิชาที่สอน และจำนวนระดับชั้นที่สอน

ตัวอย่างวิจัยในครั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 68.93 เป็นเพศชาย 32 คน คิดเป็นร้อยละ 31.07 และส่วนมากเป็นนักศึกษาครูสาขาวิชามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์/มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 รองลงมาคือ สาขาวิชาประถมศึกษา สาขาวิชาธุรกิจศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.62, 6.80 และ 5.83 ตามลำดับ มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 5 คน เท่ากัน 2 สาขา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีและสาขาวิชาศิลปศึกษา มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คน เท่ากัน 3 สาขา คือ สาขาวิชาดนตรีศึกษา สาขาวิชานอกระบบโรงเรียน และสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา การแนะแนว และการศึกษาพิเศษ และสาขาที่มีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด คือ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.97 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้สอน 1 รายวิชา จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 82.52 รองลงมาคือได้รับมอบหมายให้สอนจำนวน 2 รายวิชา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 14.56 และได้รับมอบหมายให้สอนจำนวน 2 ระดับชั้นมากที่สุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 57.28 รายละเอียดดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างวิจัยจำแนกตามเพศ สาขาวิชา จำนวนวิชาที่สอนและจำนวนระดับชั้นที่สอน (ตัวอย่าง 103 คน)

	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน (คน)	%	จำนวน (คน)	%	จำนวน (คน)	%
สาขาวิชา						
1) ปฐมวัย	0	0.00	1	0.97	1	0.97
2) ประถมศึกษา	0	0.00	13	12.62	13	12.62
3) มัธยมศึกษา	22	21.36	38	36.89	60	58.25
4) เทคโนโลยีฯ	1	0.97	4	3.88	5	4.85
5) ศิลปศึกษา	0	0.00	5	4.85	5	4.85
6) สุขศึกษาฯ	4	3.88	2	1.94	6	5.83
7) ดนตรีศึกษา	1	0.97	1	0.97	2	1.94
8) ธุรกิจศึกษา	3	2.91	4	3.88	7	6.80
9) นอกระบบฯ	1	0.97	1	0.97	2	1.94
10) จิตวิทยาฯ	0	0.00	2	1.94	2	1.94
รวม	32	31.07	71	68.93	103	100.00
จำนวนวิชาที่สอน						
1 วิชา	32	31.07	53	51.46	85	82.52
2 วิชา	0	0.00	15	14.56	15	14.56
2 วิชาขึ้นไป	0	0.00	3	2.91	3	2.91
รวม	32	31.07	71	68.93	103	100.00
จำนวนระดับชั้นที่สอน						
1 ระดับ	12	11.65	27	26.21	39	37.86
2 ระดับ	19	18.45	40	38.83	59	57.28
2 ระดับขึ้นไป	1	0.97	4	3.88	5	4.85
รวม	32	31.07	71	68.93	103	100.00

2.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู

การวิเคราะห์ทักษะการทำงานที่หลากหลายจะประกอบด้วยการหาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม โดยมีการแปลผลค่าเฉลี่ยออกมาเป็นระดับตามเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (ตาราง 3.5) ทั้งในสภาพจริงและสภาพที่ควรจะเป็นได้ดังตาราง 4.3

ตาราง 4.3 สรุประดับทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูทั้งสภาพจริงและสภาพที่ควรจะเป็น

ข้อ	ทักษะการทำงานที่หลากหลาย	ค่าเฉลี่ยของสภาพจริง	ระดับ	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น	ระดับ
1	ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.78	มาก	4.59	มากที่สุด
2	ทักษะการบริหารจัดการเวลา	3.37	ปานกลาง	4.57	มากที่สุด
3	ทักษะทางสังคม	3.70	มาก	4.50	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า มี 2 ทักษะอยู่ในระดับมาก คือ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะทางสังคม ในขณะที่ทักษะการบริหารจัดการเวลาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่างกับระดับที่ควรจะเป็น จึงนำไปสู่ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธี PNI ดังตาราง 4.4

ตาราง 4.4 ความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูโดยวิธี PNI

ทักษะการทำงานที่หลากหลาย	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I)	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D)	ผลต่าง (I-D)	$(I-D) \times I$	ลำดับ
ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.59	3.78	0.81	3.72	2
ทักษะการบริหารจัดการเวลา	4.57	3.37	1.20	5.48	1
ทักษะทางสังคม	4.50	3.70	0.80	3.60	3

จากตาราง 4.4 สามารถจัดอันดับความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานที่หลากหลายได้ว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการเวลามากที่สุด (PNI = 5.48) รองลงมา คือ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (PNI = 3.72) และทักษะที่นักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด คือ ทักษะทางสังคม (PNI = 3.60) แต่อย่างไรก็ตาม ระดับทักษะทั้ง 3 ด้านในสภาพจริงยังมีความแตกต่างจากสภาพที่ควรจะเป็น ดังนั้น นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะในทุก ๆ ด้าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู และผลการวิเคราะห์กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู

ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ผลออกเป็น 4 ส่วนตามการจัดการเรียนการสอนแต่ละชั้นปี ดังต่อไปนี้

3.1.1) การจัดการเรียนการสอนในชั้นปี 1

การจัดการเรียนการสอนในชั้นปี 1 สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่

1) การจัดการเรียนการสอนในช่วงเริ่มต้นเป็นการปูพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นสำหรับสาขาวิชาหรือวิชาเอกของนักศึกษาแต่ละคน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ต่อยอดในการเรียนในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

“เรียนฝั่งคณะวิทย์เป็นหลักเลยคะ พวกวิชาเคมี ชีวะ ฟิสิกส์ แคลคูลัส ทำนองนี้คะตอนเทอมแรก ส่วนตอนเทอม 2 ก็เรียนเน้นพวกเนื้อหาความรู้ Content เหมือนเดิมคะ จะเรียนอยู่ฝั่งคณะวิทย์เหมือนกัน ...เหมือนปูไว้ตอนปี 2 เพราะปี 2 ก็จะเริ่มยากขึ้น”

นักศึกษาครู A

“ปี 1 รู้สึกจะเน้นเรื่องของการปูพื้นฐานค่ะทั้งฝั่งวิชาเอก และฝั่งวิชา
คณะ ถ้าเป็นวิชาคณะตอนนั้นก็คือวิชาจิตพื้นฐานกับหลักครุค่ะ เรียนที่ครู 2
ตัวนะ เหมือนให้พอรู้ว่าการเป็นครูเป็นยังไง ลักษณะของครูที่ดีเป็นอย่างไร
และอีกตัวคือวิชาจิต เรียนให้เรารู้ว่าการทำงานก็ต้องใช้จิตวิทยากับเด็กนะใน
การสอน”

นักศึกษาครู B

“ปี 1 การเรียนในปีแรกจะเน้นเรียนเนื้อหาที่สาขาตนเองกำหนด พวก
วิชาบังคับต่าง ๆ ครบ แต่ละสาขาก็จะเรียนไม่เหมือนกัน”

นักศึกษาครู C

“จำได้ว่าตอนปีแรก ๆ จะต้องไปเรียนที่คณะอื่นก่อน ให้ความรู้สึก
เหมือนไปเรียนปูพื้นฐานค่ะ ใครอยู่สาขาไหนก็ต้องเรียนพื้นฐานของสาขา
ตัวเอง เช่น ถ้าอยู่ประถมหรือมัธยมก็เรียนคณะวิทย์ ถ้าอยู่มัธยศึลป์หรือเอก
ภาษาก็ต้องไปเรียนที่อักษร คือเรียนทุกวิชาเลย ไม่ใช่มีแค่วิชาเอกนะค่ะ”

นักศึกษาครู D

“เรียนปูพื้น มันจะเป็นวิชาบังคับทั้งหมดเลยครบที่ทางคณะจะเป็นคน
กำหนดมาในเล่มหลักสูตร ส่วนวิชาคณะมีหลักครูเทอมแรกเลยครบ เทอม 2
เราจะได้เรียนจิตวิทยาแล้ว เป็นเซคใหญ่ ๆ โดยภาพรวมปี 1 จะยังไม่ค่อยได้
เข้าคณะครับ”

นักศึกษาครู G

2) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของสถาบันผลิตครูจะมีเพียง 1 – 2 รายวิชาเท่านั้น
คือ วิชาหลักการศึกษาและความเป็นครูเป็นวิชาที่ปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครูให้กับนักศึกษาครู
โดยมีการยกตัวอย่างถึงลักษณะของครูที่ดี และ 2) วิชาจิตวิทยาสำหรับครู 1 เป็นวิชาที่ให้นักศึกษาทุก
คนจะได้เรียนรู้หลักจิตวิทยาเบื้องต้นของมนุษย์ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

“ปี 1 รู้สึกจะเน้นเรื่องของการปูพื้นฐานค่ะทั้งฝั่งวิชาเอก และฝั่งวิชา
คณะ ถ้าเป็นวิชาคณะตอนนั้นก็คือวิชาจิตพื้นฐานกับหลักครุค่ะ เรียนที่ครู
2 ตัวนะ เหมือนให้พอรู้ว่าการเป็นครูเป็นยังไง ลักษณะของครูที่ดีเป็นอย่างไร
และอีกตัวคือวิชาจิต เรียนให้เรารู้ว่าการทำงานก็ต้องใช้จิตวิทยากับเด็กนะใน
การสอน”

นักศึกษาครู B

“แล้วก็มีวิชาคณะครับ เช่น จิต 1 กับหลักครุ จิต 1 ก็เรียนหลัก
จิตวิทยาต่าง ๆ พวกเพียเจต์ สกินเนอร์อะไรแบบนี้ครับ จำได้ว่าเรียนพวก
พัฒนาการของคนว่าอายุเท่านี้เป็นยังไง ส่วนหลักครุ เหมือนสอนเกี่ยวกับความ
เป็นครู ว่าครูมาจากคำว่าครุ แปลว่าหนักโรแบบนี้ครับ แล้วก็ให้ดูคลิปต่าง ๆ
แล้วมาวิเคราะห์กัน”

นักศึกษาครู C

“มันจะเป็นวิชาบังคับทั้งหมดเลยครับที่ทางคณะจะเป็นคนกำหนดมา
ในเล่มหลักสูตร ส่วนวิชาคณะมีหลักครุเทอมแรกเลยครับ เทอม 2 เราจะได้
เรียนจิตวิทยาแล้ว เป็นเซคใหญ่ ๆ โดยภาพรวมปี 1 จะยังไม่ค่อยได้เข้าคณะ
ครับ”

นักศึกษาครู G

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.2) การจัดการเรียนการสอนในชั้นปี 2

การจัดการเรียนการสอนในชั้นปี 2 สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่

- 1) ทางสถาบันผลิตครูจะจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาครูได้ลงทะเลียนเรียนในรายวิชาที่
เกี่ยวข้องกับวิชาเอกของตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

“รู้สึกว่าเป็น Content เหมือนกัน แต่เป็นสิ่งที่มันยากขึ้น พวกเคมี 2
เคมีฟิสิกส์ คือเป็นปีที่เรียนเนื้อหาเคมีหนักมากสำหรับหนูค่ะ สุด ๆ เลยค่ะ
เรียนเคมี 4 ตัวเลย”

นักศึกษาครู A

“พอปี 2 ก็จะเริ่มเรียนวิชาเอกของตัวเองแล้ว ก็รู้สึกแฮปปี้ขึ้นมาหน่อย เพราะเราชอบ แต่ก็ค่อนข้างหนักหน่วงเอาการอยู่เหมือนกันค่ะช่วงสอบเหมือนจะเรียนเนื้อหาที่ยากขึ้น ลึกขึ้น”

นักศึกษาครู D

“ก็จะเรียนวิชาเอกเหมือนกัน ซึ่งอาจจะเรียนรวมกับคณะอื่นบ้างครับ เนื้อหาค่อนข้างยากต้องปรับตัวพอสมควร”

นักศึกษาครู E

2) รายวิชาของสถาบันผลิตครูในชั้นปี 2 ที่นักศึกษาครูจะได้เรียนมี 1 - 2 รายวิชา คือ วิชาเกี่ยวกับจิตวิทยาและวิชาที่สอนเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการสอนและการใช้งานโปรแกรมขั้นพื้นฐาน เช่น Word, Excel, PowerPoint ซึ่งเนื้อหามีความล้าหลัง ไม่สอดคล้องกับยุคสมัย สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

“ส่วนวิชาคณะน่าจะพวก Edtech ค่ะ แต่คือหนูไม่ค่อยแม่นนะ แต่ละเอกแต่ละสาขาจะเรียนไม่เหมือนกัน”

นักศึกษาครู A

“วิชาคณะมีวิชาทำสื่อด้วยค่ะ ที่ให้ทำสื่อมือ เขียนปากกาหัวตัดทำนองนั้นค่ะ เหมือนมีให้เรียนพวก Word, Excel, Powerpoint ด้วยนะค่ะ คร่าว ๆ เกี่ยวกับวิธีใช้พื้นฐานเลย”

นักศึกษาครู D

“ส่วนวิชาคณะจะเป็นจิต 2 ก็ค่อนข้างเน้นไปทางเนื้อหาซะส่วนใหญ่ ไม่มีปฏิบัติซะส่วนใหญ่ ไม่เหมือนปี 3 - 4 ที่มีปฏิบัติบ้าง นอกจากนี้ยังมี Edtech ซึ่งจะว่าดีไหมก็ดี แต่บางส่วนเราก็ไม่ได้นำมาใช้เลย ซึ่งผมว่ายุคนี้ควรจะเน้นจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยมากขึ้นครับ เพิ่มสื่ออิเล็กทรอนิกส์อะไรใหม่ ๆ สำหรับรุ่นผมเกิดโควิดด้วย แต่วิชานี้ไม่ได้สอนเรื่องการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เลย ผมต้องชวนขายเองครับ”

นักศึกษาครู E

“ผมคิดว่าวิชา Edtech ล้าหลังในบางช่วง แต่ที่จะได้ใช้จริงตอนฝึกสอน เท่าที่ผมจำได้นะ มีสอบเกี่ยวกับ Excel สอบการต่อเครื่องเสียง การต่อโปรเจคเตอร์ ประมาณนี้ครับ”

นักศึกษาครู G

3) การกำหนดให้นักศึกษาทุกคนลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครู 1 (ปช.1) ในชั้นปี 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ซึ่งรายวิชานี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของนักศึกษาที่ได้สัมผัสกับการทำงานในโรงเรียนเป็นครั้งแรก โดยทางสถาบันผลิตครูจะจัดให้นักศึกษาเข้าสังเกตการณ์เกี่ยวกับบริบทต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันผลิตครู เพื่อสังเกตการทำปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนบางส่วน และเรียนรู้บริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

“ปช.1 จำได้ว่าเข้าสาธิตอย่างเดียวเลยคะ น่าจะไปตั้งแต่เทอม 1 มั้ง ถ้าจำไม่ผิด เพราะตอนนั้นสาธิตยังเปิดอยู่ ก็เข้าไปสังเกตการณ์แล้วก็จดบันทึกสรุปออกมา คือเหมือนไปสังเกตเฉย ๆ ว่าบริบทของโรงเรียน ในห้องเรียนเป็นยังไง การจัดการเรียนการสอนเป็นยังไง”

นักศึกษาครู A

“เป็นวิชาที่ให้เข้าโรงเรียนสาธิต ทั้งฝั่งประถมและฝั่งมัธยมเลย แต่จะสลับกันไปคะในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งที่เราเรียนในมหาวิทยาลัยจะเป็น ปช.1 - 2 คะ ปช.1 จะเข้าไปดูว่าในโรงเรียนแบ่งเป็นฝ่ายอะไรบ้าง แต่ละฝ่ายทำงานเกี่ยวกับอะไร ให้เรารู้ว่าในโรงเรียนมีมากกว่าการสอนนะ”

นักศึกษาครู B

“วิชานี้จะให้นิสิตทุกคนเข้าไปสังเกต คือแค่สังเกตการณ์ ไปดูเฉย ๆ ว่าโรงเรียนเป็นยังไง แล้วก็บันทึกว่าที่สังเกตเป็นยังไงบ้าง”

นักศึกษาครู C

“เป็นวิชาที่เน้นให้ไปสังเกตโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ เหมือนให้เรารู้คร่าว ๆ ว่าโรงเรียนเป็นยังไง”

นักศึกษาครู F

“ก็จะปูกว้าง ๆ ให้เราเข้าไปโรงเรียนว่าการจัดบริหารเป็นอย่างไร พาไปดูห้องเรียนของสาธิตฝั่งประถม มีไปดูเด็กเข้าแถวตอนเช้า ดูโฮมรูม ส่วนทำเวรอันนี้ไม่มั่นใจ จำไม่ค่อยได้ คือรู้สึกว่ามันใหญ่เหมือนจะไปนั่งดูเป็นหลักครับ ดูเกี่ยวกับงานครูเล็ก ๆ น้อย ๆ”

นักศึกษาครู G

“ให้เรารู้จักบริบทของการทำงานครูก่อนว่า ในการทำงานครูทั้งของประถมและของมัธยมมีการทำงานอย่างไร เรียนรู้คร่าว ๆ ก่อน ยังไม่ต้องฝึกของจริง ดูภาพรวมไปก่อน ให้อารมณ์แบบไปดูว่าโรงเรียนต้องทำอะไรบ้างครับ อันนี้ของปช.1”

นักศึกษาครู H

3.1.3) การจัดการเรียนการสอนในชั้นปี 3

การจัดการเรียนการสอนในชั้นปี 3 สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่

1) การเรียนการสอนในปี 3 เป็นปีที่นักศึกษาได้เรียนรายวิชาของสถาบันผลิตครูมากขึ้น เมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ โดยเนื้อหาวิชาจะมีความเข้มข้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานครูได้ เช่น การวัดและประเมินผล การทำวิจัย การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

“เริ่มกลับมาเรียนที่คณะแล้วค่ะ แต่ก็ยังมีวิชาเอกอยู่บ้างไม่กี่ตัวที่ต้องไปเรียนฝั่งคณะอื่น แต่เอาจริง ๆ ส่วนใหญ่คืออยู่คณะค่ะ ... จำได้ว่าเรียนหลักสูตร ออกแบบ วัดประเมินกับวิจัยค่ะ แต่ที่แบบหลัก ๆ เลยนะคะ 2 ตัวคือ วิจัยกับวัดประเมินเลยค่ะ แต่เรียนคนละเทอม ซึ่ง 2 วิชานี้จะมีงานใหญ่ ๆ ให้ทำอยู่ค่ะ เช่น ถ้าเป็นวัดประเมินก็ต้องออกข้อสอบ แล้วเอาไปใช้จริง ส่วนวิจัยก็มีให้ทำงานกลุ่ม เก็บข้อมูล แล้วเอามาวิเคราะห์ผลค่ะ”

นักศึกษาครู A

“มีวิชาคณะด้วยค่ะ คือ วัดประเมินกับวิจัย แต่วิจัยปีหนูจะเป็นแบบ บางอาทิตย์เชครวม บางอาทิตย์เชคแยกค่ะ คือสอนให้พอได้คิดเค้า โครงงานวิจัย มีเก็บข้อมูลด้วย ให้เอาข้อมูลมาลงวิเคราะห์ผลด้วยค่ะ ปี 3 หนู คิดว่าเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือที่เราสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง เช่น การทำ ข้อสอบ การทำ IOC การทำวิจัยในชั้นเรียนอะไรประมาณนี้ค่ะ”

นักศึกษา B

“ปี 3 ถ้าวิชาคณะก็เรียนหลักสูตร ออกแบบ ... นอกจากนี้ก็มีวิชาวัด ประเมินที่ต้องสร้างข้อสอบแล้วเอาไปใช้ จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ว่าข้อสอบ ข้อนี้เป็นยังไง ตัวเลือกดีไหม และอีกวิชาที่สำคัญไม่แพ้กันคือ วิชาริธีการ สำหรับวิจัยก็งานค่อนข้างหลากหลาย แต่จะมีงานกลุ่มอยู่ 1 งานหลัก ๆ เลย คือ ทำวิจัยมา 1 เรื่อง เหมือนอาจารย์ต้องการให้เราได้ลองทำจริง เพื่อที่เราจะ สามารถทำได้ในอนาคต”

นักศึกษา C

“ส่วนวิชาที่เรียนส่วนใหญ่จะเป็นในเชิงของวิชาครูแล้วค่ะ พวกวิจัย วัดประเมิน สถิติ ออกแบบการสอน หลักสูตรอะไรประมาณนี้ค่ะ มีเรียนพวก วิชาเอกเล็กน้อยเท่านั้น”

นักศึกษา D

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ปี 3 ผมคิดว่าวิชาคณะในปีนี้น่าจะค่อนข้างเยอะครับ เช่น หลักสูตร วัด ประเมิน วิจัย ยังยืน ออกแบบ มีหลายวิชามาก ๆ ครับ แต่ผมคิดว่าวิชาปี 3 สามารถนำไปใช้ในการฝึกสอนค่อนข้างเยอะ ไม่ว่าจะเป็นออกแบบ วัดประเมิน สามารถนำไปใช้ได้จริง”

นักศึกษา E

“ผมโอเคนะวิชาตอนปี 3 ใช้ได้เลยแหละ ตัวอย่างเช่น สถิติ เวลาเราทำวิจัยเราก็ต้องมีความรู้ทางสถิติ วัดประเมินก็ต้องใช้เวลาออกข้อสอบให้กับนักเรียน ซึ่งผมก็ออกเองนะเป็นส่วนใหญ่ ส่วนออกแบบก็คือ ผมว่าอันนี้ค่อนข้างจำเป็นนะ มีหลายอย่างเลยที่ผมได้ใช้ในออกแบบ อย่างเช่น เคยเรียนการสอนแบบ Storyline อาจารย์ก็บอกว่า Storyline ใช้สำหรับเด็กประถม ผมก็อยากจะรู้ว่ามันสอนม.ปลายได้ไหม เลยลองทำดู สรุปนักเรียนทำได้ สนุกดี มันก็โอเค ให้นักเรียนวาดรูป ซึ่งพอเป็นเด็กม.ปลายวาดมันจะดูสร้างสรรค์ดี มาก ๆ สวยงามค่อนข้างเยอะ บทบาทสมมติผมก็ใช้บ่อย”

นักศึกษาครู G

2) การกำหนดให้นิสิตทุกคนเรียนในวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครู 2 (ปช.2) ในชั้นปี 3 ภาคการศึกษาที่ 2 ซึ่งเป็นวิชาที่มีความต่อเนื่องกับวิชาปฏิบัติการวิชาชีพครู 1 (ปช.1) สถาบันผลิตครูจะจัดให้นักศึกษาครูได้เข้าไปสัมผัสการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน และเปิดโอกาสให้จัดกลุ่มทดลองสอนจริงโดยมีครูในโรงเรียนเป็นผู้ดูแล สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

“เริ่มเจาะไปในตัวห้องเรียนแล้วค่ะว่า ครูต้องทำแผนการสอน ต้องสอนเนื้อหาประมาณไหนที่เหมาะสมกับเด็ก เด็กระดับชั้นไหนที่เราจะได้รับผิดชอบ รู้สึกมีทดลองสอนด้วย 1 คาบ เป็นการสอนที่จับกลุ่มกับเพื่อน 3 คนแล้วสอน 1 คาบค่ะ”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักศึกษาครู B

“แล้วเทอม 2 เรียนปช.2 ซึ่งปช.2 ผมได้ทดลองสอนอยู่นะครับ 1 คาบ ซึ่งผมคิดว่าปช.1 และปช.2 มีความคล้ายคลึงกันมาก แตกต่างกันแค่ปช.2 ได้ทดลองสอนเท่านั้นเอง”

นักศึกษาครู C

“อาจารย์จะให้พวกเราไปดูการสอนก่อน แล้วค่อยมอบหมายให้สอนในวิชาเอกของตัวเอง ซึ่งสอนเป็นกลุ่มครับ”

นักศึกษาครู E

“พอจบปี 3 มั้งครับถ้าจำไม่ผิด ก็เรียนปช.2 ผมไม่แน่ใจว่าเป็นยังไง แต่จำได้ว่าน่าจะมีให้สอนนะครับ แบบสอนร่วมกับเพื่อน”

นักศึกษาครู F

“ปช.2 เหมือนจะเริ่มเจาะจริง ๆ ของรายวิชาเอกนั้นที่เราสังกัดอยู่ เหมือนผมได้ไปสอนวิชาเอกคู่กับเพื่อน มีครูคอยดูว่าเราสอนเป็นยังไง ชื่นนำ เป็นยังไงอะไรแบบนี้ เหมือนเน้นเกี่ยวกับการสอนมากขึ้น”

นักศึกษาครู G

“ส่วนปช.2 ก็มีความใกล้เคียงกับปช.1 แต่ความเข้มข้นจะมีมากขึ้น ตรงที่ว่าเราจะต้องสอน แต่จะให้สอนเป็นทีม อย่างผมเนี่ยทีม 3 คน ก็จัดการวางแผนกันเองเลยว่า 3 คนนี้ใครจะสอนอะไรตรงไหนบ้างนะครับ นอกจากนี้ผมเองก็ยังฝึกทั้งการสอน การตรวจการบ้าน ฝึกทั้งการตรวจข้อสอบที่เราทำเอง ขอเสริมอีกนิด ก่อนสอนเราต้องไปสังเกตการสอนก่อนว่า คุณครูแต่ละท่านสอนอย่างไรบ้าง”

นักศึกษาครู H

3.1.4) การจัดการเรียนการสอนในชั้นปี 4

การจัดการเรียนการสอนในชั้นปี 4 เป็นปีสุดท้ายก่อนที่นักศึกษาครูจะเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เนื้อหาการจัดการเรียนการสอนจึงเน้นไปที่การปฏิบัติงานสอนเป็นส่วนใหญ่ และจัดให้นักศึกษาครูได้ทดลองสอนในโรงเรียน (microteaching) จำนวน 1 ครั้งเป็นรายบุคคล เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีถัดไป สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ดังนี้

“ปีหลัง ๆ ส่วนมากหนูจะเก็บพวกวิชาเลือกค่ะ เพราะวิชาบังคับเอกเรียนไปเกือบหมดแล้ว ส่วนวิชาในคณะก็จะเน้นเกี่ยวกับพวกสอนค่ะ เช่น วิธีวิทยาการสอนวิทยะ มีให้เข้าไปสอนจริง ๆ ในโรงเรียนด้วย 1 ครั้ง”

นักศึกษาครู A

“ส่วนปี 4 ก็จะเป็นช่วงเก็บวิชาเลือกครับ ถ้าของคณะก็จะเป็นวิธี
วิทยาการสอน อีกวิชาคือประเด็นและแนวโน้มครับ ซึ่งวิธีวิทยาการสอนจะเน้น
การเขียนแผนมาก ๆ ครับ ก่อนกลางภาคจะเรียนเนื้อหา เขียนแผน นำเสนอ
แผน และสุดท้ายคือสอนครับ ของผมสอนเดี่ยว 1 ครั้ง สอนกลุ่ม 1 ครั้งครับ”

นักศึกษาครู E

“ปี 4 ก็จะสอนจริง ๆ แล้วครับ มีวิชาวิธีวิทยาการสอนซึ่งค่อนข้างมี
ประโยชน์มาก เพราะได้สอนจริง ๆ ให้เพื่อน ๆ ได้ดูและอาจารย์จะให้
คำแนะนำต่าง ๆ”

นักศึกษาครู F

“ปี 4 สำหรับผมนะ ค่อนข้างเรียนน้อย มันจะเกี่ยวกับคณะเป็นส่วน
ใหญ่ก็จะเน้นสอน เช่น วิธีวิทยาการสอน มีให้สอน 2 ครั้ง สำหรับผมวิชาปี 4
สำคัญมากสำหรับการฝึกสอน มากกว่าปี 3 เหมือนเราได้ลองสอนเพื่อนจริง
สอนในโรงเรียนจริงอะไรอย่างนี้ ค่อนข้างจะทำให้เราเห็นภาพ ให้เราคุ่นชินกับ
บริบท ธรรมชาติการเรียนการสอนครับ”

นักศึกษาครู G

“วิชาวิธีวิทยาการสอนมีแบ่งเซคครับ จำไม่ได้ว่ากี่เซค แต่เยอะอยู่
แล้วสัปดาห์หนึ่งเรียนอยู่ 2 วันครับ คือ วันอังคารกับวันศุกร์ เหมือนเรียน
ความรู้ที่ต้องฝึกก่อน วันศุกร์ก็จะเป็นการสอนครับตามความรู้หรือเทคนิคที่เรา
เรียนมาในวันอังคารเลยครับ นอกจากนี้ยังได้ microteaching อีกหนึ่งคาบ”

นักศึกษาครู H

3.2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ในการวิเคราะห์กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ
ภาระงานและปัญหาที่พบระหว่างการปฏิบัติงานของนักศึกษาครูควบคู่กับครูบรรจุใหม่ โดยผู้วิจัยแบ่ง
ผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาที่พบในกระบวนการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ 2) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาการทำงานที่หลากหลาย
ของครูบรรจุใหม่ และ 3) ผลการวิเคราะห์ทักษะการทำงานที่จำเป็นต่อการทำงานที่หลากหลายของ
ครู มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาที่พบในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การวิเคราะห์เกี่ยวกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาที่พบในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาครูรายบุคคลและการสนทนากลุ่มร่วมกับนักศึกษาครู ผู้วิจัยแบ่งข้อมูลการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาที่พบในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เกี่ยวข้องกับภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน และ (2) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาที่พบในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เกี่ยวข้องกับภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน

(1) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาที่พบในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เกี่ยวข้องกับภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาครูได้รับมอบหมาย แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาครูได้นำความรู้ที่เรียนมาตลอด 4 ปีไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนจริง โดยอยู่ภายใต้การดูแลของครูพี่เลี้ยงซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อการประเมินผลจากการเรียนรู้ของนักเรียน และการจัดทำสื่อการสอน ดังนี้

“ครูพี่เลี้ยงจะเป็นผู้ดูแลเราตลอดตอนสอนเลยคะ เขามักให้เราได้ลองจัดทำสื่อการสอนเอง เช่น พวกใบงาน พาวเวอร์พอยต์ เอกสารประกอบการสอนพวกนี้ แล้วเขาจะมีการให้คำแนะนำกับเราเป็นระยะ ๆ แต่ก็ฝึกให้เราได้ลงมือทำ ลงมือออกแบบเองจริง ๆ แล้วจะคอยดูแลอยู่ห่าง ๆ เหมือนพี่เขาจะเป็นเบื้องหลังการสอนคะ หนูคิดว่า เขาน่าจะอยากให้เราได้ลองวางแผนเองว่าจะสอนอย่างไร จะวัดผลด้วยวิธีไหน เก็บคะแนนอย่างไร แต่เวลาเราวางแผนไปก็ต้องแจ้งครูพี่เลี้ยงก่อนนะคะ”

นักศึกษาครู /

“พี่เลี้ยงจะมีเกณฑ์คะแนนมาให้เราก่อนครับว่าจะให้เก็บกี่คะแนน จะแบ่งบทยังงี้ แล้วให้เรามาแบ่งเองว่าควรเก็บคะแนนบทนี้เท่าไร จะจัด กิจกรรมก็ได้ครับ แต่ก็ต้องลองอธิบายคร่าว ๆ ให้พี่เขาฟังก่อนว่าเราจะทำแบบ นั้นนะ แล้วไปเสนอเพื่อขอคำแนะนำ พี่เขาก็จะคอมเมนต์ตั้งแต่แผน กิจกรรม แล้วก็วิธีการเก็บคะแนนครับ คือจะพูดให้เราได้คิดตาม ทำให้บางครั้งผมก็เห็น ข้อดีข้อเสียของแผนที่ผมวางไว้ ... มีให้ออกแบบข้อสอบมิดเทอม ไลน์เองนะ ครับที่ผมทราบ แต่ผมก็เอาข้อสอบของครูพี่เลี้ยงมา adapt ต่ออีกทีครับ เพราะจะได้สอดคล้องกับห้องอื่น ๆ ที่พี่เขาสอนด้วย”

นักศึกษาครู K

นอกจากนักศึกษาครูจะได้รับคำแนะนำจากครูพี่เลี้ยงในเรื่องการจัดการเรียนการสอนแล้ว จากการสนทนากลุ่มพบว่า นักศึกษาครูยังได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนให้เหมาะสม และ วิธีการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่มีโอกาสเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ตามบทสนทนาของนักศึกษาครู ดังนี้

“ครูพี่เลี้ยงหนูให้คำแนะนำเรื่องการวางตัวกับนักเรียนด้วยค่ะ เหมือน บอกว่าวัยเรานั้นค่อนข้างใกล้กับเด็ก ก็อย่าไปสนิทกับนักเรียนมาก อย่าไปคุย เล่นเยาะ ไม่งั้นจะคุมนักเรียนยาก”

นักศึกษาครู I

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ช่วงนี้เป็นการสอนออนไลน์ มันจะมีปัญหาเรื่องคุณชั้นเรียนเพราะ เด็กบางคนปิดกล้อง หรือบางคนไม่เข้า พี่เลี้ยงก็ให้คำแนะนำว่าต้องทำอะไร เช่น ทรึคในการเช็คชื่อนักเรียน ถ้ามีนักเรียนขาด ครูควรจะบอกนักเรียน ขณะนั้นให้เป็นพยานว่า คนนี้ขาดนะ เหมือนต้องเก็บหลักฐานให้ได้มากที่สุด หนูมีโหลด Attendee เพิ่มด้วย เพื่อจะต้องรับมือกับผู้ปกครอง”

นักศึกษาครู J

“ในกรณีที่บริบทโรงเรียนไม่พร้อม ผมทำซีทแบบ hard copy แล้วอัดเป็น VDO สอนให้นักเรียนดูครับ เพราะออนไลน์แล้วนักเรียนบางคนไม่สามารถเชื่อมต่อเน็ตได้จริง ๆ ก็เลยเป็นปัญหาในการเรียน คือตอนแรกผมสอนแบบ live เชื่อมครับ ครั้งแรกมีนักเรียนเข้ามาเรียน 30 คน แต่หลัง ๆ เข้าแค่ 6 คนครับ พี่เลี้ยงก็เลยแนะนำให้เราเปลี่ยนวิธีด้วยการทำซีทแล้วให้นักเรียนมารับที่โรงเรียน เพราะนักเรียนส่วนมากอยู่แถวโรงเรียน แล้วให้ไปเรียนตามคลิปที่ให้ไป”

นักศึกษาครู L

แม้ว่าครูพี่เลี้ยงจะเป็นผู้ดูแลนักศึกษาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้ออกแบบการเรียนรู้ จัดทำสื่อการสอน วางแผนการวัดและประเมินผลด้วยตนเองแล้ว แต่นักศึกษาครูบางส่วนกลับพบปัญหาว่า ต้องจัดการเรียนการสอนตามแนวทางที่ครูพี่เลี้ยงหรือครูในรายวิชาเดียวกันกำหนดไว้ และอีกปัญหาที่พบ คือ นักศึกษาครูไม่มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลเท่าที่ควร ดังนี้

“ทุกห้องจะต้องใช้ซีทเรียนเหมือนกัน ซึ่งในซีทเรียนก็เหมือนออกแบบให้เราแล้วระดับหนึ่งว่าต้องสอนยังไง เราก็ต้องสอนตามที่เขากำหนด ทำให้บางครั้งเราก็อาจจะลำบากตอนสอนเอง คือมันดูไม่ flow อะค่ะ เพราะต้องสอนตามที่เขามาให้แล้ว มันไม่ใช่สิ่งที่เราออกแบบเอง”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นักศึกษาครู J

“อีกปัญหาก็คือตอนเตรียมสอนออนไลน์ คณะไม่ได้สอนครับว่าต้องทำอะไร ก็เลยต้องปรึกษากับเพื่อน ๆ เอาเอง อ้อ แล้วก็อีกปัญหา ไม่แน่ใจว่าแค่ผมรู้เปล่า คือผมรู้สึกตัวเองใช้ word excel ยังไม่เก่งครับ ... ยกตัวอย่างเวลาผมทำซีทสอน บางครั้งยังงงอยู่เลยว่าแบ่งหน้า จัดหน้าหน้ายังงง ต้องไปนั่งดูคลิปในยูทูปอีก”

นักศึกษาครู F

(2) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาที่พบในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เกี่ยวข้องกับภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาครู

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์รายบุคคลและการสนทนากลุ่มกับนักศึกษาครู แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาครูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน โดยจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ 1) งานฝ่ายตามกลุ่มงานบริหารของโรงเรียน และ 2) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย มีรายละเอียดดังนี้

งานฝ่ายตามกลุ่มงานบริหารของโรงเรียน

การปฏิบัติงานครูในโรงเรียนมีมากกว่าการจัดการเรียนการสอน ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักศึกษาครูรายบุคคลและการสนทนากลุ่มกับนักศึกษาครู แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาครูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มงานบริหารของโรงเรียน เช่น งานฝ่ายบริหารทั่วไป งานฝ่ายวิชาการ งานงบประมาณ งานพัสดุ โดยทางโรงเรียนส่วนมากจะมอบหมายให้นักศึกษาครูได้เข้าปฏิบัติงานโดยหมุนเวียนจนครบทุกฝ่าย ตามที่นักศึกษาครูได้กล่าวดังนี้

“หนูได้ทำงานฝ่ายบริหารทั่วไปค่ะ สำหรับโรงเรียนในเทอมแรก หนูได้ทำหมดเลยคะ ได้ดูพวกพัสดุ สถานที่ในโรงเรียน พวกหนังสือเข้ามาในโรงเรียน เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน เหมือนลงทะเบียน หนังสืออะคะว่าหนังสือราชการนี้เลขที่อะไร หนังสือเข้าโรงเรียนวันไหน รายละเอียดเป็นอย่างไรมาก่อนนี้นะ แต่ตอนโรงเรียนในเทอม 2 เหมือนตอนแรกจะให้ทำ 4 ฝ่ายเลย”

นักศึกษาครู A

“ทำงานฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงบประมาณ คือเอาจริง ๆ ก็เข้าครบทุกฝ่ายที่โรงเรียนจัดให้คะ มีให้เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดด้วย มีทำงานฝ่ายห้องวิชาการ ฝ่ายพัสดุ มันจะเวียนประมาณ 3 ฝ่ายมั้งคะ ในหนึ่งอาทิตย์ก็จะได้ทำครบทั้ง 3 ฝ่ายเลย อยู่ที่ว่าเราลงเวลาเข้าฝ่ายช่วงไหนคะ...เทอม 2 ไปโรงเรียนสายลั่นคะ ... จะแบ่งกันเดือนละฝ่าย เช่น การเงิน วิชาการ ฝ่ายบุคคล เยอะคะ แต่ไม่ได้เข้าครบเพราะติดโควิดคะ”

นักศึกษาครู B

“งานนอกก็ต้องทำทุกอย่างที่โรงเรียนมอบหมายให้ทำค่ะ คือมีการวนฝ้ายด้วย นอกฝ้ายก็ทำหมดเลยเพราะพี่เลี้ยงทำหน้าที่ทุกอย่างในโรงเรียน ส่วนเทอม 2 ... โรงเรียนมอบหมายให้ทำงานนอกด้วยค่ะ คือ เข้าววนทุกฝ้ายเลย 4 ฝ้าย แต่ติดโควิด ก็เลยไม่ได้เข้า 1 ฝ้าย ... ของหนูเทอมแรกก็ทำทุกอย่างจริง ๆ ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ควรจะรู้ เช่น การเบิกงบ การจัดการงานเอกสารอะไรประมาณนี้”

นักศึกษาครู D

“โรงเรียนมีการมอบหมายพวงงานฝ้ายให้เด็กฝึกสอน เหมือนจะให้ลงตารางกัน ก็จะมีพวกการเงิน วิชาการ พัสตุอะไรประมาณนี้ครับ แต่เนื่องจากตอนนี้ในช่วง WFH ก็เลยยังไม่โดนใช้ให้ทำอะไรนะ คิดว่าถ้าได้เปิดเทอมคงได้ทำ”

นักศึกษาครู L

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานฝ้ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียนของนักศึกษาครูยังพบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน คือ นักศึกษาครูไม่มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานฝ้ายตามกลุ่มงานบริหารของโรงเรียน จึงเกิดปัญหาในระยะแรกของการปฏิบัติงาน นักศึกษาครูจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้งานด้วยตนเอง และบางโรงเรียนมอบหมายภาระงานที่ไม่ใช่ภาระงานหลักหรืองานเฉพาะของงานฝ้ายนั้น ๆ แต่จะเป็นภาระงานทั่วไปที่ต้องทำในทุก ๆ ฝ้าย เช่น การเดินรับ - ส่งเอกสารภายในโรงเรียน เป็นต้น สอดคล้องกับข้อมูลจากนักศึกษาครูดังนี้

“มีปัญหาช่วงแรก ๆ ค่ะ เพราะทำอะไรไม่เป็นเลย แต่โชคดีที่มีเพื่อนนิสิตมหาวิทยาลัยอื่นอยู่ด้วยค่ะ เลยพยายามช่วย ๆ กัน เหมือนเทอมแรกหนูทำแค่ฝ้ายเดียวใช้ไหมคะ แล้วเทอม 2 ก็คิดว่าจะได้ทำครบ 4 ฝ้าย แต่ติดโควิดทำให้เรารู้สึกว่าเราก็ทำได้แค่บริหารทั่วไปของโรงเรียนแรก เลยคิดว่าถ้าเป็นครูจริง ๆ ต้องได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่น ๆ นอกจากสอนอยู่แล้ว ก็น่าจะหนักอยู่นะคะ”

นักศึกษาครู A

“พี่ ๆ ในฝ่ายเหมือนจะไม่ได้มั่นใจให้เราทำงานฝ่ายเยอะมาก ส่วนใหญ่จะใช้งานง่าย ๆ มากกว่า เช่น เดินเอกสาร ติดตามงานหรือติดตามลายเซ็นของครู เป็นต้น แต่ถ้าบรรจุเป็นครูจริง ๆ อาจจะมีปัญหาครับเพราะทำอะไรไม่เป็นเลย”

นักศึกษาครู C

งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประกอบด้วยภาระงานจากหลาย ๆ ภาคส่วน นอกจากการปฏิบัติงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียนแล้ว นักศึกษาครูยังได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานอื่น ๆ เช่น งานคุมสอบ งานเวรประจำวัน งานครูประจำชั้น เป็นต้น จากบทสนทนากลุ่มของนักศึกษาครูดังนี้

“ส่วนเทอม 2 ... ไม่ค่อยมีงานนอกเหมือนโรงเรียนแรก จะมีก็แต่ยืนเวร แต่ผมคิดว่าอาจเพราะมีเรื่องโควิดด้วย นอกจากนี้ก็มีงานคุมสอบ”

นักศึกษาครู F

“ของหนู ครูประจำชั้นมี 3 คนก็จะแบ่งตามวันที่มี เป็น 2-2-1 หนูก็ได้โฮมรูมนักเรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ แต่ของหนู ครูที่ประจำชั้นด้วยก็จะบอกว่าให้หนูหาเนื้อหา content ที่น่าสนใจมาพูด เช่น อาจพูดถึงข่าวโควิด ให้นักเรียนดูแลตัวเองประมาณนี้ค่ะ ก็ถือว่าโอเคนะคะ ได้ฝึกการโฮมรูม”

CHULALONGKORN UNIVERSITY

นักศึกษาครู J

“ทางโรงเรียนแล้วว่า ถ้าสถานการณ์มันดีขึ้น แล้วสามารถเปิดเทอมได้ นิติฝึกสอนจะต้องได้เป็นกรรมการกลางตอนสอบกลางภาคกับปลายภาคครับ ซึ่งหน้าที่ก็จะเป็นพวกเดินแจก เดินเก็บข้อสอบครับ”

นักศึกษาครู K

นอกจากการปฏิบัติงานที่กล่าวมา การสนทนากลุ่มร่วมกับนักศึกษาครูได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายตามบทสนทนากลุ่มของนักศึกษาครู I และนักศึกษาครู L

“มีเพื่อนที่อยู่นอกระบบ เขาต้องทำพวงงานเอกสาร เหมือน กคน. จะให้บันทึกข้อความทุกอาทิตย์ ใช้แคใน กคน. ซึ่งเพื่อนบอกว่าทางนั้นก็ไม่ได้สอนการทำเอกสารเลย แต่ที่เพื่อนก็ทำกันเป็นเพราะว่าตอนอยู่มหาลัยเคยผ่านการประสานงานเกี่ยวกับการจัดค่าย การจัดโครงการในมหาวิทยาลัยค่ะ ก็เลยทำได้”

นักศึกษาครู I

“หมวดผมมอบหมายให้นิสิตฝึกสอนช่วยกันจัดทำโครงการพัฒนา ศีลธรรม จริยธรรมของโรงเรียน แต่ว่าไม่ได้มีการสอนงานให้นะครับว่าเราต้องเริ่มยังไง ทำอะไรบ้าง พี่เขาให้แค่ตัวอย่างงานเก่ามาแทนครับว่าเป็นอย่างไร พวกผมก็ดู ๆ แล้วก็มานั่งช่วยกันทำแบบงง ๆ ครับ”

นักศึกษาครู L

จากตัวอย่างบทสนทนา สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาครูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน แต่ไม่ได้รับคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากครูหรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ ทำให้นักศึกษาครูต้องอาศัยความรู้และทักษะที่มีในการแก้ปัญหา หรือเรียนรู้งานใหม่ด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาภาระงานที่ได้รับมอบหมายในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและปัญหาที่พบ จะเห็นได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบเกิดจากการขาดความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ จากข้อมูลเหล่านี้จึงสามารถแบ่งภาระงานของนักศึกษาครูได้เป็น 2 มิติ คือ มิติด้านความรู้ (มีความรู้พื้นฐาน และ ไม่มีความรู้พื้นฐาน) และมิติด้านประเภทของงาน (ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน และ ภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน) ซึ่งเมื่อนำมิตติดังกล่าวมาสร้างความสัมพันธ์ จะสามารถจำแนกรูปแบบของภาระงานครูได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว 2) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและ ไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน 3) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว และ 4) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน แสดงดังแผนภาพ 4.1

ภาพ 4.1 ภาระงานจำแนกตามมิติด้านความรู้และมิติด้านประเภทของงานของนักศึกษาคูครู

3.2.2) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่จากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูบรรจุใหม่ สามารถแบ่งข้อมูลการนำเสนอได้ 2 ส่วน คือ (1) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน และ (2) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน

(1) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน

เมื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานครูในสภาพจริง ครูบรรจุใหม่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนต่างก็มีความหลากหลายและมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นความรู้พื้นฐาน พฤติกรรม รูปแบบของการเรียนรู้ และถึงแม้จะผ่านการเรียนการสอนในรายวิชาจิตวิทยาจากหลักสูตรผลิตครูมาแล้ว แต่ครูบรรจุใหม่ยังไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ดีเท่าที่ควร ดังที่ครูบรรจุใหม่ คนที่ 1 กล่าว

“จิตวิทยาครับ ผมมองว่า ผมยังไม่ค่อยชำนาญด้านนี้สักเท่าไร
ส่วนตัวผมมองว่าเป็น skill ที่ครูต้องรู้ต้องทำนะ เช่น วิธีการรับมือกับนักเรียน
ห้องท้าย ๆ อย่างงี้ หรือว่าวิธีการพูดอย่างไรให้เด็กที่เก่งเขาได้รับได้ เอาจริง ๆ
ความรู้สึกของตัวเองสำคัญนะครับ เหมือนบางทีเจอเด็กที่พูดไม่ดีใส่เราหรือว่า
เจอเหตุการณ์อะไรก็ตาม เราต้องคิดว่าจะมีวิธีการจัดการกับตัวเองอย่างไร หรือว่า
เจอเด็กเก่งที่ชอบลองของ แล้วเราจะจัดการกับความรู้สึกของตัวเองอย่างไร
ผมว่าสำคัญ”

ครูบรรจุนิใหม่ คนที่ 1

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนต้องเผชิญหน้ากับนักเรียนหลายรูปแบบ
ซึ่งการรับมือกับนักเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากการรับมือที่ดีจะทำให้ครูสามารถควบคุมชั้นเรียน
ให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ และนอกจากการรับมือกับนักเรียนแล้ว ยังต้องสามารถรับมือกับการ
สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน จากการแสดงความคิดเห็นของครูบรรจุนิใหม่ คนที่ 4 สะท้อน
ให้เห็นถึงปัญหาภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
ทำให้ต้องจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ โดยปัญหาที่พบ คือ ครูมีความรู้ด้านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล
แต่ไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามที่โรงเรียนคาดหวัง ทำให้ต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับ
เทคโนโลยีดิจิทัล ดังนี้

“ยกตัวอย่างอีกกรณี เช่น การสอนออนไลน์ ผมสอนใน facebook
แล้วก็แชร์ ปรากฏว่าตอนหลังผู้อำนวยการมีแพลตฟอร์มที่อยากให้ใช้ร่วมกันใน
โรงเรียน ให้เราไปสร้าง google site แล้วเราต้องเอางานที่เราเคยสร้างแล้วไป
เก็บไว้ใน google site ใหม่ ซึ่งการสร้างเว็บไซต์มันก็ต้องเรียนรู้ใหม่ เพราะผม
ไม่เคยใช้งานแพลตฟอร์มนี้เลย”

ครูบรรจุนิใหม่ คนที่ 4

อีกปัญหาหนึ่งที่ครูบรรจุนิใหม่พบเกี่ยวกับภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะ
การทำงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา คือ ได้รับมอบหมายภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน
ที่ไม่ตรงตามวิชาเอก ทำให้ต้องเรียนรู้เนื้อหาของรายวิชานั้นเพิ่มเติม ตามบทสนทนาของครูบรรจุนิใหม่
คนที่ 5 ดังนี้

“ถ้าเป็นเรื่องงานสอนก็จะมีเรื่องของการสอนนี้แหละครับ คือขออธิบายก่อนว่า ผมจบเอกคณิตศาสตร์ แต่พอเข้าบรรจุในโรงเรียนจริง ๆ ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ป.4 และอีกวิชาที่ไม่ตรงเอก คือ วิทยาศาสตร์ ป.1 กับป.2 พอมาเจอชีวิตจริงคือมันได้สอนมากกว่าแค่วิชาเอกตัวเอง เดว่าอาจเป็นเพราะบรรจุโรงเรียนประถมด้วยหรือเปล่าไม่แน่ใจ ก็เลยต้องเรียนรู้เพิ่มเติมหน่อย แต่ยังดีครับที่เป็นเนื้อหาประถม”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 5

(2) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน

ครูบรรจุใหม่ทุกคนแสดงความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า ทางโรงเรียนจะกำหนดให้ครูทุกคนต้องปฏิบัติงานนอกเหนือการสอน โดยให้ทำงานในฝ่ายงานตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน เช่น งานการเงิน งานพัสดุ งานประกันคุณภาพ งานวิชาการ เป็นต้น และจากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูบรรจุใหม่เกี่ยวกับภาระงานนอกเหนือด้านการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับมอบหมาย ผู้วิจัยสามารถจำแนกปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดจากตนเอง และ 2) ปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดจากผู้อื่น มีรายละเอียดดังนี้

ปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดจากตนเอง

ครูบรรจุใหม่ทุกคนได้รับมอบหมายภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน โดยจะพบปัญหาในระยะแรก คือ ครูบรรจุใหม่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่เข้าใจลักษณะของงาน รวมทั้งไม่มีทักษะเฉพาะสำหรับงานนั้น ๆ ตามบทสนทนาของครูบรรจุใหม่ คนที่ 2 และคนที่ 5 ดังนี้

“เราได้ทำงานแบบที่ไม่เคยรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้เลย คือ ทำฝ่ายการเงินของโรงเรียน เป็นงานที่ใหม่มากสำหรับเรา เพราะไม่เคยเจอ แล้วระบบงานเดิม ๆ ที่เขาทำ คือ ใช้ระบบ manual เขียนเองหมดเลย ทีนี้เราก็ต้องไปเรียนรู้ระเบียบการเงินตามที่เขาตั้งไว้ ด้วยการที่ต้องทำตามระบบที่เขาตั้งไว้ทั้งหมด และการเงินเป็นงานที่ค่อนข้างเสี่ยงมาก ๆ โดยเฉพาะเงินนอกระบบ”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 2

“ผมได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้ทำคู่มือคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งผมเองก็ยังไม่รู้เลยว่าการประกันคุณภาพคืออะไร มันเป็นอย่างนี้ หรือบางทีที่ ผมเจอ ครูในโรงเรียนบอกว่า เขตจะเอาค่าเป้าหมาย เขาก็บอกให้ผมไปทำเรื่อง มา แล้วก็ไปตั้งค่าเป้าหมายนั้น ผมก็งง ไม่รู้เราต้องตั้งเท่าไร ฝ่ายวิชาการก็ไม่ บอกอะไรผมเลย เขาไม่สอนเรื่องนี้กับผม ผมก็ต้องไปคุยกับผอ.อีกทีหนึ่งว่า ขอให้ช่วยหน่อยเพราะผมทำไม่เป็นจริง ๆ”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 5

เห็นได้ชัดว่า ความรู้และทักษะเฉพาะเกี่ยวกับภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนนั้นมีความสำคัญอย่างมากที่ควรได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การทำงานที่ หลากหลายในโรงเรียน แม้ว่าครูบรรจุใหม่จะเคยผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้ว แต่ภาระ งานที่ได้เผชิญตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและตอนปฏิบัติงานครูในสภาพจริงมีความแตกต่างกัน มาก ตามบทสนทนาของครูบรรจุใหม่ คนที่ 1

“ตอนฝึกสอนกับตอนทำงานจริง ๆ ไม่เหมือนกันเลย ตอนฝึกสอนถือ ว่าเจองานครูน้อยมาก พวกงานเอกสารอะครับ ที่ตอนฝึกสอนต้องเจอ แต่ไม่ได้ เจอเลย คืองานเอกสารยังไม่เท่ากับชีวิตจริง การประเมินนุ่น ประเมินนี้ เอกสารเยอะมากครับที่ต้องทำ”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 1

ปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดจากผู้อื่น

เมื่อครูบรรจุใหม่ได้เข้าสู่การปฏิบัติงานในโรงเรียน ครูบรรจุใหม่จะเผชิญหน้ากับปัญหาการ ทำงานมากมายที่เกิดจากภาระงานต่าง ๆ ของโรงเรียน แต่จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ในบางครั้งครู บรรจุใหม่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง จนส่งผลกระทบต่อ ภาระงานที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งปัญหาส่วนนี้เกิดจากเพื่อนร่วมงานขาดทักษะที่จำเป็นสำหรับการ ทำงาน ตามบทสนทนาของครูบรรจุใหม่ คนที่ 3 ดังนี้

“การสแกนเอกสารบางอย่าง ถ้าใช้วิธีเดิมแบบเมื่อก่อนก็คือเอาเข้าเครื่องสแกนก็จะช้า แต่ที่ผมทำ ผมใช้แอปพลิเคชันในมือถือสแกน ซึ่งมันเร็วกว่า แอปนี้ใช้สแกนหนังสือ สแกนสิ่งต่างๆ เรามีการเอาอันนี้มา adapt ใช้กับงาน คือครูสมัยก่อนเขาจะไม่เก็บไฟล์เอกสารไว้ เค้านะจะเป็นแบบ hard copy อย่างเดียว แล้วพอต้องสแกน ครูเหล่านี้จะมีปัญหาเวลาจะให้อัพโหลดงานส่ง เพราะหาไฟล์งานไม่เจอ เขาก็เลยต้องมานั่งสแกนเอกสารต่าง ๆ ปัญหา คือพอเขาสแกนไม่ทันส่ง เขาก็จะมาขอความช่วยเหลือให้เราช่วยทำให้ เพราะเขาก็ทำไม่ค่อยเป็นด้วย ก็คืองานต่าง ๆ ที่ทำไม่เป็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีก็จะมาใช้เรา เพราะเขาเห็นว่าเราเป็นครูยุคใหม่ สามารถใช้เทคโนโลยีได้คล่องแคล่วกว่า”

ครูบรรจุนิเทศฯ คนที่ 3

จะเห็นได้ว่า ปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุนิเทศฯ ได้รับผลกระทบมาจากผู้อื่น และในระยะแรกของการเข้าสู่งานปฏิบัติงานในโรงเรียน ครูบรรจุนิเทศฯ บางคนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานมากจนเกินไป ตามบทสนทนาของครูบรรจุนิเทศฯ คนที่ 6 และคนที่ 3

“งานค่อนข้างจะเยอะ แต่มีปัญหาเกี่ยวกับครูในโรงเรียนมากกว่า เพราะครูที่ไม่ค่อยเปิดรับอะไรใหม่ ๆ ทำให้ครูรุ่นเราต้องรับผิดชอบงานเยอะมาก ส่วนงานก็จะมีเรื่องงานเวร งานโรงเรียนเราค่อนข้างมีเวรเยอะ ไม่ว่าจะเป็นเวรเผ่าตึก เวรประจำวัน เวรทำความสะอาด”

ครูบรรจุนิเทศฯ คนที่ 6

“รับหน้าที่จริง ๆ ก็คือได้เป็นหัวหน้าโครงการโรงเรียนคุณธรรม เพราะโรงเรียนจะส่งประกวด ขอบข่ายของงานที่ผมทำจะเป็นอะไรที่เกี่ยวกับสังคม พวกคุณภาพ โรงเรียนสุจริตต่อต้านการทุจริต โรงเรียนรักษาศีล 5 อะไรก็แล้วแต่ที่เกี่ยวกับสังคมต้องทำหมด มีติวสอบธรรมะสนามหลวงอะไรประมาณนี้ด้วย จากที่งานครูผู้ช่วยเยอะอยู่แล้ว พอได้งานนี้อีก งานมันก็เริ่มล้น”

ครูบรรจุนิเทศฯ คนที่ 3

อีกปัญหาที่พบระหว่างการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คือ ความสามารถของเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากในการทำงานต้องมีการประสานงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคลอาจทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินงานได้ ดังที่ครูคนที่ 1 กล่าว

“มีงานที่มอบหมายให้เราทำ แล้วเราคิดงานไว้มาก ๆ แต่พอเราแจกจ่ายงานกันทำ บางคนทำงานกับเรา เขาก็ทำไม่ได้ ผมเลยต้องแก้ไขปัญห ด้วยการทำรายละเอียดของงานใส่กระดาษให้ชัดเจนเกี่ยวกับงานที่แจกจ่ายให้ แบบใส่หมดเลยว่าต้องทำอะไรบ้าง มีกำหนดอะไรยังไง”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 1

“ตอนนี้ก็ทำทุกอย่างเกี่ยวกับวิชาการ ทั้งระบบการรับนักเรียน ระบบการติดตามการสอนของครู ก็คือทำแบบขึ้นระบบออนไลน์ทั้งหมด เพราะได้เรียน database มาของสถิติ ทุกอย่างไปประสานกับหมวดคอม เพราะว่าเดิมทีครูในฝ่ายวิชาการ เขาจะยังไม่ค่อยมีคนที่มีความรู้เรื่อง database นี้เข้ามาก็เลยเชื่อมหมดเลย ซึ่งมันยากเพราะในฝ่ายไม่มีใครมีความรู้ด้านนี้เลย เหมือนเวลาเข้าเก็บข้อมูลต่าง ๆ มา มันจะมีปัญหาตอนทำงานนะ เพราะเขาไม่รู้ว่าเอาข้อมูลนี้ไปวิเคราะห์ยังไง แต่ว่ามันยังดีที่ตอนนี้มี SGS คือมันเป็นระบบกรอกเกรดที่ค่อนข้างช่วยได้เยอะสำหรับคนที่จะวิเคราะห์ข้อมูลอะ แต่หน้าที่ส่วนใหญ่ก็จะอยู่ที่เราอยู่ดี”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 1

การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนอยู่ภายใต้การควบคุมของนโยบายที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด และความสำเร็จของการปฏิบัติงานอาจจะขึ้นอยู่กับหลาย ๆ บุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อกันโดยตรง เช่น ถ้าบุคคลที่ทำงานก่อนหน้าทำงานไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนดวางไว้ จะส่งผลต่อบุคคลที่ทำงานถัดไป ซึ่งสาเหตุเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานได้ ดังที่ครูบรรจุใหม่กล่าวดังนี้

“ตอนแรกผมทำเอกสารไปหลายหน้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนก็มาออกคำสั่งให้ครูทุกคนทำเอกสารให้เป็น 2 แผ่น 4 หน้า ก็คือถ้าทำเกินจำนวนหน้าที่กำหนดก็ต้องปรับใหม่ ทำให้เราต้องทำงานเพิ่มทั้งที่เคยทำแล้ว งานมันเลยดูซ้ำซ้อน เพราะนโยบายไม่ชัด ... ทำให้เราต้องทำงาน 4 - 5 อย่าง เพราะมีนโยบายออกมาใหม่หลังจากที่เราทำไปแล้ว แต่ก็ต้องทำตามคำสั่งโรงเรียน”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 4

“ครูบางท่านจะคิดซ้ำ ทำซ้ำ คือทำงานซ้ำมาก ยกตัวอย่างหัวหน้าของ ผม เหมือนต้องทำงานเป็นขั้นตอนที่เขาวางไว้ คือ มีการวางแผน พอวางแผนเสร็จก็ต้องดำเนินการเป็นขั้นที่ 1 ต่อด้วยขั้นที่ 2 แล้วต่อด้วยขั้นที่ 3 ก็คือมันจะเป็นลำดับขั้นตอนที่ละขั้นนั่นเอง บางทีเราอยากทำงานขั้นที่ 1-3 ให้มันจบทีเดียว แต่เราไม่สามารถทำได้ เพราะเขาบอกว่าถ้าไม่ทำตาม flow งานนี้เดี๋ยวมันผิด เราก็เลยต้องทำตามที่เขาทำกันมา ทำให้เราทำงานไม่ทันไปด้วย”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 3

“ผมคิดว่าการทำงานเรื่อง multitask ไม่ใช่เฉพาะคนรุ่นเก่า แต่เป็นทีคนรุ่นใหม่เช่นกันครับ ยกตัวอย่างที่ผมเจอนะครับ พี่คนหนึ่งอยู่ทะเลเบียนวัดผล แต่เวลาทำงาน แค่ว่าจะกดตัวกรองใน Excel ที่เป็น Filter เพื่อที่จะเอาห้อง ๆ หนึ่งมาดู หรือเวลากด ctrl+shift เพื่อคลุมข้อมูลทั้งหมด ก็ยังกดไม่เป็นเลย ครับ แล้วการทำงานของเขาก็ซ้ำมาก ซึ่งเกิดผลกระทบกับเรา เพราะบางทีเราต้องรอเอางานจากพี่เขามาทำต่อ หรืองานพี่เขาเป็น jigsaw ตัวหนึ่งในงานเรา นี่ก็อีกเป็นปัญหาที่ผมเจอ”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 1

เมื่อพิจารณาภาระงานที่ได้รับมอบหมายและปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาที่พบทั้งภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนและภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการขาดความรู้พื้นฐานในการทำงานที่เกิดจากตนเองและของผู้อื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งภาระงานของครูในสภาพจริงเป็น 2 มิติ คือ มิติด้านความรู้ (มีความรู้พื้นฐาน และ ไม่มีความรู้พื้นฐาน) และมิติด้านประเภทของงาน (ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน และ ภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน) ซึ่งเมื่อนำมิติทั้งสองด้านมา

สร้างความสัมพันธ์ จะสามารถจำแนกรูปแบบของภาระงานครูได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว 2) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน 3) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว และ 4) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน แสดงดังแผนภาพ 4.2

ภาพ 4.2 ภาระงานจำแนกตามมิติด้านความรู้และมิติด้านประเภทของงานของครูบรรจุใหม่

จากภาพ 4.1 และภาพ 4.2 ซึ่งแสดงภาระงานของนักศึกษาครูและครูในสภาพจริง แสดงให้เห็นว่า ภาระงานมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน ภาระงานในส่วนที่สอดคล้องกันส่วนมากจะเป็นภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน แต่ภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในสภาพจริงจะมีความหลากหลายมากกว่าตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.2.3) ผลการวิเคราะห์ทักษะการทำงานที่จำเป็นต่อการทำงานที่หลากหลายของครู

เมื่อนำปัญหาที่พบระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครูและการปฏิบัติงานครูของครูบรรจุใหม่ในสภาพจริง มาวิเคราะห์ตามภาระงานทั้ง 4 กลุ่มที่แบ่งตามมิติด้านความรู้ และ มิติด้านประเภทของงาน ได้ผลดังนี้

1) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว

ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและเป็นงานที่มีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว เช่น การออกแบบการเรียนรู้ การจัดทำสื่อการสอน การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การควบคุมชั้นเรียน เป็นต้น

ตาราง 4.5 ปัญหาด้านภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว ของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่

ปัญหาที่พบ	
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาครู	การปฏิบัติงานครูในสภาพจริง ของครูบรรจุใหม่
- ต้องจัดการเรียนการสอนตามแนวทางที่ผู้อื่น กำหนดไว้แล้ว	- รับมือกับนักเรียนในชั้นเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร
ทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย - ทักษะการแก้ปัญหา	

จากตาราง 4.5 พบว่า เมื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานโรงเรียนในสภาพจริงจะไม่พบปัญหา เช่นเดียวกับตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เนื่องจากในสภาพจริง ครูบรรจุใหม่ส่วนมากจะ รับผิดชอบในรายวิชาที่ตนเองได้รับมอบหมายทั้งหมด ตั้งแต่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดทำ สื่อการสอน การวัดและประเมินผล นั้นหมายความว่า ครูบรรจุใหม่จะเป็นผู้ออกแบบกระบวนการ จัดการเรียนการสอนทั้งหมดด้วยตนเอง ในขณะที่ตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะต้องอยู่ภายใต้ การดูแลของครูพี่เลี้ยง ดังนั้นอาจจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของครูพี่เลี้ยง แต่ปัญหาที่ครูบรรจุใหม่ ส่วนมากพบ คือ การรับมือกับนักเรียน ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่ หลากหลายของครู คือ ทักษะการแก้ปัญหา

2) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน

ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานที่ใช้ในการทำงานของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่ เช่น การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การได้รับมอบหมายให้สอนในรายวิชาที่ไม่ตรงตามวิชาเอก เป็นต้น

ตาราง 4.6 ปัญหาด้านภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อนของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่

ปัญหาที่พบ	
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาครู	การปฏิบัติงานครูในสภาพจริง ของครูบรรจุใหม่
<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลเท่าที่ควร 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับมอบหมายให้สอนไม่ตรงกับวิชาเอก - มีความรู้ด้านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล แต่ไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนรู้
ทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง - ทักษะการปรับตัวทางสังคม - ทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี 	

จากตาราง 4.6 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่นักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่พบเช่นเดียวกัน คือ การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ด้านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย คือ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้ปัญหาที่พบเฉพาะตอนเข้าสู่การปฏิบัติงานครูในสภาพจริงของครูบรรจุใหม่ คือ การได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ไม่ตรงตามวิชาเอก ซึ่งปัญหานี้จะไม่เกิดขึ้นตอนฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู เนื่องจากหลักสูตรของสถาบันผลิตครูจะกำหนดให้นักศึกษาครูต้องปฏิบัติงานสอนในรายวิชาที่ตรงตามวิชาเอก โดยทักษะที่จะช่วยให้ครูบรรจุใหม่รับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายนี้ได้ คือ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการปรับตัวทางสังคม และทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี

3) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว

ภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานสำหรับการปฏิบัติงานนั้นได้ เช่น การคุมสอบ งานเวรประจำวัน งานประจำชั้น งานจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

ตาราง 4.7 ปัญหาด้านภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้วของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่

ปัญหาที่พบ	
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาครู	การปฏิบัติงานครูในสภาพจริง ของครูบรรจุใหม่
<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น งานจัดทำเอกสาร การจัดทำโครงการ แต่ไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้ที่เกี่ยวข้องในงานนั้น ๆ 	<p>พบปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดจากผู้อื่น เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถของผู้อื่น - ความล่าช้าในการทำงานของผู้อื่น - ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง - ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานมากจนเกินไป
<p>ทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการปฏิเสธ - ทักษะการบริหารจัดการ - ทักษะการแก้ปัญหา 	

จากตาราง 4.7 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือ การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน โดยไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ และปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานครูในสภาพจริงส่วนมากจะเป็นปัญหาที่เกิดจากผู้อื่น ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครู คือ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการบริหารจัดการ และทักษะการแก้ปัญหา

4) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน

ภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่จะเป็นภาระงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน เช่น งานการเงิน งานพัสดุ งานวิชาการ งานประกันคุณภาพ เป็นต้น

ตาราง 4.8 ปัญหาด้านภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อนของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่

ปัญหาที่พบ	
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาครู	การปฏิบัติงานครูในสภาพจริง ของครูบรรจุใหม่
- ได้ทำงานที่ไม่ใช่ภาระงานหลักหรืองานเฉพาะของงานฝ่ายนั้น ๆ แต่ได้ทำงานทั่วไป เช่น ถูกมอบหมายให้เดินรับส่งเอกสาร เป็นต้น	- พบปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดจากตนเอง คือ ไม่มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติงานฝ่ายที่แท้จริง ต้องเรียนรู้งานใหม่ แม้จะเคยผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้ว
ทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง - ทักษะการปรับตัวทางสังคม - ทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน 	

จากตาราง 4.8 แสดงให้เห็นว่า ในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนไม่ได้ส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้และทักษะเฉพาะของการปฏิบัติงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารโรงเรียนตามสภาพจริง อย่างไรก็ตามได้มีการมอบหมายให้นักศึกษาครูปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานหลัก เช่น การเดินรับ-ส่งเอกสาร และเมื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานครูในสภาพจริง ครูทุกคนจะถูกมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ตามงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยความรู้และทักษะเฉพาะด้านสำหรับการทำงานในฝ่ายนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง ทำให้ครูบรรจุใหม่จำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียนหรืองานอื่น ๆ ใหม่ ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย คือ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการปรับตัวทางสังคม และทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน

จากการวิเคราะห์การปฏิบัติหน้าที่ของครูบรรจุใหม่ในสภาพจริง ชี้ให้เห็นว่า ครูบรรจุใหม่ต้องมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย และจากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูบรรจุใหม่ ครูหลาย ๆ คนร่วมกันเสนอทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานที่หลากหลายดังนี้

1) ทักษะการปรับตัวทางสังคม เป็นความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับตัวเองและสิ่งที่ต้องเผชิญ

2) ทักษะการแก้ปัญหา เป็นการใช้สติปัญญาในการพยายามหาวิธีการและขั้นตอนในการเลือกสถานการณ์ที่เหมาะสม เพื่อทำให้ความแตกต่างระหว่างสภาพที่ต้องการและสภาพที่เป็นอยู่หมดไป

3) ทักษะการปฏิเสธ เป็นการสื่อสารเพื่อบอกปิดการชักชวนพฤติกรรมที่บุคคลมีความเห็นไม่เหมาะสมและเป็นผลในเชิงลบ โดยต้องอาศัยศิลปะการสื่อสารที่ดีเพื่อช่วยรักษาความสัมพันธ์

4) ทักษะการบริหารจัดการ เป็นความสามารถในการจัดระบบงานและระบบคนเพื่อให้สามารถทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยเน้นการวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับงานโดยพิจารณาตามความสามารถ

5) ทักษะเกี่ยวกับการใช้งานเทคโนโลยี เป็นความสามารถในการใช้อุปกรณ์ โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่บุคคลริเริ่มขึ้นจากตนเอง อาจจะมีหรือไม่มีความช่วยเหลือจากผู้อื่น โดยพิจารณาถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง มีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ พร้อมทั้งเลือกวิธีดำเนินการเรียนรู้ และวัดประเมินผลได้อย่างเหมาะสม

7) ทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน เป็นความรู้หรือความสามารถพื้นฐานที่ใช้ในการปฏิบัติงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน

เมื่อนำทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่มาวิเคราะห์ความสอดคล้องร่วมกับผลการวิเคราะห์ทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลในตอนต้นที่ 1 ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ทักษะย่อย คือ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการบริหารจัดการเวลา และทักษะทางสังคม สามารถวิเคราะห์ได้ดังตาราง 4.9

ตาราง 4.9 ความสอดคล้องระหว่างทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัล

	ทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัล			ทักษะอื่น ๆ
	ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	ทักษะการบริหารจัดการเวลา	ทักษะทางสังคม	
ทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย				
ทักษะการปรับตัวทางสังคม			✓	
ทักษะการแก้ปัญหา			✓	
ทักษะการปฏิเสธ			✓	
ทักษะการบริหารจัดการ		✓	✓	
ทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี	✓			
ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง				✓
ทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารโรงเรียน				✓

เมื่อพิจารณาจากตาราง 4.9 จะเห็นว่า ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานที่หลากหลายหลาย ๆ ทักษะมีความสอดคล้องกับทักษะย่อยทั้ง 3 ด้านของทักษะการทำงานที่หลากหลาย คือ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม โดยทักษะการปรับตัวในสังคม ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการปฏิเสธมีความสอดคล้องกับทักษะทางสังคม ทักษะการบริหารจัดการมีความสอดคล้องกับทักษะการบริหารจัดการเวลาและทักษะทางสังคม และทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีมีความสอดคล้องกับทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายแต่ไม่จัดว่าเป็นทักษะการทำงานที่หลากหลาย ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน

การเป็นครูที่สมบูรณ์ต้องมีทักษะในการทำงานเพื่อรับมือกับการทำงานที่หลากหลาย ซึ่งทักษะเหล่านั้นอาจเป็นทักษะการทำงานที่หลากหลายหรือไม่ใช่ทักษะการทำงานที่หลากหลาย แต่ทักษะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการทำงานที่หลากหลายของการปฏิบัติงานครู

ตอนที่ 4 แนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของ นักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ตอนที่ 4 มุ่งที่จะนำเสนอเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัล โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ แล้วนำมาใช้ในการร่างแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล จากนั้นวิเคราะห์ผลจากการประเมินความเหมาะสม และนำเสนอแนะต่าง ๆ ไปปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทางจนได้แนวทางฉบับสมบูรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ร่างแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของ นักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ในการจัดทำและนำเสนอร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานที่หลากหลาย ผลการประเมินความต้องการจำเป็นจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาครู และผลการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการสัมภาษณ์ มาใช้ในการจัดทำร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล มีรายละเอียดของร่างแนวทางดังต่อไปนี้

1) การสอดแทรกการพัฒนาทักษะทางสังคมลงในรายวิชาต่าง ๆ ของสถาบันผลิตครู ซึ่งเป็นความสามารถในการปรับตัวและการแสดงพฤติกรรมออกมาได้เหมาะสม ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเหมาะสม ตัวอย่างกิจกรรม เช่น การอภิปราย บทบาทสมมติ การจัดกิจกรรมแบบจิ๊กซอว์ (jigsaw) เป็นต้น ดังนั้นผู้สอนควรมอบหมายงานที่เน้นการมีส่วนร่วม การทำงานกลุ่มหรือจับคู่ให้ผู้เรียนมีโอกาสดูแผนการทำงานร่วมกัน อีกทั้งคอยเสริมแรงเป็นครั้งคราวเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับและมีความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

(หงษ์ฟ้า อีรวงศ์นุกูล, 2556; Westwood, 1997 อ้างถึงใน โสธิตา ผุฏฐธรรม, 2554; อัจฉรา ไชยูปถัมภ์, 2550; โกวิท โพธิสาร, 2548 อ้างถึงใน ชยากร นรินทร์หงษ์ทอง, 2552)

2) การจัดการเรียนการสอนของวิชาครูที่เกี่ยวข้องกับการรับมือสถานการณ์ต่าง ๆ ควรเน้นให้นักศึกษาครูได้คิดและลงมือปฏิบัติควบคู่กัน เพื่อให้ นักศึกษาครูได้นำความรู้ทางทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น โดยเริ่มจากการรวบรวมปัญหาที่นักศึกษาครูรุ่นก่อน ๆ พบเจอเป็นประจำในระหว่างการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แล้วนำสถานการณ์เหล่านั้นมาตั้งคำถามกับนักศึกษาถึงวิธีแก้ปัญหา จากนั้นผู้สอนใช้วิธีการสร้างสถานการณ์จำลองให้นักศึกษาครูได้ร่วมกันคิด แก้ปัญหาร่วมกัน เนื่องจากการฝึกจำลองสถานการณ์ (simulation training) หรือสร้างแบบจำลองบทบาท (real-time role modeling) เป็นวิธีสำหรับการเรียนรู้ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (Heng, 2014) โดยผู้สอนจะทำหน้าที่สังเกตและให้คำแนะนำถึงวิธีการรับมือที่เหมาะสม เพราะการประเมินระหว่างเรียนด้วยการให้ข้อเสนอแนะเป็นสิ่งที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการให้ข้อเสนอแนะอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ (Brookhart, 2017) โดยอาจจัดเป็นกลุ่ม แล้วมอบหมายให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบสถานการณ์จำลอง 1 ปัญหา หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้ร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการรับมือของแต่ละกลุ่มว่า มีจุดดีหรือจุดที่ควรพัฒนาอย่างไร ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมได้อีกด้วย

3) การจัดการเรียนการสอนด้านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล หรือการจัดทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับยุคสมัย เช่น สอนวิธีการตัดต่อวิดีโอ วิธีการใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ แอปพลิเคชันที่น่าสนใจ เป็นต้น ผู้สอนต้องมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์จึงจะสามารถสร้างแบบจำลองทักษะ เทคนิคและพฤติกรรม เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ได้ และต้องประเมินอย่างต่อเนื่อง (Johnson, Bartholomew & Miller, 2006) โดยผู้สอนควรศึกษาเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ และวิเคราะห์แนวโน้มการศึกษาในอนาคตร่วมกัน แล้วนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาใช้จริงในชั้นเรียน นอกจากนี้ ควรเพิ่มความเข้มข้นในการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับโปรแกรมพื้นฐานให้นักศึกษาครูมีความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น โดยมอบหมายงานให้นักศึกษาครูได้ฝึกปฏิบัติ (ณภัทฐ์ฐนัน ศักดิ์เจริญกุล, 2562) เนื่องจากการลงมือปฏิบัติทำให้การรับรู้ความสามารถดีขึ้นเมื่อเทียบกับการสังเกต ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพิจารณาถึงเทคโนโลยีที่มีอยู่ (Fleming, Motamedi & May, 2007) เช่น การใช้งาน Word, Excel และ Powerpoint ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและการทำงานในหลาย ๆ ด้าน

4) การฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการเวลา จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น ชี้ให้เห็นว่า ทักษะการบริหารจัดการเวลาเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนามาเป็นอันดับแรก ภาระงานและความรับผิดชอบของครู แสดงให้เห็นว่าครูต้องอาศัยทักษะการทำงานหลากหลาย ซึ่งครูที่มีทักษะการจัดอันดับความสำคัญ (prioritizing skill) จะทำงานที่มีความเร่งด่วนและสำคัญได้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ทักษะการบริหารเวลา (time management) ควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนา (Alquizar, 2018) มีงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า การฝึกอบรมระยะสั้นสามารถพัฒนาทักษะนี้ได้ โดยเฉพาะกับผู้เริ่มต้น (Nadinloyi, Hajloo, Garamaleki & Sadeghi, 2013) ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้ไปสู่การลงมือปฏิบัติ (Whetten & Cameron, 1983) ซึ่งวิธีที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดสำหรับการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการเวลา คือ การบันทึกเวลา และวิเคราะห์เวลาที่ใช้ในแต่ละวัน (McConalogue, 1984) ทางสถาบันผลิตครูควรประชุมวางแผนร่วมกันถึงการจัดการเรียนการสอนนี้ จัดหาคณะผู้สอนที่มีความเหมาะสมและมีเทคนิคการบริหารจัดการเวลาที่ดี โดยนำเสนอตัวอย่างที่เข้ากับชีวิตจริง หรือเป็นกรณีศึกษา แล้วจัดให้นักศึกษาครูได้วางแผนการดำเนินการส่วนบุคคล และประชุมติดตามผลเทียบกับวัตถุประสงค์ที่จัดขึ้น (Green & Skinner, 2005) ดังนั้น สถาบันครูต้องกำหนดให้มีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ หลังการฝึกอบรม โดยอาจจัดเป็นรายวิชาที่มีความต่อเนื่องกัน 2-3 วิชา แต่จัดให้เรียนในชั้นปีที่ต่างกัน เพื่อประเมินพัฒนาการ

5) การจัดให้นักศึกษาครูได้ศึกษาบริบทโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันอย่างน้อย 2 แห่ง เพื่อให้เห็นถึงความหลากหลายของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น นักเรียน ครู การบริหารจัดการภายในโรงเรียน และนักศึกษาครูสามารถรับมือกับสถานการณ์ในตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ดีขึ้น เนื่องจากได้เรียนรู้บริบทโรงเรียนในหลายรูปแบบ การที่นักศึกษาได้เยี่ยมชมสถานที่ฝึกงานก่อนเริ่มฝึกงานเป็นเวลา 1 วันหรือมากกว่านั้น หรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จะช่วยให้นักศึกษาฝึกงานได้ทราบถึงสภาพแวดล้อม และลดความท้าทายที่ต้องเผชิญขณะฝึกงานได้ (Kubheka, 2018) โดยสถาบันผลิตครูควรคัดเลือกโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันอย่างน้อย 2 แห่ง จากนั้นติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อขออนุญาตให้นักศึกษาครูเข้าสังเกตการณ์ ซึ่งนักศึกษาครูจะได้สังเกตการณ์ภายในโรงเรียนเป็นเวลา 1 ภาคเรียน ด้วยการแบ่งเป็นกลุ่ม แล้วให้สลับกันเข้าจนครบ และมีการกำหนดหัวข้อสังเกตการณ์เรื่องเดียวกัน เพื่อให้นักศึกษาครูเห็นถึงความแตกต่าง เมื่อการสังเกตการณ์สิ้นสุดลง ผู้รับผิดชอบรายวิชาควรจัดให้นักศึกษาครูได้ร่วมกันอภิปรายถึงประสบการณ์ที่ได้รับ

6) สถาบันผลิตครูประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติงานครูอย่างครอบคลุม เนื่องจากการเตรียมความพร้อมด้านการปฏิบัติงานด้านอื่นน้อยมาก จึงมีข้อเสนอแนะให้พัฒนาด้านอื่น ๆ นอกเหนือการสอนให้มากขึ้น (จุฑามาศ สิริวัฒนโสภณ, 2559)

นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกงานมักได้รับมอบหมายให้ทำงานโดยไม่มีคำแนะนำ และถูกคาดหวังให้ทำงานที่หลากหลายได้ ซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่ไม่เคยทำมาก่อน มหาวิทยาลัยควรสอนในรูปแบบการปฏิบัติจริงก่อนเข้าสู่การฝึกงาน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักศึกษาฝึกทักษะต่าง ๆ ได้ หรือให้เยี่ยมชมสถานที่ฝึกงานก่อน เพื่อให้ได้รับรู้ถึงบริบทต่าง ๆ ในสถานที่ฝึกงาน (Kubheka, 2018) นักศึกษาครูจึงควรได้ทดลองปฏิบัติงานก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และมีการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานหลังจากนั้น ยิ่งไปกว่านั้น การฝึกทักษะควบคู่ไปกับข้อมูลความรู้ความเข้าใจสามารถปรับปรุงความสามารถในการบริหารจัดการได้อย่างมีนัยสำคัญ (Whetten & Cameron, 1983) ดังนั้นสถาบันผลิตครูควรจัดให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติงานให้ครบทุกฝ่าย พร้อมทั้งจัดชั่วโมงการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม ซึ่งถือเป็นการสร้างความคุ้นเคยให้นักศึกษาครู เนื่องจากในอนาคตมีโอกาสได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานฝ่ายร่วมกับงานสอน ดังนั้นควรมีพื้นฐานการทำงานครูอย่างครอบคลุมก่อน

7) ผู้สอนต้องรู้และเข้าใจเนื้อหาที่สอน มีจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาตามมาตรฐานและเป้าหมายของหลักสูตร สามารถเลือกวิธีการประเมินได้อย่างเหมาะสม (Brookhart, 2011) ดังนั้น การวัดและประเมินผลควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะของรายวิชา โดยใช้การประเมินผลแบบรายบุคคลและรายกลุ่มตามลักษณะของกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมาย มีการประเมินผลตามสภาพจริง และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยประเมินเป็นระยะ ๆ เพื่อวิเคราะห์ผลในแต่ละระยะว่าเป็นอย่างไร ซึ่งผลเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงจุดดี และจุดที่ควรพัฒนาต่อไปของแนวทางนี้

8) สถาบันผลิตครูควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจลักษณะการจัดการเรียนการสอน จัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำแนวทางไปใช้ ร่วมกันวางแผนและชี้แจงการดำเนินงานให้แต่ละฝ่ายเข้าใจตรงกัน ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการนำแนวทางไปใช้ โดยปรับให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม จัดหาบุคลากรที่มีทักษะความรู้ตามที่ต้องการและครบถ้วนทุกรายวิชา นอกจากนี้อาจมีการจ้างอาจารย์พิเศษเพื่อมาสอนในรายวิชาเฉพาะตามความเหมาะสม เช่น ครูผู้สอนในโรงเรียนซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันนั้น ๆ หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากร จัดเตรียมสถานที่และวัสดุอุปกรณ์การเรียนให้ทันสมัยและเหมาะสม จัดภาระงานสอนให้มีความเหมาะสมทั้งด้านเวลา ความถนัดและความเชี่ยวชาญของผู้สอน เพื่อประโยชน์ต่อนักศึกษาครูและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ทั้งวิชาชีพครูและวิชาเอกอย่างเท่าเทียม

9) ศูนย์ประสานการวิชาชีพทางการศึกษาควรมีบทบาทเป็นสื่อกลางระหว่างสถาบันผลิตครูและโรงเรียน ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ จัดหาโรงเรียนให้นักศึกษาครูได้เข้าศึกษาตามที่รายวิชากำหนดและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีสุดท้าย และคอยให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำกับนักศึกษาครูตลอดระยะเวลาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

10) อาจารย์ผู้สอน ทั้งอาจารย์ในหลักสูตรและอาจารย์ท่านอื่น ๆ ควรศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหาสาระในหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน และผลลัพธ์การเรียนรู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ ในรายวิชาที่รับผิดชอบ และนำผลป้อนกลับจากนักศึกษารุ่นก่อน ๆ มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ออกแบบและจัดทำรายละเอียดการสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระ รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะของรายวิชาและผู้เรียน มีการประชุมในภาควิชาเดียวกัน เพื่อนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้สถาบันผลิตครูทราบ และร่วมกันแก้ไข นอกจากนี้ควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้มีทักษะความรู้ความสามารถทันต่อยุคสมัยและเทคโนโลยีในปัจจุบัน

11) ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนการรับนักศึกษาครูเข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน และมอบหมายให้ครูพี่เลี้ยงดูแลนักศึกษาครู โดยจัดคาบสอนและมอบหมายงานโรงเรียนให้เหมาะสมตามเกณฑ์ที่สถาบันผลิตครูกำหนดไว้ รวมถึงเป็นแหล่งข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครูต่อไป

12) นักศึกษาครูควรเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิชาเอก ทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ซึ่งต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการเข้าร่วมอบรมหรือกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจ ตั้งเป้าหมายในการเรียน แล้ววางแผนระยะสั้นและระยะยาวว่าต้องดำเนินการอย่างไร นอกจากนี้ ยังต้องเรียนรู้วิธีการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ และพยายามนำสิ่งที่ได้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนและการทำงาน

4.2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของร่างแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ผู้วิจัยได้นำร่างแนวทางเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยแบบประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของ

นักศึกษาครูในยุคดิจิทัล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังตาราง 4.10

ตาราง 4.10 เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของแบบประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ความหมาย
4.50 - 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	เหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	เหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	เหมาะสมน้อยที่สุด

จากการประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คะแนนความเหมาะสมรายข้อ พบว่า มีค่าตั้งแต่ 4.67 - 5.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสมมากที่สุด แต่มีการให้ข้อเสนอแนะให้นำผลการวิเคราะห์ปัญหาด้านการปฏิบัติงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ และผลการวิเคราะห์เรื่องภาระงานและปัญหาที่พบระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครู มาใช้ในการปรับปรุงรายละเอียดของแนวทางรายข้อเพื่อให้แนวทางนั้นมีความสอดคล้องกับทักษะการทำงานที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

4.3 แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลฉบับสมบูรณ์

จากข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทาง ฯ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูบรรจุใหม่เกี่ยวกับปัญหาและการรับมือการทำงานที่หลากหลายของการปฏิบัติงานครูในสภาพจริง และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาดำเนินการพิจารณาและปรับปรุงเพื่อให้ได้แนวทางที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับแก้แนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล โดยแนวทางที่ผ่านการปรับปรุงสามารถจำแนกได้ 3 ประเภท คือ 1) แนวทางการส่งเสริมโดยสถาบันผลิตครู 2) แนวทางการส่งเสริมโดยสถานศึกษา และ 3) แนวทางการส่งเสริมโดยนักศึกษาครู มีรายละเอียดดังนี้

4.3.1) แนวทางการส่งเสริมโดยสถาบันผลิตครู

1) สถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือค่ายของมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การวางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนได้มีโอกาสเป็นผู้นำและผู้ตาม โดยการมีส่วนร่วมในการจัดค่ายต่าง ๆ สามารถพัฒนาทักษะการบริหารจัดการเวลาและทักษะทางสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งทักษะเหล่านี้ถือเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับการทำงานที่หลากหลาย โดยมีกรณีตัวอย่างที่ให้ข้อมูล ดังนี้

“ผมทำงานที่โรงเรียนมา 6 เดือนแล้ว เขาก็เริ่มที่จะเชื่อมั่นในตัวผมแล้วแหละ คือเริ่มให้ผมได้เป็นหัวหน้าในการสั่งงานในโรงเรียนบ้างแล้ว ผมคิดว่าผมเป็นแบบนี้ได้เพราะการทำงานตั้งแต่อยู่มหาวิทยาลัยนะ พวกจัดค่ายต่าง ๆ การเป็นประธานค่าย ลูกค่าย การทำงานพวกกิจกรรมตอนอยู่มหาวิทยาลัยมันหล่อหลอมให้เราเป็นคนแบบนี้”

ครูบรรจุนิใหม่ คนที่ 1

จากตัวอย่างบทสนทนาของกลุ่มของครูบรรจุนิใหม่ คนที่ 1 เป็นเรื่องของการได้รับความไว้วางใจจากทางโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้างาน สะท้อนให้เห็นว่า ครูบรรจุนิใหม่ คนที่ 1 เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงาน และสามารถรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี โดยทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับการทำงานที่หลากหลายนี้ได้รับการพัฒนามาจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือค่ายของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ กิจกรรมหรือค่ายในมหาวิทยาลัยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) กิจกรรมหรือค่ายอาสาพัฒนา และ 2) กิจกรรมหรือค่ายที่เกี่ยวข้องกับการสอน ดังนั้นทางสถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือค่ายของมหาวิทยาลัยทั้ง 2 ประเภท เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้พัฒนาทักษะการบริหารจัดการเวลาและทักษะทางสังคม รวมทั้งได้พัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนด้วย

2) การจัดให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ถึงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานจริง จะช่วยลดความท้าทายที่ต้องเผชิญขณะปฏิบัติงานจริงในอนาคตได้ (Kubheka, 2018) สอดคล้องตามที่ครูบรรจุนิใหม่ได้ร่วมกันสะท้อนแนวทางในการรับมือกับการทำงานที่หลากหลายจากการสนทนากลุ่มร่วมกันดังนี้

“ก่อนจบหลักสูตรก็จัดให้นักศึกษาครูที่ฝึกสอนเสร็จแล้วมาพูดคุยกันเกี่ยวกับงานที่ได้เจอตอนฝึกสอน แล้วก็ลิสต์มาเลยใครเจออะไรบ้าง อาจเชิญพวกหัวหน้าฝ่ายงานในโรงเรียน ผอ. รอง มาพูดให้ฟังว่าตอนเป็นครูจริง ๆ มันเป็นอย่างไรมาก่อนเจอกับอะไรบ้าง มันแตกต่างจริง ๆ นะกับตอนฝึกสอน”

ครูบรรจุนใหม่ คนที่ 4

“ผมคิดว่าวิธีนี้น่ะ อย่างน้อยน้อย ๆ ก็จะได้พอรู้ขอบข่ายของสิ่งที่ต้องเจอคร่าว ๆ จะได้เป็นเหมือนเกราะกันกระแทกให้น้อง ๆ ก่อนเจอของจริง”

ครูบรรจุนใหม่ คนที่ 1

ดังนั้น สถาบันผลิตครูควรจัดให้นักศึกษาครูได้ร่วมกันประมวลภาระงานต่าง ๆ ที่ได้พบเจอตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในวันปัจฉิมนิเทศ และเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานครูในสภาพจริง เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานฝ่ายงานตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน เป็นต้น มาบรรยายเกี่ยวกับลักษณะของงาน หน้าที่และภาระงานต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญเมื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานโรงเรียน เพื่อให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ลักษณะการทำงานในโรงเรียนพอสังเขปและเข้าใจความแตกต่างระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการปฏิบัติงานโรงเรียนจริง

3) จากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูบรรจุนใหม่จะพบปัญหาการทำงานที่หลากหลาย บางปัญหาเกิดจากตนเอง และบางปัญหาเกิดจากผู้อื่น ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ อาจจำเป็นที่จะต้องขอความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถในงานนั้น ๆ ดังนั้น ทางสถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูรู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อถึงเวลาที่จำเป็น หรือในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานมากจนเกินไป นักศึกษาครูควรรู้จักวิธีการปฏิเสธและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สถาบันผลิตครูจึงควรส่งเสริมให้รู้วิธีการปฏิเสธเพื่อใช้ในการรับมือการการทำงานที่หลากหลายบางอย่างได้ โดยการปฏิเสธที่ดีต้องจริงจังทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียงเพื่อแสดงความชัดเจน หรือใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลอย่างเดียวมีโอกาสถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่นได้ และแสดงการปฏิเสธอย่างประนีประนอมเพื่อรักษาน้ำใจ หรืออาจใช้การต่อรอง ผัดผ่อน (กรมอนามัย, 2539 อ้างถึงใน จิตรา ธนสารเสณี, 2541)

4) ทางสถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูตระหนักถึงสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ และตัดสินใจทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดผลที่ดีและเหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น โดยฝึกให้นักศึกษาครูมองหาโอกาสที่เป็นปัจจัยในการช่วยให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย เช่น การประสานงานที่ดี การเข้าสังคมกับ

ผู้อื่น เป็นต้น ดังนั้นสถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่ พิชรพันธ์ กลั่นแก้ว (2552) ได้แนะนำวิธีการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพไว้ว่า ควรแสวงหากลุ่มผู้ที่มีความสามารถให้ความช่วยเหลือได้ และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น นั่นคือ ในการทำงานควรจะเข้าสังคมกับผู้ที่ช่วยเหลือเราได้ และไม่ก่อปัญหาให้กับบุคคลอื่น ๆ เพื่อรับมือกับการทำงานที่หลากหลายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ครูบรรจุใหม่ได้กล่าวถึงวิธีการรับมือกับการทำงานที่หลากหลายดังนี้

“เวลาทำงาน ผมก็ต้องไปหากลุ่มครับ ไปหาแนวร่วม หากคนที่มีความคิดเหมือนกันกับเรา โรงเรียนผมครูเขาก็จะแบ่งเป็นหลาย ๆ กลุ่มครับ คือก็จะมีคนที่คิดต่างกับเรากับคนที่คิดเหมือนกัน เห็นคุณค่าเรา เราก็ควรไปอยู่กับคนที่เขาเห็นคุณค่าเรา มันก็จะทำให้รู้สึกดีขึ้น และเขาก็จะเข้าใจและปกป้องเราด้วย”

ครูบรรจุใหม่ คนที่ 5

5) ก่อนเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูเข้าสังเกตการสอนของครูภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้เรียนรู้ถึงวิธีการรับมือกับปัญหาและการควบคุมชั้นเรียนทั้งวิธีการพูด และการแสดงออกของครูในสภาพจริง แล้วจัดให้มีการประมวลวิธีการรับมือที่ได้จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียนร่วมกัน

6) การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถพัฒนาได้จากการฝึกอบรมการลงมือปฏิบัติหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Fleming, Motamedi, & May, 2007; Johnson, Bartholomew, & Miller, 2006) ดังนั้นสถาบันผลิตครูควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้นักศึกษาครูมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีการลงมือปฏิบัติในการใช้งานอุปกรณ์ เครื่องมือ โปรแกรมหรือสื่อออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาครูได้พัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เมื่อนักศึกษาครูมีทักษะด้านนี้แล้ว จะส่งผลให้ปฏิบัติงานตามภาระงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2) แนวทางการส่งเสริมโดยสถานศึกษา

ทักษะการทำงานบางทักษะที่ไม่สามารถพัฒนาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครูได้ แต่สามารถพัฒนาได้ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนั้นสถาบันผลิตครูควรประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยฝึกนักศึกษาครูให้ได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน โดยทางโรงเรียนมอบหมายให้เจ้าหน้าที่

หรือครูในฝ่ายงานนั้น ๆ เป็นผู้ให้แนะนำเกี่ยวกับลักษณะงานและวิธีการปฏิบัติงานโดยเบื้องต้นแก่นักศึกษาครู

4.3.3) แนวทางการส่งเสริมโดยนักศึกษาครู

ทักษะบางทักษะไม่สามารถพัฒนาด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครู หรือกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ แต่ต้องพัฒนาที่ตัวนักศึกษาครูเอง ดังนั้นนักศึกษาครูควรมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเข้าร่วมการอบรมหรือทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองด้วยความตั้งใจ มีการกำหนดเป้าหมายของตนเอง วางแผนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถปฏิบัติตามแผนนั้นและประเมินตนเองได้

จากแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลทั้ง 8 แนวทาง สามารถช่วยส่งเสริมการปฏิบัติภาระงานครูทั้ง 4 กลุ่มที่แบ่งตามมิติด้านความรู้และมิติด้านประเภทของงาน คือ 1) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว 2) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน 3) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว และ 4) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับรับมือกับการทำงานที่หลากหลาย 5 ทักษะ คือ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา 3) ทักษะทางสังคม 4) ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) ทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารโรงเรียน โดยสรุปได้ดังตาราง 4.11

ตาราง 4.11 ความสอดคล้องของแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ร่วมกับประเภทของภาระงานและทักษะที่ได้รับการส่งเสริม

แนวทางการเตรียมความพร้อม เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่ หลากหลายของนักศึกษาครู ในยุคดิจิทัล	ภาระงานที่ได้รับการส่งเสริม				ทักษะที่ได้รับการส่งเสริม				
	งานสอน		นอกเหนือ งานสอน		ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีฯ	ทักษะการบริหารจัดการเวลา	ทักษะทางสังคม	ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ทักษะเฉพาะด้านงานฝ่ายฯ
	มีความรู้พื้นฐาน	ไม่มีความรู้พื้นฐาน	มีความรู้พื้นฐาน	ไม่มีความรู้พื้นฐาน					
การส่งเสริมโดยสถาบันผลิตครู									
1) สถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือค่ายของมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การวางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนการฝึกเป็นผู้นำและผู้ตาม - กิจกรรมหรือค่ายอาสาพัฒนา - กิจกรรมหรือค่ายที่เกี่ยวข้องกับการสอน	✓		✓			✓	✓	✓	
2) การจัดให้นักศึกษาครูได้ร่วมกันประมวลภาระงานต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในวันปัจฉิมนิเทศ และเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานครูในสภาพจริง มาบรรยายเกี่ยวกับลักษณะของงาน หน้าที่และภาระงานต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญเมื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานโรงเรียนในสภาพจริง			✓	✓			✓	✓	✓

แนวทางการเตรียมความพร้อม เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่ หลากหลายของนักศึกษาครู ในยุคดิจิทัล	ภาระงานที่ได้รับการส่งเสริม				ทักษะที่ได้รับการส่งเสริม				
	งานสอน		นอกเหนือ งานสอน		ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีฯ	ทักษะการบริหารจัดการเวลา	ทักษะทางสังคม	ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ทักษะเฉพาะทางด้านงานต่างๆ
	มีความรู้พื้นฐาน	ไม่มีความรู้พื้นฐาน	มีความรู้พื้นฐาน	ไม่มีความรู้พื้นฐาน					
3) สถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูรู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อถึงเวลาที่จำเป็น หรือในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานมากจนเกินไป นักศึกษาครูควรรู้จักวิธีการปฏิเสธและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม			✓	✓					
4) สถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยฝึกให้นักศึกษาครูมองหาโอกาสที่เป็นปัจจัยซึ่งช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้ คือ การแสวงหากลุ่มผู้ที่มีสามารถให้ความช่วยเหลือได้			✓	✓			✓		
5) ก่อนเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูเข้าสังเกตการสอนของครูภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้เรียนรู้ถึงวิธีการรับมือกับปัญหาและการควบคุมชั้นเรียนทั้งวิธีการพูด และการแสดงออกของครูในสภาพจริง แล้วจัดให้มีการประมวลวิธีการรับมือที่ได้จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียนร่วมกัน	✓						✓		

แนวทางการเตรียมความพร้อม เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่ หลากหลายของนักศึกษาครู ในยุคดิจิทัล	ภาระงานที่ได้รับการส่งเสริม				ทักษะที่ได้รับการส่งเสริม				
	งานสอน		นอกเหนือ งานสอน		ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีฯ	ทักษะการบริหารจัดการเวลา	ทักษะทางสังคม	ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ทักษะเฉพาะทางด้านงานต่างๆ
	มีความรู้พื้นฐาน	ไม่มีความรู้พื้นฐาน	มีความรู้พื้นฐาน	ไม่มีความรู้พื้นฐาน					
6) สถาบันผลิตครูควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์ เครื่องมือ โปรแกรมหรือสื่อออนไลน์ เพื่อให้ให้นักศึกษาครูได้พัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เมื่อนักศึกษาครูมีทักษะด้านนี้แล้ว จะส่งผลให้ปฏิบัติงานตามภาระงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	✓	✓				
การส่งเสริมโดยสถานศึกษา									
1) สถาบันผลิตครูควรประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยฝึกนักศึกษาครูให้ได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน โดยทางโรงเรียนมอบหมายให้เจ้าหน้าที่หรือครูในฝ่ายงานนั้น ๆ เป็นผู้ให้แนะนำเกี่ยวกับลักษณะงานและวิธีการปฏิบัติงานโดยเบื้องต้นแก่นักศึกษาครู				✓					✓

แนวทางการเตรียมความพร้อม เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่ หลากหลายของนักศึกษาครู ในยุคดิจิทัล	ภาระงานที่ได้รับการส่งเสริม				ทักษะที่ได้รับการส่งเสริม				
	งานสอน		นอกเหนือ งานสอน		ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีฯ	ทักษะการบริหารจัดการเวลา	ทักษะทางสังคม	ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ทักษะเฉพาะด้านงานฝ่ายฯ
	มีความรู้พื้นฐาน	ไม่มีความรู้พื้นฐาน	มีความรู้พื้นฐาน	ไม่มีความรู้พื้นฐาน					
การส่งเสริมโดยนักศึกษาครู									
1) นักศึกษาครูควรเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเข้าร่วมการอบรมหรือทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองด้วยความตั้งใจ มีการกำหนดเป้าหมายของตนเอง วางแผนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถปฏิบัติตามแผนนั้นและประเมินตนเองได้		✓				✓		✓	

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล” มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัลจากหลักสูตรผลิตครู 3) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล และ 4) เพื่อพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับลักษณะงานครูในยุคดิจิทัล โดยการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลาย การประเมินความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการทำงานของครูในยุคดิจิทัลร่วมกับครูในโรงเรียน จำนวน 4 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา ตอนที่ 2 เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู โดยนำข้อมูลจากในตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลาย เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาครู จำนวน 103 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วย 1) สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) แล้วนำผลที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ 1) ความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วง .67 - 1.00 และ 2) ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งมีค่าความเที่ยงรายด้านมีค่าอยู่ระหว่าง .754 - .915 และมีความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .928 ซึ่งเป็นความเที่ยงในระดับที่ยอมรับได้ และตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครูโดยการสัมภาษณ์นักศึกษาครู จำนวน 8 คน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั้นปีและปัญหาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สนทนากลุ่มกับนักศึกษาครู จำนวน 6 คน และสนทนากลุ่มกับครูบรรจุใหม่ จำนวน 5 คน

เกี่ยวกับการงานครูและปัญหาที่พบที่เกี่ยวกับการทำงานที่หลากหลาย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล เป็นระยะที่นำผลการวิเคราะห์จากระยะที่ 1 ประกอบกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการร่างแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล โดยมีเครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางที่สร้างขึ้น ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและมีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 3 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยสามารถสรุปได้เป็น 4 ตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะงานที่หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล

1.1 ภาระงานจริงของครูในโรงเรียนมีความหลากหลาย สามารถจำแนกลักษณะงานได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ 1) ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการสอนโดยใช้งานโปรแกรมดิจิทัล การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผล การออกแบบการเรียนรู้ เป็นต้น และ 2) ภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน เช่น การปฏิบัติงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของในโรงเรียน การติดต่อประสานงานกับนักเรียนเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานนั้น ๆ การจัดทำโครงการต่าง ๆ งานเวรประจำวัน งานครูประจำชั้น เป็นต้น

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานครู แสดงให้เห็นว่า ภาระงานที่ครูได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนไม่ได้มีเพียงภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น ซึ่งภาระงานที่แท้จริงของครูมีความหลากหลายมาก ดังนั้นครูต้องรับมือและจัดการกับภาระงานที่หลากหลายเหล่านั้นได้ ทั้งนี้ทักษะที่จะช่วยส่งเสริมการเป็นครูที่มีทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยทักษะย่อย 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม

2. ความต้องการจำเป็นของนักศึกษาครูในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายในยุคดิจิทัล จากหลักสูตรผลิตครู

2.1 เมื่อพิจารณาระดับของการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในสภาพจริง โดยจำแนกตามทักษะย่อย 3 ด้าน พบว่า มีทักษะย่อย 2 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะสังคม แต่ทักษะการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น สามารถจัดอันดับความต้องการจำเป็นของทักษะการทำงานที่หลากหลายได้ว่า นักศึกษาครูมีความต้องการจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการเวลามากที่สุด (PNI = 5.48) รองลงมาคือทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (PNI = 3.72) และทักษะที่นักศึกษาครูมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด คือ ทักษะทางสังคม (PNI = 3.60) สะท้อนให้เห็นว่า หลักสูตรผลิตครูควรกำหนดแนวทางในการพัฒนา นักศึกษาครูให้มีทักษะการทำงานที่หลากหลายเพื่อเตรียมนักศึกษาครูให้พร้อมปฏิบัติงานครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรผลิตครู

3.1 การจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครู คือ ช่วงปี 1-4 จะเน้นการเรียนรู้ในเนื้อหาความรู้พื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับวิชาเอกและวิชาชีพครู และจัดให้นักศึกษาครูเข้าสัมผัสบริบทต่าง ๆ และการปฏิบัติงานครูด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ทั้งนี้ นักศึกษาครูจะได้รับรู้ถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนและวิธีการเตรียมตัวก่อนสอนจริง แต่สถาบันผลิตครูไม่ได้เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับงานนอกเหนือการสอนเท่าที่ควร

3.2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาครูได้เรียนรู้งานต่าง ๆ โดยมีครูพี่เลี้ยงเป็นผู้ดูแล และได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน แต่ยังพบปัญหาในระยะแรก คือ ไม่มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานฝ่าย และบางโรงเรียนมอบหมายภาระงานที่ไม่ใช่ภาระงานหลักหรืองานเฉพาะของงานฝ่ายนั้น ๆ ทำให้ไม่ได้พัฒนาด้านการปฏิบัติงานฝ่ายเท่าที่ควร นอกจากนี้บางภาระงานกลับไม่ได้รับคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากครูหรือเจ้าหน้าที่ ทำให้ต้องอาศัยความรู้และทักษะที่มีในการแก้ปัญหา หรือเรียนรู้งานใหม่ด้วยตนเอง

3.3 ปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครูบรรจุใหม่ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน และสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดจากตนเอง เช่น การขาดความรู้เกี่ยวกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย และ 2) ปัญหาการทำงานที่หลากหลายที่เกิดจากผู้อื่น เช่น ความแตกต่างระหว่างความสามารถของผู้อื่น การปฏิบัติงานที่มีความล่าช้าของผู้อื่น การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภาระงานที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง และการได้รับมอบหมายภาระงานที่มากจนเกินไป

3.4 จากภาระงานของนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่สามารถแบ่งได้เป็น 2 มิติ คือ มิติด้านความรู้ (มีความรู้พื้นฐาน และ ไม่มีความรู้พื้นฐาน) และมิติด้านประเภทของงาน (ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน และ ภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน) ซึ่งเมื่อนำมิติทั้งสองด้านมาสร้างความสัมพันธ์ จะสามารถจำแนกรูปแบบของภาระงานครูได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว 2) งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน 3) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว และ 4) งานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน

3.5 ทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลาย ได้แก่ 1) ทักษะการปรับตัวทางสังคม 2) ทักษะการแก้ปัญหา 3) ทักษะการปฏิเสธ 4) ทักษะการบริหารจัดการ 5) ทักษะเกี่ยวกับการใช้งานเทคโนโลยี 6) ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 7) ทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน ซึ่งหลาย ๆ ทักษะมีความสอดคล้องกับทักษะการทำงานที่หลากหลาย ในขณะที่บางทักษะเป็นเพียงทักษะการทำงานเท่านั้น แต่ทุกทักษะถือว่ามีความสำคัญและจัดเป็นทักษะที่ควรพัฒนาเพื่อใช้ในการรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครู

4. แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

4.1 เมื่อพิจารณาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ที่ส่งเสริมโดยสถาบันผลิตครู มีทั้งหมด 6 แนวทาง สามารถสรุปและนำเสนอได้ดังนี้

- 4.1.1) ควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือค่ายของมหาวิทยาลัยทั้ง 2 ประเภท คือ กิจกรรมหรือค่ายอาสาพัฒนา และกิจกรรมหรือค่ายที่เกี่ยวข้องกับการสอน
  - 4.1.2) จัดให้นักศึกษาครูได้ร่วมกันประมวลภาระงานที่ได้ปฏิบัติตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในวันปัจฉิมนิเทศ และเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานครูในสภาพจริง มาบรรยายเกี่ยวกับลักษณะของงานหน้าที่และภาระงานที่ต้องเผชิญเมื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานโรงเรียนในสภาพจริง
  - 4.1.3) ควรส่งเสริมให้นักศึกษาครู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อถึงเวลาที่เป็น หรือในกรณีที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานมากจนเกินไปหรือไม่สามารถปฏิบัติงานนั้นได้ นักศึกษาครูควรรู้จักวิธีการปฏิเสธและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
  - 4.1.4) ส่งเสริมให้นักศึกษาครูสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยฝึกให้นักศึกษาครูมองหาโอกาสที่เป็นปัจจัยที่ช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้ เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่ช่วยเหลือได้
  - 4.1.5) สถาบันผลิตครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาครูเข้าสังเกตการสอนของครูภายในโรงเรียนก่อนเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเรียนรู้ถึงวิธีการรับมือกับปัญหาและการควบคุมชั้นเรียน แล้วจัดให้มีการประมวลวิธีการรับมือที่ได้จากการสังเกตร่วมกัน
  - 4.1.6) สถาบันผลิตครูควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์ เครื่องมือ โปรแกรมหรือสื่อออนไลน์ให้นักศึกษาครู
- 4.2 เมื่อพิจารณาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ที่ส่งเสริมโดยสถานศึกษา สามารถสรุปและนำเสนอได้ดังนี้
- 4.2.1) ขอความอนุเคราะห์จากทางโรงเรียนให้เจ้าหน้าที่หรือครูในฝ่ายงานในโรงเรียนช่วยฝึกนักศึกษาครูให้ได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติภาระงานนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับลักษณะงานและวิธีการปฏิบัติงานโดยเบื้องต้น
- 4.3 เมื่อพิจารณาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล ที่ส่งเสริมโดยนักศึกษาครู สามารถสรุปและนำเสนอได้ดังนี้

- 4.3.1) นักศึกษาครูควรเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองด้วยความตั้งใจ มีการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ปฏิบัติตามแผนและประเมินตนเองได้

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล” จำแนกออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล 2) ความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู 3) ปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครู และ 4) แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลาย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล

จากภาระงานที่มีความหลากหลายของครูในโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานของครู พบว่า ภาระงานครูแบ่งได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ ภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอน และภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ Thongnin, Wongwanich & Piromsombat (2014) ที่ได้จัดภาระงานของครูเป็น 3 ประเภท คือ 1) ภาระงานหลัก 2) ภาระงานพิเศษ และ 3) ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ภาระงานหลักของครูในที่นี้ คือ การจัดการเรียนการสอน และภาระงานพิเศษและงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา คือ ภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน

จากภาระงานที่ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้กับครู ทำให้เห็นถึงความหลากหลายทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบ ครูทุกคนต้องได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้ปฏิบัติงานทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและงานนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครูที่สามารถจัดการกับภาระงานเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ครูที่มีทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills) ซึ่งเป็นความสามารถในการจัดการกับภาระงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและจะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงได้ตามเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tanchi (2019) ที่อธิบายถึงความสำคัญของทักษะการทำงานที่หลากหลายว่า เป็นหนึ่งในทักษะที่มี

ผลอย่างมากต่อการตัดสินใจจ้างงาน ยิ่งไปกว่านั้น Kubheka (2018) ได้กล่าวถึงทักษะนี้เช่นเดียวกัน คือ ทักษะการทำงานที่หลากหลายเป็นทักษะที่เป็นที่ต้องการเป็นอย่างมาก

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ทักษะการทำงานที่หลากหลายนี้ประกอบด้วยทักษะย่อย 3 ด้านที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับงานทุกประเภทไม่เพียงแต่ภาระงานครูเท่านั้น ทักษะย่อยแรก คือ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยจะเห็นได้จากการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยส่งเสริมการทำงานในทุก ๆ สาขาอาชีพ ครูในโรงเรียนมีการนำความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีมาส่งเสริมให้การปฏิบัติงานสอนและงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น เช่น ใช้ติดต่อประสานงานกับนักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน ใช้จัดเก็บข้อมูลหรือวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Change (2012) และ Lee (2011) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันว่า มนุษย์มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้นทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว ดังนั้นถ้าหากมีทักษะด้านนี้จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ต้อง ต้องมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน และพิจารณาความเร่งด่วนของภาระงาน ดังนั้น ทักษะย่อยที่ 2 คือ ทักษะการบริหารจัดการเวลา เนื่องจากเป็นทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน และการจัดอันดับความสำคัญของภาระงานที่เผชิญอยู่ ซึ่งครูที่มีทักษะการจัดอันดับความสำคัญ (prioritizing skill) ในระดับสูงจะทำงานที่มีความเร่งด่วนและสำคัญได้สำเร็จอย่างรวดเร็ว (Alquizar, 2018)

สำหรับทักษะย่อยอีกหนึ่งที่สามารถช่วยให้การทำงานที่หลากหลายของครูมีประสิทธิภาพ คือ ทักษะทางสังคม เนื่องจากในการปฏิบัติงานของครูต้องมีการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การปฏิบัติงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียน การจัดทำโครงการต่าง ๆ การประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kottler & Kottler (2007) และ Fuentes, Ortega, Blanco & Pérez (2017) ที่อธิบายถึงความสำคัญของทักษะการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารของครูจะต้องสื่อสารในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนและสื่อสารในบริบทอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนด้วย เช่น สื่อสารกับผู้ปกครอง ทำงานร่วมกับครูท่านอื่น ๆ ในโรงเรียน การติดต่อประสานงานต่าง ๆ กับหน่วยงาน เป็นต้น

2. ความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล โดยวัดจากทักษะย่อย 3 ด้าน แสดงให้เห็นว่า มีความแตกต่างระหว่างระดับทักษะของ

นักศึกษาครูในสภาพจริงและสภาพที่ควรจะเป็น จึงเกิดปัญหาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายความว่า นักศึกษาครูมีความต้องการจำเป็น (needs) ด้านทักษะการทำงานที่หลากหลาย ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากการที่สถาบันผลิตครูเน้นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาครูด้านงานสอนเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับ จุฑามาศ สิริวัฒนโสภณ (2559) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเตรียมความพร้อมครูต่อการทำงานในยุคดิจิทัล ซึ่งเสนอไว้ว่า ควรเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาครูได้ฝึกปฏิบัติงานครูด้านอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับภาระงานจริงของครูที่มีทั้งงานสอนและงานนอกเหนือการสอนด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ ตั้งเจริญบำรุงสุข (2545) ที่กล่าวไว้ว่า นักศึกษาครูมีความต้องการที่รับการนิเทศในด้านงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนในตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูมีความต้องการจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านทักษะการบริหารจัดการเวลามากที่สุด อาจเป็นเพราะก่อนจะเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันผลิตครูจะจัดให้เรียนรู้ในเนื้อหารายวิชาต่าง ๆ และไม่ได้เผชิญหน้ากับภาระงานที่มีความหลากหลายเช่นเดียวกับตอนปฏิบัติงาน รองลงมาคือทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน และการเก็บข้อมูลของงานวิจัยนี้เป็นช่วงที่ต้องมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ทำให้นักศึกษาทุกคนจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ โปรแกรม และสื่อออนไลน์จำนวนมากในการทำงานที่หลากหลายของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Adler & Benbunan-Fich (2015) ที่อธิบายไว้ว่า การทำงานหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน (multitasking) นั้นจะเกิดขึ้นได้ระหว่างการใช้งานเกี่ยวกับเทคโนโลยี เนื่องจากการใช้งานเทคโนโลยีมักจะมีการทำงานที่สลับไปมาของหลาย ๆ อย่าง และทักษะทางสังคมมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน ทำให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในระดับหนึ่งแล้ว

แม้ว่าผลที่ได้จะแสดงให้เห็นว่า ทักษะการบริหารจัดการเวลาเป็นทักษะที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก เพราะมีค่า PNI ที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับทักษะด้านอื่น ๆ แต่ระดับทักษะทั้ง 3 ด้านในสภาพจริงยังมีความแตกต่างจากสภาพที่ควรจะเป็น ดังนั้น สถาบันผลิตครูควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้านเพื่อเตรียมนักศึกษาครูให้พร้อมปฏิบัติงานครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครู

จากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายของครู ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากการสนทนากลุ่มร่วมกับครูบรรจุใหม่ที่เพิ่งผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาได้ระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น โดยผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการสนทนากลุ่มร่วมกับนักศึกษาครูและครูบรรจุใหม่มาพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างภาระงานครูตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและภาระงานครูในสภาพจริง ผลพบว่า เมื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานครูในสภาพจริง ทางโรงเรียนจะมอบหมายให้ครูปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายทั้งภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนและภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะงานเอกสารต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้ส่วนนี้อาจเป็นเพราะครูที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกคนเป็นครูจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด หมายความว่า ครูทุกคนที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจะต้องมีการประเมินครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานระยะแรก ทำให้ต้องบันทึกการปฏิบัติงานทั้งหมดให้อยู่ในรูปของงานเอกสารเป็นส่วนใหญ่ แต่ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาระงานที่ต้องเผชิญจะแตกต่างจากภาระงานในสภาพจริงค่อนข้างมาก อาจมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารของโรงเรียนนั้นมีความสำคัญ หากเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานจะส่งผลกระทบต่อโรงเรียน ทางโรงเรียนจึงไม่มอบหมายให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้และเข้าไปปฏิบัติภาระงานในส่วนนี้อย่างจริงจัง แต่จะมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ต้องอาศัยความรู้หรือทักษะเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ แทน เช่น การเดินรับ - ส่งเอกสาร เป็นต้น

เมื่อพิจารณาปัญหาในการทำงานที่หลากหลาย (multitask) ของครูบรรจุใหม่ จะสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาที่พบจะเกี่ยวข้องกับภาระงานนอกเหนือจากด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ และมีสาเหตุมาจากผู้อื่นที่มีปัญหาด้านทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skill) หมายความว่า ครูบรรจุใหม่ที่ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานที่หลากหลาย แต่เนื่องจากภาระงานจำนวนมากจากผู้อื่น จึงส่งผลกระทบต่อการทำงานที่หลากหลายของตนเอง และทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือกับการทำงานที่หลากหลาย บางทักษะมีความสอดคล้องกับทักษะการทำงานที่หลากหลาย แต่ทุกทักษะล้วนเป็นทักษะการทำงานที่จำเป็นมากในการปฏิบัติงานครูในยุคดิจิทัล เพราะทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ครูสามารถรับมือกับปัญหาการทำงานที่หลากหลายได้

4. แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล

จากแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล จะเห็นว่า บางทักษะไม่สามารถส่งเสริมได้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครู เช่น ทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับงานฝ่ายตามกลุ่มบริหารโรงเรียน ซึ่งจัดเป็นทักษะที่มีความเฉพาะ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางให้ส่งเสริมทักษะนี้ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงต้องขอความอนุเคราะห์จากทางโรงเรียนให้มอบหมายครูหรือเจ้าหน้าที่ในฝ่ายงานนั้น ๆ ช่วยถ่ายทอดงานให้นักศึกษาครู และบางทักษะก็ไม่สามารถส่งเสริมให้เกิดได้ทั้งจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครูและกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เนื่องจากเป็นทักษะที่ส่งเสริมได้ยาก จำเป็นต้องพัฒนาที่ตัวนักศึกษาครูเอง และเมื่อพิจารณาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลเป็นรายชื่อ จะสะท้อนให้เห็นว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้นส่วนมากสามารถส่งเสริมการปฏิบัติงานครูได้หลายประเภท และส่งเสริมทักษะการทำงานที่จำเป็นสำหรับรับมือการทำงานที่หลากหลายได้หลายทักษะเช่นกัน

นอกจากนี้ แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จะส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูได้ทุกประเภท เพราะในปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตของมนุษย์มากขึ้น ดังนั้นหากบุคคลใดมีทักษะนี้จะส่งผลการปฏิบัติงานตามภาระงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัล” ประกอบด้วยข้อเสนอแนะ 2 ส่วน คือ 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) สถาบันผลิตครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้สามารถนำแนวทางไปประยุกต์ใช้โดยปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถาบันผลิตครูนั้น ๆ

1.2) สถาบันผลิตครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรหรือนโยบายต่าง ๆ สามารถนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและปัญหาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหรือนโยบายการผลิตครูให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหาที่สะท้อนให้เห็นในผลการวิจัย

1.3) องค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ สามารถนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทักษะย่อยของทักษะการทำงานที่หลากหลายไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรหรือหน่วยงาน

1.4) ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการทำงานที่หลากหลายของสถาบันผลิตครูมีความแตกต่างกันออกไปตามบริบท ทั้งนี้จะต้องส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทักษะอย่างน้อย 3 ด้าน คือ 1) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา และ 3) ทักษะทางสังคม ซึ่งทักษะเหล่านี้ครอบคลุมการปฏิบัติงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาเกี่ยวกับทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครู และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครูมากกว่า 1 แห่ง เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานที่หลากหลายของนักศึกษาครูในยุคดิจิทัลที่มีความหลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2) ควรศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรครู 4 ปีและตัวอย่างวิจัยที่ได้เรียนในหลักสูตรครู 4 ปีเพิ่มเติม เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างหลักสูตรครู 5 ปีและหลักสูตรครู 4 ปี

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมลวรรณ ตั้งเจริญบำรุงสุข. (2545). *การศึกษาความต้องการในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอน สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์*. (วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปทุมวัน, กรุงเทพมหานคร). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/282>
- เคลน บุญยานันต์. (2562). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปทุมวัน, กรุงเทพมหานคร). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/70012>
- จุฑามาศ สิริวัฒนโสภณ. (2559). *ผลการเตรียมความพร้อมครูที่มีต่อชีวิตการทำงานครูในยุคดิจิทัลและผลที่ตามมา*. (วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปทุมวัน, กรุงเทพมหานคร). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55694>
- ชยากร นรินทร์หงษ์ทอง. (2552). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/59094>
- ณภัชฐนัน ศักดิ์เจริญกุล. (2562). *การเตรียมความพร้อมของบุคลากรภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/64830>
- พรทิพย์ ทับทิมทอง. (2558). *การวิเคราะห์ผลของการใช้เวลาในการปฏิบัติภาระงานสอนที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://doi.org/10.14457/CU.the.2015.1213>
- พัชรนันท์ กลั่นแก้ว. (2552). วิธีปรับตัวขององค์การรองรับความเปลี่ยนแปลง. *Quality*. 15(138), 40-44.
- ยศยา เชาวลิตรธำรง. (2553). *ผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปทุมวัน, กรุงเทพมหานคร). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/63885>

- รุ่งนภา อินทา. (2549). *การศึกษาภาระงานครูอนุบาลในยุคปฏิรูปการศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://doi.org/10.14457/CU.the.2006.554>
- รัชนิวรรณ เทียนทอง. (2557). *การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนไทยกับครูในโรงเรียนชั้นนำระดับโลก*. (วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปทุมวัน, กรุงเทพมหานคร). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/46552>
- ศรัณย์พร ยินดีสุข. (2559). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจและแนวทางในการพัฒนา ความใฝ่รู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา* (รายงานการวิจัย), ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/56730>
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). *แนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล*. สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.ocsc.go.th/DLProject/mean-dlp>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้น 6 กรกฎาคม 2564, จาก http://academic.obec.go.th/images/document/1517565525_d_1.pdf
- โสธิตา ผูกภูธรธรรม. (2554). *ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก : การวิจัยกรณีศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/32031>
- หงษ์ฟ้า ธีรวงศ์นุกูล. (2556). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/43626>
- อัจฉรา ไชยบุลลัมภ์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิตนักศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/18873>

ภาษาอังกฤษ

Abbott, A. (2013). Gaming improves multitasking skills. *Nature*, 501(7465), 18-18.

doi: 10.1038/501018a

Agyei, D. D., & Voogt, J. M. (2011). Exploring the potential of the will, skill, tool model in Ghana: Predicting prospective and practicing teachers' use of technology.

Computers & Education, 56(1), 91-100. doi: 10.1016/j.compedu.2010.08.017

Alquizar, J. S. (2018). Multitasking of teachers in the contemporary settings: Boon or bane?. doi: 10.2139/ssrn.3283601

Brante, G. (2009). Multitasking and synchronous work: Complexities in teacher work. *Teaching and Teacher Education*, 25(3), 430-436.

doi: 10.1016/j.tate.2008.09.015

Brackett, M. A., & Katulak, N. A. (2007). Emotional intelligence in the classroom: Skill-based training for teachers and students. *Emotional Intelligence in the Classroom*, 1-27.

Brookhart, S. M. (2011). Educational assessment knowledge and skills for teachers. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 30(1), 3-12.

doi: 10.1111/j.1745-3992.2010.00195.x

Brookhart, S. M. (2017). *How to give effective feedback to your students*. ASCD.

Castle, P., & Buckler, S. (2018). *Psychology for teachers*. Sage.

Chang, I. H. (2012). The effect of principals' technological leadership on teachers' technological literacy and teaching effectiveness in Taiwanese elementary schools. *Journal of Educational Technology & Society*, 15(2), 328-340.

Chiappe, D., Conger, M., Liao, J., Caldwell, J. L., & Vu, K. P. L. (2013). Improving multitasking ability through action videogames. *Applied Ergonomics*, 44(2), 278-284.

doi: 10.1016/j.apergo.2012.08.002

Fernet, C., Senécal, C., Guay, F., Marsh, H., & Dowson, M. (2008). The work tasks motivation scale for teachers. *Journal of Career Assessment*, 16(2), 256-279.

doi: 10.1177/1069072707305764

Fleming, L., Motamedi, V., & May, L. (2007). Predicting preservice teacher competence in computer technology: Modeling and application in training environments. *Journal of technology and teacher education*, 15(2), 207-231.

- Goe, L. (2006). The teacher preparation→ teacher practices→ student outcomes relationship in special education: Missing links and next steps. *National Comprehensive Center for Teacher Quality*.
- Gökel, Ö., & Dağlı, G. (2017). Effects of social skill training program on social skills of young people. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13(11), 7365-7373.
- Green, P., & Skinner, D. (2005). Does time management training work? an evaluation. *International Journal of Training and Development*, 9(2), 124-139.
- Häfner, A., & Stock, A. (2010). Time management training and perceived control of time at work. *The journal of psychology*, 144(5), 429-447.
- Heng, K. W. (2014). Teaching and evaluating multitasking ability in emergency medicine residents: What is the best practice?. *International Journal of Emergency Medicine*, 7(1), 41. doi: 10.1186/s12245-014-0041-4
- Hill, M. A., Overton, T. L., Thompson, C. D., Kitson, R. R., & Coppo, P. (2019). Undergraduate recognition of curriculum-related skill development and the skills employers are seeking. *Chemistry Education Research and Practice*, 20(1), 68-84.
- Jans, S., & Awouters, V. (2009). E-learning competencies for teachers in secondary and higher education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 4(2), 58-60. doi: 10.3991/ijet.v4i2.739
- Johnson, D. W., Bartholomew, K. W., & Miller, D. (2006). Improving computer literacy of business management majors: A case study. *Journal of Information Technology Education: Research*, 5(1), 77-94.
- Kaufman, R. A., & English, F. W. (1979). Needs assessment: Concept and application. *Educational Technology*.
- Khan, A., Khan, S., Zia-Ul-Islam, S., & Khan, M. (2017). Communication skills of a teacher and its role in the development of the students' academic success. *Journal of Education and Practice*, 8(1), 18-21.
- Kottler, J. A., & Kottler, E. (2006). *Counseling skills for teachers*. Corwin Press.
- Kubheka, P. P. (2018). *Analysing the preparedness of Office Management &*

Technology graduates for multitasking in the workplace

(Doctoral dissertation).

- Lambert, J., & Gong, Y. (2010). 21st Century paradigms for pre-service teacher technology preparation. *Computers in the Schools*, 27(1), 54-70.
doi: 10.1080/07380560903536272
- Leahy, D., & Dolan, D. (2010). Digital literacy: A vital competence for 2010?. In *IFIP International Conference on Key Competencies in the Knowledge Society*. 210-221. doi: 10.1007/978-3-642-15378-5_21
- Lee, F. J., & Taatgen, N. A. (2002). Multitasking as skill acquisition. In *Proceedings of the Annual Meeting of the Cognitive Science Society*, 24(24).
- Lee, Y. J. (2011). A study on the effect of teaching innovation on learning effectiveness with learning satisfaction as a mediator. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 9(2), 92-101.
- Liu, J., & Barnhart, R. (1999). Homeroom teacher and homeroom class: The key to classroom management in china's schools. *The Educational Forum*, 63(4), 380-384. doi: 10.1080/00131729908984447
- Manasia, L., Ianos, M. G., & Chicioareanu, T. D. (2019). Pre-service teacher preparedness for fostering education for sustainable development: An empirical analysis of central dimensions of teaching readiness. *Sustainability*, 12(1), 1-24.
doi: 10.3390/su12010166
- Martínez, J. F., Stecher, B., & Borko, H. (2009). Classroom assessment practices, teacher judgments, and student achievement in mathematics: evidence from the ecls. *Educational Assessment*, 14(2), 78-102.
doi: 10.1080/10627190903039429
- McConalogue, T. (1984). Developing the skill of time management. *Leadership & Organization Development Journal*.
- Mertler, C. A., & Campbell, C. (2005). Measuring teachers' knowledge & application of classroom assessment concepts: development of the assessment literacy inventory. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, Montreal, Canada.
- Nadinloyi, K. B., Hajloo, N., Garamaleki, N. S., & Sadeghi, H. (2013). The study efficacy

- of time management training on increase academic time management of students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 134-138.
- Nagro, S. A., deBettencourt, L. U., Rosenberg, M. S., Carran, D. T., & Weiss, M. P. (2017). The effects of guided video analysis on teacher candidates' reflective ability and instructional skills. *Teacher Education and Special Education*, 40(1), 7-25. doi: 10.1177/0888406416680469
- Niess, M. L. (2005). Preparing teachers to teach science and mathematics with technology: Developing a technology pedagogical content knowledge. *Teaching and Teacher Education*, 21(5), 509-523. doi: 10.1016/j.tate.2005.03.006
- Patel, G. S. (2019). Multi-tasking teacher of today: perspectives from indian higher education system. *Journal of The Gujarat Research Society*, 21(14), 1687-1683.
- Rodríguez Fuentes, A., Ayllón Blanco, M. F., Gallego Ortega, J. L., & Gómez Pérez, I. A. (2017). The communication skills of future teachers during their Initial training. *Journal of Educational Research*, 7(1), 88-118. doi: 10.17583/remie.2017.2200
- Shavelson, R. J. (1973). What is the basic teaching skill?. *Journal of Teacher Education*. 24(2), 144-151. doi:10.1177/002248717302400213
- Slaven, G., & Totterdell, P. (1993). Time management training: does it transfer to the workplace?. *Journal of Managerial Psychology*.
- Stahnke, R., Schueler, S., & Roesken-Winter, B. (2016). Teachers' perception, interpretation, and decision-making: a systematic review of empirical mathematics education research. *ZDM Mathematics Education*, 48(1), 1-27. doi: 10.1007/s11858-016-0775-y
- Tanchi, K. R. (2019). The soft skills in hiring decision for frontline employees of private commercial banks in. *Daffodil International University Journal of Business and Entrepreneurship*, 12(1), 80-92.
- Thongnin, P., Wongwanich, S., & Piromsombat, C. (2014). Multi-task integration as a strategy For improving teacher performance and student learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 1919-1924.

doi: 10.1016/j.sbspro.2014.01.495

- Trueman, M., & Hartley, J. (1996). A comparison between the time-management skills and academic performance of mature and traditional-entry university students. *Higher education*, 32(2), 199-215.
- Van Laar, E., Van Deursen, A. J., Van Dijk, J. A., & De Haan, J. (2017). The relation between 21st-century skills and digital skills: A systematic literature review. *Computers in human behavior*, 72, 577-588. doi: 10.1016/j.chb.2017.03.010
- Whetten, D. A., & Cameron, K. S. (1983). Management skill training: A needed addition to the management curriculum. *Exchange: The Organizational Behavior Teaching Journal*, 8(2), 10-15.
- Witkin, B. R., & Altschuld, J. W. (1995). *Planning and conducting needs assessments: A practical guide*. Sage.
- Woolfolk, A. E., & Woolfolk, R. L. (1986). Time management: An experimental investigation. *Journal of school Psychology*, 24(3), 267-275.
- Wu, M., Wang, C., Zhao, J. L., & Liang, L. (2017). Distraction or not? Investigating the relationship between mobile social network engagement and task performance. In *2017 International Conference on Research and Innovation in Information Systems*, 1-5.

ภาคผนวก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	หน่วยงาน/สถาบัน
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล	อาจารย์ประจำสาขาวิชาประถมศึกษา คณะครู ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร. จริยา เอียบสกุล	หัวหน้างานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต กรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการ ผลิตและการพัฒนาครูด้านการผลิตครู อาชีวศึกษาของวุฒิสภา
3. ดร. สุรินทร์ บุญสนอง	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมของแนวทาง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	หน่วยงาน/สถาบัน
1. ดร. จรียา เอียบสกุล	หัวหน้างานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต กรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการ ผลิตและการพัฒนาครูด้านการผลิตครู อาชีวศึกษาของวุฒิสภา
2. อาจารย์นพมาศ ว่องวิทย์สกุล	อาจารย์นิเทศน์สัปดาห์ประสบการณ์วิชาชีพ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
3. อาจารย์อัญชลี ศิริประพนธ์โรจน์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผน งบประมาณ และประกันคุณภาพ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่าย ประถม

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มร่วมกับครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการะงานครูและทักษะการทำงานต่าง ๆ
คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ในการดำเนินการระยะที่ 1 ของการวิจัย คือ การวิเคราะห์ลักษณะงานที่
 หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะงานที่
 หลากหลายและทักษะการทำงานที่หลากหลายของครูในยุคดิจิทัล เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง
 โดยข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลจะเก็บเป็นความลับและใช้ในการศึกษาเท่านั้น

สถานที่ .....

วันเดือนปี ..... ช่วงเวลา .....

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (focus group)

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลทั่วไป
ครูคนที่ 1	อายุ ..... ปี วิชาที่สอน ..... ระดับชั้นที่สอน ..... ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ☐ เล็ก ☐ กลาง ☐ ใหญ่ ☐ ใหญ่พิเศษ สังกัดโรงเรียน ☐ สพฐ. ☐ สพป. ☐ สช. ☐ กทม. ☐ สกอ.
ครูคนที่ 2	อายุ ..... ปี วิชาที่สอน ..... ระดับชั้นที่สอน ..... ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ☐ เล็ก ☐ กลาง ☐ ใหญ่ ☐ ใหญ่พิเศษ สังกัดโรงเรียน ☐ สพฐ. ☐ สพป. ☐ สช. ☐ กทม. ☐ สกอ.
ครูคนที่ 3	อายุ ..... ปี วิชาที่สอน ..... ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ☐ เล็ก ☐ กลาง ☐ ใหญ่ ☐ ใหญ่พิเศษ สังกัดโรงเรียน ☐ สพฐ. ☐ สพป. ☐ สช. ☐ กทม. ☐ สกอ.

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลทั่วไป
ครูคนที่ 4	<p>อายุ ..... ปี</p> <p>วิชาที่สอน .....</p> <p>ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน</p> <p>ขนาดโรงเรียน ☐ เล็ก ☐ กลาง ☐ ใหญ่ ☐ ใหญ่พิเศษ</p> <p>สังกัดโรงเรียน ☐ สพฐ. ☐ สพป. ☐ สช. ☐ กทม. ☐ สกอ.</p>

ประเด็นในการสนทนากลุ่ม

ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills) ของครูในมุมมองของครูรุ่นใหม่ที่มี
ความสามารถในการทำงานในยุคดิจิทัล มีประเด็นดังนี้

1) ลักษณะงานของครูในยุคดิจิทัลมีอะไรบ้าง

งานด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

งานด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

2) ท่านมีการจัดการภาระงานด้านการสอนและนอกเหนือการสอนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

- 3) ทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลนั้นสามารถนำมาเชื่อมโยงกับงานครูได้มากน้อยเพียงใด และเชื่อมโยงกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 4) ครูต้องอาศัยทักษะการทำงานที่หลากหลายอะไรบ้างเพื่อที่จะปฏิบัติงานด้านการสอนและงานนอกเหนือการสอนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลเพิ่มเติม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครู

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ลงใน ☐ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. สาขาวิชา ☐ 1) ปฐมวัย ☐ 2) ประถมศึกษา ☐ 3) มัธยมศึกษา (วิทย์/ศิลป์)
☐ 4) เทคโนโลยีฯ ☐ 5) ศิลปศึกษา ☐ 6) สุขศึกษาและพลศึกษา
☐ 7) ดนตรีศึกษา ☐ 8) ธุรกิจศึกษา ☐ 9) นอกระบบโรงเรียน
☐ 10) จิตวิทยาการศึกษา การแนะแนว และการศึกษาพิเศษ
3. วิชาที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ 1) คณิตศาสตร์ ☐ 2) วิทยาศาสตร์ ☐ 3) ภาษาต่างประเทศ
☐ 4) ภาษาไทย ☐ 5) สังคมศึกษา ☐ 6) การงานอาชีพ
☐ 7) ดนตรี ☐ 8) แนะแนว ☐ 9) สุขศึกษาและพลศึกษา
☐ 10) ธุรกิจ ☐ 11) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
☐ 12) อื่น ๆ โปรดระบุ .....
4. ระดับชั้นที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ 1) ประถมศึกษาตอนต้น ☐ 2) ประถมศึกษาตอนปลาย
☐ 3) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ 5) ปฐมวัย/อนุบาล

ข้อ	ข้อรายการ	สภาพจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
		น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
	และกำหนดแนวทางในการทำงานได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม										
11	ปฏิบัติงานเสร็จตรงตามเวลา										
12	การวางแผนของท่านทำให้งานบรรลุเป้าหมายและดำเนินงานไปได้ด้วยความราบรื่น										
13	พิจารณาความสำคัญและความเร่งด่วนของงานที่ทำไว้ทุกครั้ง										
14	วิเคราะห์ผลของการทำงานได้ทั้งในกรณีที่สำเร็จหรือล้มเหลว และสามารถตัดสินใจดำเนินการได้อย่างเหมาะสม										
15	ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามที่จัดลำดับความสำคัญไว้										
ท่านสามารถปฏิบัติงานตามข้อรายการต่อไปนี้ได้ระดับใด											
16	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี										
17	ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในโรงเรียนได้แม้จะไม่สนิท										

ผลการวิเคราะห์ IOC และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน
ในแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็น

ข้อ	ข้อความถามเดิม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนี ความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	เลือกใช้สื่อเทคโนโลยี และสื่อดิจิทัลได้ เหมาะสมกับภาระงาน ที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	1	นำไป ใช้ได้
2	หากต้องการทำ แบบสอบถามเพื่อเก็บ ข้อมูลหรือทำ แบบทดสอบออนไลน์ ท่านสามารถสร้าง แบบฟอร์มออนไลน์ได้	+1	+1 น่าจะระบุ โปรแกรม ในการ สร้าง แบบฟอร์ม	+1	1	นำไป ใช้ได้
3	ติดต่อสื่อสารหรือ ประสานงานกับ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง หรือผู้อื่นโดยใช้สื่อ ดิจิทัลได้	+1	0 ควรระบุ ชื่อ ประเภท ของสื่อ ดิจิทัล	+1 เพิ่มเติม หลังสื่อ ดิจิทัลว่า หรือ เทคโนโลยี	.67	นำไป ใช้ได้
4	ใช้งานโปรแกรมพื้นฐาน เช่น Word, Excel, PowerPoint, Email ได้เป็นอย่างดี เช่น เลือกใช้สูตรใน Excel เพื่องานวัดผลได้, สร้าง สื่อ PowerPoint ได้	+1 ควรกำหนด โปรแกรมที่ หลากหลาย ไม่จำกัด ชนิดของ โปรแกรม	+1	+1	1	นำไป ใช้ได้

ข้อ	ข้อความถามเดิม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนี ความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5	ใช้งานสื่ออื่น ๆ นอกเหนือจาก โปรแกรมพื้นฐานได้ เช่น Kahoot!, Padlet, Google Classroom, Zoom, MS Teams, Schoology	+1	+1	+1	1	นำไป ใช้ได้
6	หากมีการจัดการเรียน การสอนออนไลน์ ท่าน สามารถใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อจัดการเรียนการ สอนได้เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	1	นำไป ใช้ได้
7	แบ่งเวลาในการจัดการ เรียนการสอนและ ปฏิบัติงานนอกเหนือ การสอนได้อย่าง เหมาะสม	+1	+1	+1	1	นำไป ใช้ได้
8	มีการกำหนดตารางงาน ตั้งเป้าหมายและวาง แผนการดำเนินงานทั้ง ในระยะสั้นและระยะ ยาว	+1	+1	+1	1	นำไป ใช้ได้
9	กำหนดเวลาในการ ทำงานว่าในแต่ละวัน ต้องทำอะไร และใช้ เวลามากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1	นำไป ใช้ได้

ข้อ	ข้อความถามเดิม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนี ความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
10	จัดอันดับความสำคัญ ของงานได้ว่าควรลงมือ ทำงานใดก่อน และ กำหนดแนวทางในการ ทำงานได้อย่างชัดเจน และเหมาะสม	+1	+1	+1	1	นำไป ใช้ได้
11	ปฏิบัติงานเสร็จตรงตาม เวลา	+1	+1	+1 เพิ่มว่า ตามเวลา ที่กำหนด	1	นำไป ใช้ได้
12	การวางแผนของท่าน ทำให้งานบรรลุ เป้าหมาย และ ดำเนินงานไปได้ด้วย ความราบรื่น	+1	+1	0	.67	นำไปใช้ได้
13	พิจารณาความสำคัญ และความเร่งด่วนของ งานที่ทำไว้ทุกครั้ง	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
14	วิเคราะห์ผลของการ ทำงานได้ทั้งในกรณีที่ สำเร็จหรือล้มเหลว และสามารถตัดสินใจ ดำเนินการได้อย่าง เหมาะสม	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ข้อ	ข้อความเดิม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนี ความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
15	ปฏิบัติงานได้สำเร็จ ตามที่จัดลำดับ ความสำคัญไว้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
16	สามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้ดี	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
17	ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นใน โรงเรียนได้แม้จะไม่ สนิท	+1	+1 ปรับการ ใช้ภาษา ไม่สนิท เป็น ไม่ คุ้นเคย	+1	1	นำไปใช้ได้
18	จงใจหรือโน้มน้าวผู้อื่น ให้ตั้งใจ และเต็มใจ ร่วมมือกันทำงานเป็น ทีมได้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
19	จัดการปัญหาใน สถานการณ์ซับซ้อนที่ เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และเหมาะสม	+1	+1	0 อาจจะวัด ยากไป	.67	นำไปใช้ได้
20	เมื่อเกิดปัญหา ท่าน ควบคุมอารมณ์ของ ตนเองและแสดงออกได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
21	ยอมรับและเปิดโอกาส ให้ผู้อื่นได้แสดงความ คิดเห็นอย่างเต็มที่	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ข้อ	ข้อความเดิม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนี ความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
22	ประเมินสถานการณ์ได้ว่าสมควรจะปฏิเสธหรือยอมรับความคิดเห็นใดได้อย่างเหมาะสม	+1	+1 ปรับ คำว่า ความ คิดเห็นใด ได้ เป็น ความ คิดเห็นได้	+1	1	นำไปใช้ได้
23	หากความคิดเห็นไม่ตรงกัน ท่านสามารถคลี่คลายความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยใช้หลักการประนีประนอมได้	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มร่วมกับครูในโรงเรียนเกี่ยวกับทักษะการทำงานที่หลากหลาย

นักวิจัย : ในปัจจุบัน ครูมีงานทั้งด้านการสอนและงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การสอนใช่ไหมคะ ที่นี้เลยอยากสอบถามว่างานครูในยุคดิจิทัลที่พี่ ๆ ได้รับมอบหมายเป็นยังไง ขอเริ่มจากงานด้านการสอนก่อนแล้วกันค่ะ

ครูท่านที่ 1 : ถ้างานด้านการสอนเกี่ยวกับดิจิทัลใช้ไหม ก็จะมีหลัก ๆ ก็จะเป็นงานด้านการจัดทำสื่อการสอนทั่ว ๆ ไป ส่งงานออนไลน์ โดยเฉพาะช่วงที่ผ่านมา โควิด 19 ใช้ไหม ยังต้องใช้เลย แล้วตอนนี้ก็มีแนวโน้มว่าจะได้ใช้งานอีกเพราะโควิดรอบ 2 กำลังจะมา ก็จะได้เห็นได้ชัดเลยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี เช่น ต้องทำพาวเวอร์พอยต์เตรียมสอนนักเรียนอะ พวก Microsoft word, ppt, excel

นักวิจัย : อ้อใช่ค่ะ ช่วงนี้อาจจะต้องได้ใช้เพราะโควิดรอบ 2 น่ากลัวมากจริง ๆ แล้วอยากรู้ว่าของโรงเรียนที่พี่ทำงานอยู่ เขาใช้โปรแกรมอะไรกันคะ

ครูท่านที่ 2 : ก็ใช้พวกโปรแกรมทั่ว ๆ ไป google classroom, zoom อะไรพวกนี้อะ แต่พี่ว่าบางโปรแกรมก็ไม่ค่อยเวิร์ค มัน fault อะ แค่งโปรแกรมนะ

นักวิจัย : แล้วขอยกถามหน่อยว่าถ้าเป็นพวกครูอาวุโสเนี่ย เขาจะทำยังไงคะ

ครูท่านที่ 2 : ไม่ต้องห่วง ทางโรงเรียนมีการจัดอบรมก่อน คือถ้าใครทำได้ก็ไม่ต้องเข้าก็ได้ แต่ถ้าไม่ได้ก็ควรเข้า แต่ดินะ ครูแก่ ๆ ที่นี้เค้าเปิดกว้าง เค้ารับที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ นะ แต่ก็อย่างว่านะสถานการณ์มันก็บีบบังคับด้วยแหละ

นักวิจัย : แล้วมีครูคนไหนที่แบบไม่ชอบสอนออนไลน์ไหมคะ เหมือนโรงเรียนหนูเนี่ย บางวิชาสอน 2 คน ครูที่อาวุโสก็จะขอไม่สอนออนไลน์ ให้ครูเด็ก ๆ สอนไปก่อนอะไรแบบนี้

ครูท่านที่ 2 : ไม่มีนะ เพราะส่วนมากถ้าเป็นโรงเรียนรัฐ 1 วิชาก็จะรับผิดชอบด้วยครูคนเดียว ดังนั้นทุกคนต้องได้สอนอะ แต่ทางโรงเรียนก็ได้บังคับนะ แ่ขอความร่วมมือ ครูทุกคนก็ให้ความร่วมมือทุกคนนะ

ครูท่านที่ 1 : ของพี่ก็ใช้ตามที่โรงเรียนให้ใช้เหมือนกัน แต่พี่ก็มีหาแอปที่น่าสนใจมาใช้เองด้วย เช่น schoology อะ รู้จักไหม

นักวิจัย : แอปมันเป็นยังไงคะ

ครูท่านที่ 1 : มันก็เป็นเหมือนแอปที่ใช้สอนทั่ว ๆ ไปนั่นแหละ แต่ที่ว่ามันดีนะ มีครบเลย แชน ทำข้อสอบยันตัดเกรดเลย

นักวิจัย : แล้วมันดียังไงบ้างคะ อธิบายหน่อยได้ไหม

ครูท่านที่ 1 : สำหรับแอป schoolory ก็ยกตัวอย่างข้อสอบนะ คือครูสามารถทำข้อสอบได้หลากหลายรูปแบบเลย เช่น จะให้จับคู่ก็ได้ โยงเส้นก็ได้ ช้อยก็ได้ แล้วพอใช้งานเสร็จใช้ใหม่ สุดท้ายแอปจะทำให้มันออกมาเป็นคะแนนให้เราได้เลย เป็นเกรดก็ได้เลย พี่โหลตมาฟรี ถือว่าใช้งานได้ดี

นักวิจัย : โอเคค่ะ หลัก ๆ ถ้าเป็นงานสอนก็จะเป็นพวกทำสื่อ ทำข้อสอบอะไรแบบนี้คะ

ครูท่านที่ 1 : ใช่ค่ะ ประมาณนั้น

นักวิจัย : แล้วถ้าเป็นพวกงานนอกอะคะ นอกการสอนอะ

ครูท่านที่ 3 : วัดผลถือเป็นนอกเหนือปะ มันก็ ๆ อยู่

นักวิจัย : ค่ะ ได้ค่ะ ขอถามหน่อยคะวัดผลโรงเรียนพี่ ๆ นี้ใช้โปรแกรมอะไรทำคะ

ครูท่านที่ 3 : ก็เป็นพวก bookmark อะ

นักวิจัย : อ้อ หนูรู้จักค่ะ หนูเคยใช้ตอนหนูฝึกสอนโรงเรียนหนึ่ง แล้วแต่ละโรงเรียนใช้เหมือนกันหมดไหมคะ

ครูท่านที่ 4 : bookmark มันก็ทั่วไปอะ อาจใช้คู่กับ excel ด้วย

นักวิจัย : โอเคค่ะ แล้วมีงานนอกในยุคดิจิทัลอะไรอีกไหมคะ

ครูท่านที่ 1 : พวกการคุยกับคนอื่นได้ปะ

นักวิจัย : ได้ค่ะ

ครูท่านที่ 2 : โอเค คิดว่าหลาย ๆ คนน่าจะเหมือนกันก็คือ ใช้ Line, Facebook, เว็บไซต์โรงเรียนอะไรประมาณนี้ แบบใช้คุยกับทุกคนทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ครูในโรงเรียน ถ้ามีข่าวสารอะไรจะประชาสัมพันธ์ก็จะคุยผ่านไลน์หรือไม่ก็ กลุ่มใน Facebook

ครูท่านที่ 3 : ส่วนใหญ่ก็จะเป็นพูดคุยอะแหละ คุยกับทุกคนทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ครูในโรงเรียน

ครูท่านที่ 2 : ใช่ ส่วนใหญ่ถ้ามีข่าวสารอะไรจะประชาสัมพันธ์ก็จะคุยผ่านไลน์หรือไม่ก็ facebook กรูป

ครูท่านที่ 1 : เอาจริง ๆ ตอนนี้ น่าจะทุกงานนั่นแหละ ใช้ไลน์ในการสื่อสาร เพราะทุกคนน่าจะใช้ไลน์หมดแล้ว

นักวิจัย : แล้วพี่ ๆ มีการจัดการกับงานต่าง ๆ ยังไง

ครูท่านที่ 2 : ก็ต้องดูแล้วแต่คนอะ เหมือนพวกพี่ 3 คนจะอยู่ฝ่ายแผนงานโรงเรียน ถ้าเรื่องการสอนเนี่ย แต่ละคนก็ต้องรับผิดชอบกัน แล้วการสอนก็จะมีภาระนิเทศด้วยนะ แต่ถ้าเป็นเรื่องงานนอก หน้าที่หลักของฝ่ายแผนคือต้องประสานงานให้ครูในโรงเรียนเนี่ยเข้าใจตรงกันก่อน

ครูท่านที่ 3 : คืออย่างที่บอกว่าครูมีหลายงานมาก ๆ ไม่ใช่แค่สอน ดังนั้นเราก็ต้องบริหารเวลาให้ดี เหมือนพี่ต้องวางแผนการทำงานนะ ลิสต์มาเลยมีงานอะไรบ้าง แล้วดูว่างานไหนควรทำก่อน ทำหลัง ไม่ถึงงานไม่ทัน

ครูท่านที่ 4 : อันนี้เห็นด้วยนะ คือจะมีช่วงที่งานโรงเรียนรุมเร้า พี่แทบไม่ได้นอนเลยตอนทำงานช่วงแรก ๆ พอหลัง ๆ เริ่มปรับตัวได้ คือต้องดูว่างานไหนเร่งด่วนก็ทำงานนั้นไว้ก่อนเลย ต้องแบ่งเวลาดี ๆ เพราะต้องเตรียมสอนด้วยนะ

นักวิจัย : จะเห็นได้ว่าครูจำเป็นต้องแบ่งเวลาได้นะคะ แล้วการทำงานฝ่าย อยากรับว่าเวลาประสานงานจะส่งต่อข้อมูลเป็นกลุ่มสาระ เป็นระดับอะไรแบบนี้รีเปลาอะ

ครูท่านที่ 2 : มันก็แล้วแต่งานอะ ต้องดูว่าใครรับผิดชอบ

นักวิจัย : โอเคค่ะ แล้วถ้าเป็นพี่อีกคนละคะ พี่อยู่ฝ่ายไหน

ครูท่านที่ 4 : พี่อยู่ฝ่ายงบประมาณโรงเรียนค่ะ ก็จะเหมือน ๆ กับฝ่ายแผนงานนั่นแหละ เป็นเรื่องของการประสานงานกับคนเหมือนกัน อย่างที่บอก เราไม่ได้ทำงานคนเดียว ต้องทำงานกับคนทั้งโรงเรียนเจอทุกรูปแบบ เราต้องคุยเป็นนะเวลาทำงาน แล้วพี่ก็ทำจัดสรรงบประมาณ

นักวิจัย : โอเคค่ะ จากที่พูดคุยเกี่ยวกับการทำงาน หนูอยากรู้ว่าคิดว่า ทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลนั้นสามารถนำมาเชื่อมโยงกับงานครูได้มากน้อยเพียงใด และเชื่อมโยงกันอย่างไร

ครูท่านที่ 4 : ทักษะดิจิทัลหรือ เชื่อมมากนะพี่ว่า

ครูท่านที่ 2 : ใช่ เชื่อมมากเลย เพราะเชื่อมโยงกับทุกอย่าง มันเป็นพื้นฐานก็ว่าได้ เป็นพวกเกี่ยวกับคอม ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ อะ คือตอนนี้เรียกว่าเกือบทุกอย่างต้องมีทักษะดิจิทัล เพราะตอนนี้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวในทุกภาคส่วนแล้วจริง ๆ ไม่ใช่แค่งานนะ ชีวิตปกติของเราด้วย

ครูท่านที่ 3 : ครูทุกคนต้องใช้คอมเป็น เล่นไลน์ได้อะ อันนี้คือพื้นฐานของสมัยนี้แล้ว

นักวิจัย : ค่ะ ที่นี้อยากให้ช่วยสรุปหน่อยว่า ครูต้องใช้ทักษะการทำงานที่หลากหลายอะไรบ้างเพื่อที่จะปฏิบัติงานด้านการสอนและงานนอกเหนือการสอนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครูท่านที่ 2 : อะ อย่างแรก ทักษะการบริหารจัดการ management อย่างที่บอกครูมีงานที่ต้องทำอยู่หลายงาน ไม่ใช่แค่สอนอย่างเดียว ดังนั้นพืว่าทักษะการบริหารจัดการ management สำคัญ ต้องบริหารงานได้ถึงจะทำงานได้ดี สองนะ พวกทักษะการใช้เทคโนโลยีอะ พืว่าด้านนี้ควรทำให้มันได้ดีไปเลย เช่น พาวเวอร์พอย

ครูท่านที่ 1 : พูดเรื่องนี้แล้วนึกออกเลย คือ พาวเวอร์พอยอะ พืว่าแต่ละมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูควรมีการสอนอย่างจริงจังจ้ะ การทำพาวเวอร์พอยที่ดีมันเป็นยังไง ไม่ใช่แค่ก๊อปปางประโยคนะ คือมันต้องวางแผนอะ ใช้ keyword สำคัญ ให้คนอื่น ๆ รู้ว่าตอนนำเสนอหัวข้อมันคืออะไร เหมือนตอนสอนเด็ก ถ้าทำพาวเวอร์พอยดี เด็กก็จะสนใจเรียนนะ

ครูท่านที่ 3 : ใช่ อันนี้ตอนนี้นักเรียนมหาวิทยาลัย ของหนูมีสอนอยู่ สอนพวกขนาดตัวอักษร การใช้สีไร้งี้ด้วย

ครูท่านที่ 1 : จริง สำคัญมาก เพราะถ้าเราใส่พาวเวอร์พอยไปหมดอะ มันจะไม่น่าสนใจ แล้วนักเรียนก็จะเห็นว่า ครูสอนแบบพูดตามพาวเวอร์พอย

นักวิจัย : ค่ะ แล้วมีอะไรอีกไหมคะ

ครูท่านที่ 1 : ทักษะการประสานงานไง การทำงานเป็นทีมอะ พืคิดว่าคงไม่มีใครทำงานคนเดียวหรอก ซึ่งเวลาทำงานประสานงานยุคนี้ก็อย่างที่คุยกันไปแล้วก่อนหน้านี้ มันต้องใช้เทคโนโลยีมาเกี่ยวเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูแต่ละคนอะไรแบบนี้ หรือเวลาทำงานฝ่ายบางที่ พืก็ใช้ google form, QR Code นะ ลดการใช้กระดาษ

ครูท่านที่ 3 : ใช่ ๆ ตอนนี้ต้องรักษาสิ่งแวดล้อม ก็อาจจะให้ google form ให้ครูทำ เวลาที่มีข่าวประชาสัมพันธ์หรืองานอะไรก็ใช้ QR Code ให้สแกนอ่านเอา

นักวิจัย : วิธีนี้ดีมากเลยคะ รักษาสิ่งแวดล้อมดี เพราะตอนนี้หนูก็มีแบบใช้ไอแพดจด แล้วอ่านเอาในไอแพด

ครูท่านที่ 4 : จริง ประหยัดกระดาษไปเยอะ ไม่ต้องแบกให้หนักด้วย

นักวิจัย : ค่ะ ส่วนมากก็จะเป็นทักษะพื้นฐานใช้ไหมคะที่ใช้ในการทำงานยุคดิจิทัล

ครูท่านที่ 2 : ใช่คะ พี่คิดว่าถ้าใครมีทักษะพื้นฐานพวกนี้ ก็สามารถเอาไป adapt ใช้ต่อเองได้อะ มันก็ต้องอยู่ที่ประสบการณ์ด้วยการ adapt เนี่ย แต่หลัก ๆ ก็ทักษะพื้นฐานทั้งนั้นคะ

นักวิจัย : โอเคคะ ขอสรุปอีกรอบนะคะ ทักษะการทำงานที่หลากหลายที่ใช้ในการทำงานยุคดิจิทัลก็จะมีประมาณ 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะการบริหารจัดการ 2) ทักษะทางด้านเทคโนโลยี แล้วก็ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม ประสานงานอะไรแบบนี้ถูกต้องไหมคะ

ครูท่านที่ 2 : ถูกต้องคะ ประมาณนี้เลยคะ

นักวิจัย : ขอบคุมนะคะ แล้วมีอะไรที่อยากเสนอแนะเพิ่มเติมไหมคะ

ครูท่านที่ 1 : คือที่ฟังจากวิจัยของน้อง พี่ก็อยากขอพูดว่า โรงเรียนควรสอนให้เด็กได้เรียนการพูดนะ เพราะสำหรับครู การพูดถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ๆ เลยคะ เคยเห็นไหม บางคนสอนเก่ง แต่พอต้องมาอธิบายหรือพูดกับคนอื่นกลับพูดไม่รู้เรื่อง

ครูท่านที่ 3 : พี่เห็นด้วยนะ การพูดสำหรับครูสำคัญมาก เพราะนอกจากใช้สอนหนังสือ เราต้องใช้ในการประสานงาน ต้องคุยกับนักเรียน ผู้ปกครอง แล้วก็อีกหลายอย่างอะ ควรรู้วิธีการพูดว่าพูดยังไงให้ดี ให้ถูก

ครูท่านที่ 1 : ถ้าพูดแบบปกติ ใคร ๆ ก็พูดได้ แต่จะมีคนที่สื่อสารได้ดีจริง ๆ อย่างพี่เคยลงคอร์สการพูดนะ คือไปลงเองเลย พี่ว่ามันดีมากเลยนะ พี่แนะนำเลยอยากให้ฝึกการพูดนะคะ

นักวิจัย : สดุดเลยคะ พี่พูดเก่งมากคะ แล้วนอกจากนี้จะมีอะไรอีกไหมคะ

ครูท่านที่ 1 : คิดออกและ อีกอย่าง พวกการใช้โปรแกรม word, excel, ppt ด้วย คือส่วนมากมหาลัยเค้าไม่ได้สอนนะ เค้าจะคิดว่ามันเป็นทักษะเบสิค แต่จริง ๆ ที่เจอ บางคนยังผูกสูตรใน excel ไม่เป็นเลย เช่น จะหาค่าเฉลี่ย ไม่รู้ว่าต้องทำยังไงใน excel เอาจริง ๆ พี่คิดว่า คุณก็ต้องรู้ว่าจะทำยังไง การทำ ppt ก็เหมือนกัน เคยเห็นนักเรียนทำรายงานส่งครูปะ แบบก๊อปวางอะ ครูคนอื่น ๆ เป็นเหมือนกันไหม

ครูท่านที่ 4 : อ้อใช่ ๆ นักเรียนชอบก็อปวาง

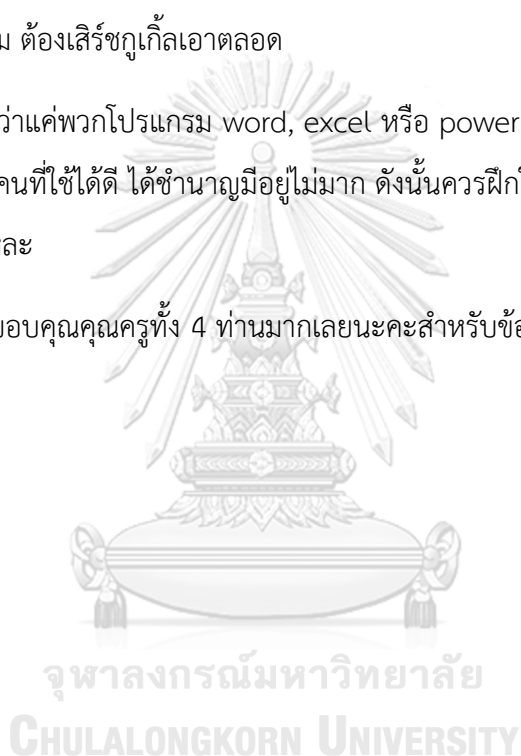
ครูท่านที่ 1 : นี่แหละปัญหา คือนักเรียนอาจจะเห็นต้นแบบจากครูอะว่าที่ครูยังทำได้ ดังนั้นควรสอนให้คนจะเป็นครูรู้ว่าจะต้องทำพาวเวอร์พ้อยยังงัยให้มันเหมาะสม ว่าทำยังงัยให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่ครูจะสื่อ

นักวิจัย : ค่ะ เรื่องนี้สำคัญมากจริง ๆ เหมือน word หนูก็รู้แค่พื้นฐาน บางทีจะแบ่งหน้า หรือทำหัวตารางให้มันซ้ำเดิมในหน้าถัดไป หนูก็ลืมว่าต้องทำยังงัยค่ะ

ครูท่านที่ 2 : ใช่ พี่ก็ลืม ต้องเสิร์ชกูเกิ้ลเอาตลอด

ครูท่านที่ 1 : เห็นไหมว่าแค่พวกโปรแกรม word, excel หรือ powerpoint มันเป็นทักษะที่ทุกคนคิดว่ามันง่าย เบสิค แต่มีคนที่ใช้ได้ดี ได้ชำนาญมีอยู่ไม่มาก ดังนั้นควรฝึกให้เข้าใจและสามารถทำมันได้ดี พี่ก็คิดออกกันเท่านั้นแหละ

นักวิจัย : โอเคค่ะ ขอขอบคุณคุณครูทั้ง 4 ท่านมากเลยนะคะสำหรับข้อมูลด้านทักษะการทำงาน

**แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักศึกษาคูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถาบันผลิตครู
และปัญหาที่พบตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**

บทสัมภาษณ์นักศึกษาคู A

ผู้วิจัย : การจัดการเรียนการสอนในคณะ ปี 1-5 เป็นอย่างไร

นักศึกษาคู A : ในช่วงปี 1 เทาที่จำได้ก็คือจะเรียนฝั่งคณะวิทย์เป็นหลักเลยคะ พวกวิชาเคมี ชีวะ ฟิสิกส์ แคลคูลัส ทำนองนี้คะตอนเทอมแรก ส่วนตอนเทอม 2 ก็เรียนเน้นพวกเนื้อหาความรู้ content เหมือนเดิมคะ จะเรียนอยู่ฝั่งคณะวิทย์เหมือนกัน แต่จำได้ว่ามีเรียนวิชาคณะด้วย 1-2 ตัว คือจำได้ 1 ตัวที่เรียน คือ วิชาจิต 1 ค่ะ

ผู้วิจัย : โอเคคะ ก็ตอนปี 1 ก็เน้นเกี่ยวกับพวกวิชา Gen ทั้งหลายของคณะวิทย์ ก็คือพวก content วิทย์ ๆ แบบที่น้องบอก แล้วก็จะมีของคณะสอดแทรกเข้ามานิดนึง สัก 1-2 ตัว

นักศึกษาคู A : ใช่คะ 1-2 ตัวต่อเทอม คือเทอม 2 ก็มีอีกอะคะ แต่จำไม่ค่อยได้ว่าอะไร

ผู้วิจัย : โอเคคะ ก็ถือว่าจุดเน้นปี 1 จะเป็น content เนอะ

นักศึกษาคู A : ถูกคะ เหมือนปฎิเสธตอนปี 2 เพราะปี 2 ก็จะเริ่มยากขึ้น

ผู้วิจัย : ปีสองเริ่มด้วยอะไรคะ ทั้งวิชาเอกและวิชาคณะเลยคะ เรียนอะไรบ้างเอ่ย

นักศึกษาคู A : ปี 2 เหมือน ๆ ปี 1 เลยคะ แต่รู้สึกว่าเป็น content เหมือนกัน แต่เป็นสิ่งที่มันยากขึ้น พวกเคมี 2 เคมีฟิสิกส์ คือเป็นปีที่เรียนเนื้อหาเคมีหนักมากสำหรับหนูคะ สุด ๆ เลยคะ เรียนเคมี 4 ตัวเลย ส่วนวิชาคณะน่าจะพวก Edtech ค่ะ แต่คือหนูไม่ค่อยแม่นนะ แต่ละเอะแต่ละสาขาจะเรียนไม่เหมือนกัน

ผู้วิจัย : แล้วทำอย่างไรคะ

นักศึกษาคู A : เหมือนเอกหนูจะมีปัญหาเรื่องการลงวิชาคณะอยู่แล้ว ก็เลยมีการตกลงกันว่าต้องลงแยกเป็นเซคอะไรแบบนี้คะ หรือบางทีอาจจะไปเรียนรวมกับเอกอื่นที่ไม่ใช่สาขาเดียวกันคะ ที่อาจจะมีความรู้เรื่องเวลาเรียนเหมือน ๆ กัน

ผู้วิจัย : โอเคคะ อันนี้สำหรับการเรียนในปี 2 นะ น้องคิดว่าการเรียนการสอนจะเน้นไปทางไหนมากกว่ากัน ระหว่างวิชาคณะกับพวกคอนเทนต์วิทย์

นักศึกษาครู A : คอนเทนต์เยอะที่สุดเลยคะ

ผู้วิจัย : พี่คุณ ๆ ว่าหลักสูตร 57 ต้องมีวิชาปช. ด้วยใช่ไหมคะ วิชานี้เริ่มตอนไหนเอ่ย จำได้ไหมคะ

นักศึกษาครู A : อ้อ เริ่มตอนช่วงปี 2 นี่แหละคะ มันจะมีหลายปช. ตั้งแต่ 1-4

ผู้วิจัย : แต่ละปช.ต่างกันอย่างไร

นักศึกษาครู A : ปช.1-2 จะเรียนที่มหาวิทยาลัยคะ ส่วนปช.3-4 ก็คือตอนฝึกสอนแต่ละเทอมเลย

ผู้วิจัย : แล้วปช.1 เป็นยังไงบ้างคะ การจัดการเรียนการสอน ช่วยอธิบายหน่อย

นักศึกษาครู A : ปช.1 จำได้ว่าเข้าสาธิตอย่างเดียวเลยคะ น่าจะไปตั้งแต่เทอม 1 มั้งถ้าจำไม่ผิด เพราะตอนนั้นสาธิตยังเปิดอยู่ ก็เข้าไปสังเกตการณ์แล้วก็จดบันทึกสรุปออกมา คือเหมือนไปสังเกตเฉย ๆ ว่าบริบทของโรงเรียน ในห้องเรียนเป็นยังไง การจัดการเรียนการสอนเป็นยังไง

ผู้วิจัย : โอเคคะ ก็จะได้เห็นว่าครูต้องทำอะไรบ้างใช่ไหม ทั้งสอนทางงานนอก

นักศึกษาครู A : ใช่คะ

ผู้วิจัย : แล้วได้ไปสังเกตพวกรงานนอกเหนือการสอนบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู A : ไม่นะคะ จำไม่ได้เลยคะ อ้อ มีไปนั่งประชุมคะ เหมือนสัมนา คือผู้บริหารของสาธิตมาพูดให้ฟังว่าระบบโรงเรียนเป็นยังไง

ผู้วิจัย : แล้ววิชาปช.ทั้ง 1 และ 2 เลย มีให้เข้าไปฝึกงานบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู A : จำได้ว่ามีให้สอนนะคะ เป็นกลุ่มกับเพื่อนคะ

ผู้วิจัย : แล้วพวกรงานนอก ได้มีการฝึกบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู A : ไม่มีเลยคะ

ผู้วิจัย : โอเคคะ ก็คือปช.1-2 จะเน้นการให้นิสิตได้ไปดูบริบทโรงเรียน การบริหารจัดการในโรงเรียนเนอะ

นักศึกษาครู A : ใช่คะ ประมาณนั้นคะ

ผู้วิจัย : แล้วตอนปี 3 ละคะ เรียนอะไรยังไงบ้าง ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยคร่าว ๆ

นักศึกษาครู A : ปี 3 นี่เริ่มกลับมาเรียนที่คณะแล้วค่ะ แต่ก็ยังมีวิชาเอกอยู่บ้างไม่กี่ตัวที่ต้องไปเรียนฝั่งคณะอื่น แต่เอาจริง ๆ ส่วนใหญ่คืออยู่คณะค่ะ

ผู้วิจัย : ปี 3 ก็จะเน้นเกี่ยวกับวิชาคณะเนอะ แล้วเรียนอะไรบ้าง

นักศึกษาครู A : ใช่มั้ย จำได้ว่าเรียนหลักสูตร ออกแบบ วัดประเมินกับวิจัยค่ะ แต่ที่แบบหลัก ๆ เลยนะคะ 2 ตัว คือ วิจัยกับวัดประเมินเลยคะ แต่เรียนคนละเทอม ซึ่ง 2 วิชานี้จะมียานใหญ่ ๆ ให้ทำอยู่ค่ะ เช่น ถ้าเป็นวัดประเมินก็ต้องออกข้อสอบ แล้วเอาไปใช้จริง ส่วนวิจัยก็มีให้ทำงานกลุ่ม เก็บข้อมูล แล้วเอามาวิเคราะห์ผลค่ะ

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ ปี 3 ก็จะเน้นวิชาในคณะเนอะ

นักศึกษาครู A : ค่ะ เริ่มกลับมาคณะบ่อยแล้ว

ผู้วิจัย : สำหรับปี 4 เรียนอะไรบ้าง น่าจะเริ่มกลับมาคณะแล้วเนอะ เพราะต้องเตรียมตัวฝึกสอน

นักศึกษาครู A : อ้อใช่ค่ะ จำได้แล้ว ปีหลัง ๆ ส่วนมากหนูจะเก็บพวกวิชาเลือกค่ะ เพราะวิชาบังคับเอกเรียนไปเกือบหมดแล้ว ส่วนวิชาในคณะก็จะเน้นเกี่ยวกับพวกสอนค่ะ เช่น วิธีวิทยาการสอนวิทยุ ค่ะ มีให้เข้าไปสอนจริง ๆ ในโรงเรียนด้วย 1 ครั้ง, มีประเด็นและแนวโน้มวิทยุ, วิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นวิชาเลือกคณะค่ะ คนละตัวกับวิจัยปี 3 นะคะ

ผู้วิจัย : จะเห็นได้ว่า ปี 1-2 จะเน้นเกี่ยวกับวิชาคอนเทนต์ในเอกของตนเอง แล้วปี 3-4 จะเน้นวิชาครูมากขึ้นใช่ไหมคะ

นักศึกษาครู A : ถูกต้องค่ะ

ผู้วิจัย : แล้วตอนปี 5 งานสอนเหมาะสมไหม แล้วมีงานนอกบ้างไหม

นักศึกษาครู A : เทอมแรกสอน 9 คาบ/สัปดาห์ ส่วนงานนอก หนูได้ทำงานฝ่ายบริหารทั่วไปค่ะ สำหรับโรงเรียนในเทอมแรก หนูได้ทำหมดเลยคะ ได้ดูพวกพัสดุ สถานที่ในโรงเรียน พวกหนังสือเข้ามาในโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน เหมือนลงทะเบียนหนังสืออะคะว่าหนังสือราชการนี้เลขที่อะไร หนังสือเข้าโรงเรียนวันไหน รายละเอียดเป็นอย่างไรมาก่อนนี้คะ แต่ตอนโรงเรียนในเทอม 2 เหมือนตอนแรกจะให้ทำ 4 ฝ่ายเลย แต่ว่าติดโควิดค่ะ ก็เลยไม่ได้ทำงานนอกเลย

ผู้วิจัย : จากที่พูดคุยกันมาจะเห็นว่า คณะก็จะมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาครูที่ใช้สอนแน่นอนเนอะ แล้วมีวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานนอกการสอนบ้างไหม

นักศึกษาครู A : ถ้าจะพูดถึงงานฝ่ายของโรงเรียนก็จะมีวิชาภาวะผู้นำนี้แหละค่ะที่จะสอน วิชานี้สอนเกี่ยวกับโครงสร้างฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนค่ะ เหมือนพูดเกริ่น ๆ เกี่ยวกับโครงสร้างโรงเรียนค่ะ ว่าแต่ละฝ่ายทำหน้าที่อะไร รับผิดชอบอะไร แต่จะเป็นแนวทฤษฎีล้วน สอนแบบบรรยายค่ะ

ผู้วิจัย : แสดงว่าไม่มีให้ลองลงมือปฏิบัติใด ๆ เลยใช่ไหมคะ

นักศึกษาครู A : ใช่ค่ะ

ผู้วิจัย : พี่ขอย้อนคำถามนิดนึง แล้วปช.ที่เข้าโรงเรียน ไม่มีเกี่ยวกับงานนอกเลยเหรอ

นักศึกษาครู A : น่าจะใช่ค่ะ หรือถ้ามีก็น้อยมากจนแทบจำไม่ได้เลยคะว่ามี

ผู้วิจัย : ก็คือสรุปว่าถ้าตอนฝึกสอนได้เจองานนอก ก็ให้ไปเรียนรู้เองใช่ไหมคะ

นักศึกษาครู A : ใช่ค่ะ เหมือนของหนูก็ต้องทำเอง เรียนรู้กันเองโดยมีครูฝ่ายคอยสอนงานค่ะ

ผู้วิจัย : นื่องคิดว่าการจัดการเรียนในคณะครอบคลุมไหม ช่วยส่งเสริมให้ทำงานครูทั้งงานสอนและงานนอกอย่างมีประสิทธิภาพไหม คือตอนฝึกสอนจริง ๆ เป็นยังไง

นักศึกษาครู A : ในมุมมองของหนู ถึงแม้ว่าในคณะจะไม่ได้อบรมมาว่างานนอกต้องทำอะไรยังไง แต่ทางโรงเรียนก็จะช่วยสอนให้อยู่แล้ว ก็เลยมองว่าถึงแม้คณะจะไม่สอนก็ยังโอเค แต่อยู่ที่การปรับตัวของคนนะคะ บางคนอาจจะไม่เหมือนกัน แต่อีกมุมมองก็ไม่ดีนะคะ เหมือนเทอมแรกหนูทำแค่ฝ่ายเดียวใช่ไหมคะ แล้วเทอม 2 ก็คิดว่าจะได้ทำครบ 4 ฝ่าย แต่ติดโควิด ทำให้เรารู้สึกว่าเราก็ทำได้แค่บริหารทั่วไปของโรงเรียนแรก เลยคิดว่าถ้าเป็นครูจริง ๆ ต้องได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่น ๆ นอกจากสอนอยู่แล้ว ก็น่าจะหนักอยู่นะคะ

ผู้วิจัย : ปัญหาตอนฝึกสอน

นักศึกษาครู A : มีปัญหาเรื่องเด็กค่ะ พอเด็กไม่เรียน เราก็ไม่รู้จะทำยังไง คือตอนเราอยู่ในมหาวิทยาลัย เราได้สอนเด็กสาธิต ซึ่งก็ไม่เหมือนเด็กที่เราเจอ กิจกรรมหรือความรู้ต่าง ๆ ที่เราเรียนมา เราก็ไม่สามารถเอามา adapt ได้ค่ะ ค่ะ ชั้นเรียนก็มีปัญหา ไม่ว่าจะทำยังไง เด็กก็ไม่สนใจอะไรกับเราเลย ส่วนงานนอก จะมีปัญหาช่วงแรก ๆ ค่ะ เพราะทำอะไรไม่เป็นเลย แต่โชคดีที่มีเพื่อนนิสิตมหาวิทยาลัยอื่นอยู่ด้วยค่ะ เลยพยายามช่วย ๆ กัน

บทสัมภาษณ์นักศึกษาครู B

ผู้วิจัย : ช่วยเล่าถึงการจัดการเรียนการสอนในคณะตลอด 4 ปีรวมถึงฝึกสอน 1 ปี หน่อย แต่ละปีเป็นอย่างไร

นักศึกษาครู B : ปี 1 รู้สึกจะเน้นเรื่องของการปูพื้นฐานค่ะทั้งฝั่งวิชาเอก และฝั่งวิชาคณะ ถ้าเป็นวิชาคณะตอนนั้นก็คือวิชาจิตพื้นฐานกับหลักครุค่ะ เรียนที่ครุ 2 ตัวนะ เหมือนให้พอรู้ว่าการเป็นครูเป็นยังไง ลักษณะของครูที่ดีเป็นอย่างไร และอีกตัวคือวิชาจิต เรียนให้เรารู้ว่าการทำงานก็ต้องใช้จิตวิทยา กับเด็กนะในการสอน ปี 2 ค่อนข้างเน้นเนื้อหาด้านคณิตศาสตร์มากขึ้นแล้ว ก็คือเน้นทางวิชาเอก ส่วนฝั่งครุ ก็จะมีพวกจิตวิทยาพิเศษ เด็กพิเศษอะไรแบบนี้ ให้อ่านเกี่ยวกับความเป็นครูมากขึ้น ครูต้องมีพื้นฐานอะไรบ้างแบบนี้มากกว่า

ผู้วิจัย : มีวิชาที่ให้เข้าโรงเรียนบ้างไหม

นักศึกษาครู B : มีค่ะ ถ้าปีแรก ๆ จะเป็นวิชาปช. ค่ะ เป็นวิชาที่ให้เข้าโรงเรียนสาธิต ทั้งฝั่งประถมและฝั่งมัธยมเลย แต่จะสลับกันไปค่ะในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งที่เราเรียนในมหาวิทยาลัยจะเป็น ปช.1-2 ค่ะ ปช.1 จะเข้าไปดูว่าในโรงเรียนแบ่งเป็นฝ่ายอะไรบ้าง แต่ละฝ่ายทำงานเกี่ยวกับอะไร ให้เราเห็นว่าในโรงเรียนมีมากกว่าการสอนนะ

ผู้วิจัย : ก็คือจะเน้นให้รู้บริบทเกี่ยวกับงานครูอะนะ ไม่ได้เกี่ยวกับสอนเท่าไร ให้คุ้นเคยใช้ไหม แล้วมีเกี่ยวกับงานนอกบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู B : ใช่ค่ะ ส่วนปช.2 เริ่มเจาะไปในตัวห้องเรียนแล้วค่ะว่า ครูต้องทำแผนการสอน ต้องสอนเนื้อหาประมาณไหนที่เหมาะสมกับเด็ก เด็กระดับชั้นไหนที่เราจะได้รับผิดชอบ รู้สึกมีทดลองสอนด้วย 1 คาบ เป็นการสอนที่จับกลุ่มกับเพื่อน 3 คนแล้วสอน 1 คาบค่ะ ส่วนเรื่องงานนอกไม่ได้ทำเลย ค่ะ อาจจะมีบ้าง คือให้ไปดูบรรยายการศานวันประชุมผู้ปกครอง แต่จะเน้นสังเกตการณ์มากกว่า

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ แล้วปี 3-4 การจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไรบ้าง

นักศึกษาครู B : ปี 3 จะเป็นวิชาเลือกค่ะ ทั้งของเอกและวิชาเลือกที่ทางคณะบังคับค่ะ แล้วก็จะมีวิชาคณะด้วยค่ะ คือ วัดประเมินกับวิจัย แต่วิจัยปีหนูจะเป็นแบบบางอาทิตย์เชครวม บางอาทิตย์เชคแยก ค่ะ คือสอนให้พอได้คิดเค้าโครงการงานวิจัย มีเก็บข้อมูลด้วย ให้อ่านข้อมูลมาลองวิเคราะห์ผลด้วยค่ะ ปี 3 หนูคิดว่าเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือที่เราสามารถนำไปใช้ได้ในอาชีพครู เช่น การทำข้อสอบ การทำ IOC การทำวิจัยในชั้นเรียนอะไรประมาณนี้ค่ะ แล้วพอตอนปี 4 ของหนูยังมีวิชาเอกที่บังคับ 1 ตัว แล้วจะ

เน้นวิชาคณะเลย เน้นพวกออกแบบวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับแต่ละห้องเรียน ให้เราลองสอนวิธีการสอนในวิธีต่าง ๆ ค่ะ เริ่มอยู่ติดคณะแล้วตอนปี 4 เพราะเตรียมฝึกสอน หนูว่าวิชาวิธีวิทยาการสอนคณิตศาสตร์มีประโยชน์มากกับการฝึกสอน

ผู้วิจัย : แล้วตอนปี 5 เป็นอย่างไรบ้างคะ การฝึกสอน สอนก็คาบแล้วมีเข้าฝ้ายอะไรที่โรงเรียนบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู B : เทอมแรกสอน 10 คาบ/สัปดาห์ งานนอกมีเย็นแรม ทำงานฝ้ายวิชาการ ฝ้ายงบประมาณ คือเอาจริง ๆ ก็เข้าครบทุกฝ้ายที่โรงเรียนจัดให้ค่ะ มีให้เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดด้วย มีทำงานฝ้ายห้องวิชาการ ฝ้ายพัสดุ มันจะเวียนประมาณ 3 ฝ้ายมั้งคะ ในหนึ่งอาทิตย์ก็จะได้ทำครบทั้ง 3 ฝ้ายเลย อยู่ที่ว่าเราลงเวลาเข้าฝ้ายช่วงไหนค่ะ

ผู้วิจัย : การฝึกสอนตอนเทอม 2 เป็นอย่างไร

นักศึกษาครู B : เทอม 2 ไปโรงเรียนชายล้วนค่ะ สอน 8 คาบ/สัปดาห์ เป็นชั้นต่ำที่ทางคณะกำหนดเลย แต่โชคดีที่เด็กที่ได้รับผิดชอบจะคล้ายคลึงกับเด็กโรงเรียนในเทอมแรก ก็เลยรู้วิธีจัดการมาจากโรงเรียนแรกแล้ว พอมาอยู่ชายล้วนก็แค่เปลี่ยนวิธีให้หนักแน่นขึ้นหน่อยค่ะ ส่วนงานนอกของโรงเรียนนี้จะแบ่งกันเดือนละฝ้าย เช่น การเงิน วิชาการ ฝ้ายบุคคล เยอะค่ะ แต่ไม่ได้เข้าครบเพราะติดโควิดค่ะ

ผู้วิจัย : พอฝึกสอนก็จะเห็นเนอะว่าครูมีทั้งงานสอนและงานนอก ตอนเรียนในคณะ มีวิชาที่เกี่ยวกับงานนอกบ้างไหม

นักศึกษาครู B : มีนิดหน่อยนะค่ะ แต่ส่วนใหญ่ความรู้จะแค่แตะ ๆ นิดเดียวเท่านั้น รู้แค่ทฤษฎี เช่น วิชาภาวะผู้นำ มีให้ทำความรู้จักฝ้าย แต่ว่าไม่ได้รู้วิธีทำงานจริง ๆ ได้เรียนรู้แค่ทฤษฎีเท่านั้นค่ะว่าโรงเรียนมีกี่ฝ้าย แต่ละฝ้ายเกี่ยวกับอะไร ซึ่งพอเข้าโรงเรียนจริง ๆ เราไม่ได้แต่งงานส่วนนั้น 100% โรงเรียนให้เราช่วยแค่จัดโต๊ะ จัดเอกสารอะไรประมาณนี้แทนค่ะ

ผู้วิจัย : มีสอนงานบ้างไหม พวกงานฝ้าย

นักศึกษาครู B : ของโรงเรียนที่หนูเจอ ไม่มีสอนค่ะ คือเขาจะมอบหมายงานที่ง่าย ๆ ให้เรา เช่น คีย์ข้อมูล เดินเอกสาร อะไรประมาณนี้ค่ะ

ผู้วิจัย : การจัดการเรียนการสอนของคณะครอบคลุมและช่วยส่งเสริมให้เราปฏิบัติงานตอนฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร ทั้งงานสอนและงานนอก

นักศึกษาครู B : ถ้างานสอน หนูคิดว่าขึ้นกับตัวบุคคลมากกว่า ว่าเราสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้มากน้อยเพียงใด แล้วแต่ความถนัดของบุคคลด้วยค่ะ คือถามว่าแต่ละงานที่เจอตอนฝึกสอน ทางคณะสอนใหม่ ก็สอนนะคะ แต่ไม่ได้สอนให้เราทำเป็นจริงเป็นจังขนาดนั้น เหมือนโปรแกรมของวิชาเอกหนู เค้าก็ให้เราได้ลองเล่นโปรแกรมแบบพื้นฐาน 1 คาบเอง แล้วตอนฝึกสอนก็ต้องดูอีกว่าโรงเรียนเรามีโปรแกรมนี้อหรือไม่ ถ้าไม่มีเราก็ต้องจัดหาซื้ออุปกรณ์อื่น ๆ แทน ซึ่งเราก็ต้องมีทักษะในการใช้ของเหล่านี้เป็น ส่วนงานนอกเหนือ หนูคิดว่าคณะไม่ได้สอนเลย คือเอาภาพรวมเลยนะคะ หนูคิดว่าทางคณะสอนไม่ค่อยเหมาะสมกับโรงเรียนส่วนใหญ่สักเท่าไร เราารู้สึกว่าบางวิชาที่เสียเวลา ทำไม่เอาเวลาตรงส่วนนั้นไปเรียนบางตัวที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานครูในอนาคต เช่น รุ่นของหนูเป็นรุ่นที่หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดเนื้อหาใหม่ ๆ ขึ้น เราควรจะปรับเปลี่ยนหลักสูตรของคณะให้เข้ากับวิชาของโรงเรียนให้มากขึ้น

ผู้วิจัย : ปัญหาที่พบตอนฝึกสอน

นักศึกษาครู B : รุ่นน้องเป็นรุ่นโควิดรุ่นแรก แล้วต้องสอนออนไลน์ ซึ่งทางคณะไม่ได้สอนเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ต้องใช้สอนออนไลน์ เช่น ช่องทางการสอน ซึ่งจริง ๆ ควรสอนในวิชา Edtech แต่ตอนที่หนูเรียน จะเรียนเกี่ยวกับการทำสื่อมือซะส่วนใหญ่ กลายเป็นว่าพอสถานการณ์เปลี่ยนไป ก็อยากให้ทางคณะจัดหลักสูตรเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนต่าง ๆ ให้นิสิตได้เห็นมากขึ้นค่ะ เพราะที่คณะสอนแน่ ๆ ที่รู้จักกันทุกคนคือ Kahoot! และ Google Classroom ที่อาจจะมีให้นิสิตได้ส่งงานอาจารย์ผ่านโปรแกรมนี้นี้ จึงพอมีพื้นฐานอยู่บ้างเล็กน้อยค่ะ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของครูที่เลี้ยงในโรงเรียน เช่น การนำผลงานหรือแผนการสอนของนิสิตไปใช้ต่อ ซึ่งอยากให้คณะช่วยเตือนน้อง ๆ หรือนิสิตที่กำลังจะฝึกสอนว่า ควรรับมืออย่างไร เพราะถึงแม้จะไม่ใช่ว่าเหตุการณ์ที่นิสิตทุกคนจะต้องพบเจอ แต่มันมีคนเจอเยอะ ดังนั้นทางคณะควรบอกนิสิตว่าคุณอาจจะเจอรูปแบบนี้ โดยเราเป็นผู้ช่วย เราควรมีวิธีการรับมือหรือหลีกเลี่ยงอย่างไร ถ้าเกิดเราหลีกเลี่ยงแล้ว บางคนอาจจะเกิดปัญหากับครูที่เลี้ยงอีก กลายเป็นแทนที่ครูที่เลี้ยงจะช่วยสนับสนุนนิสิตในการจัดการเรียนการสอน เค้าก็อาจจะปล่อยเราให้โดดเดี่ยวไปเลย

บทสัมภาษณ์นักศึกษาครู C

นักวิจัย : การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้างคะ เรียนอะไรบ้าง ตั้งแต่ปี 1 เลย

นักศึกษาครู C : ปี 1 การเรียนในปีแรกจะเน้นเรียนเนื้อหาที่สาขาตนเองกำหนด พวกวิชาบังคับต่าง ๆ ครบ แต่ละสาขาก็จะเรียนไม่เหมือนกัน แล้วก็วิชาคณะครับ เช่น จิต 1 กับหลักครู จิต 1 ก็เรียนหลักจิตวิทยาต่าง ๆ พวกเพียเจต์ สกินเนอร์อะไรแบบนี้ครับ จำได้ว่าเรียนพวกพัฒนาการของคนว่าอายุเท่านี้เป็นยังไง ส่วนหลักครู เหมือนสอนเกี่ยวกับความเป็นครู ว่าครูมาจากคำว่าครู แปลว่าหนักไรแบบนี้ครับ แล้วก็ให้ดูคลิปต่าง ๆ แล้วมาวิเคราะห์กัน พอปี 2 เรียนตามเอกตัวเองหมดเลย อ้อมีปช.1 ด้วย คิดว่าน่าจะเป็นปี 2 เทอม 1 นะครับ วิชานี้จะให้นิสิตทุกคนเข้าไปสังเกต คือแค่สังเกตการณ์ไปดูเฉย ๆ ว่าโรงเรียนเป็นยังไง แล้วก็บันทึกว่าที่สังเกตเป็นยังไงบ้าง ส่วนเทอม 2 ก็ยังเรียนวิชาเอกตัวเอง มีวิชา Edtech, สุนทรีย์, ยั่งยืนค่ะ

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ จะเห็นว่า 2 ปีแรกจะเข้ามาวิชาคณะค่อนข้างน้อยใช่ไหมคะ แล้วพอปี 3 ละคะเป็นไง

นักศึกษาครู C : ปี 3 ถ้าวิชาคณะก็เรียนหลักสูตร ออกแบบ แล้วเทอม 2 เรียนปช.2 ซึ่งปช.2 ผมได้ทดลองสอนอยู่ครับ 1 คาบ ซึ่งผมคิดว่าปช.1 และปช.2 มีความคล้ายคลึงกันมาก แตกต่างกันแค่ปช.2 ได้ทดลองสอนเท่านั้นเอง นอกจากนี้ก็มีวิชาวัดประเมินที่ต้องสร้างข้อสอบแล้วเอาไปใช้ จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ว่าข้อสอบข้อนี้เป็นยังไง ตัวเลือกดีไหม และอีกวิชาที่สำคัญไม่แพ้กันคือ วิชาวิจัยครับ สำหรับวิจัยก็งานค่อนข้างหลากหลาย แต่จะมีงานกลุ่มอยู่ 1 งานหลัก ๆ เลย คือ ทำวิจัยมา 1 เรื่อง เหมือนอาจารย์ต้องการให้เราได้ลองทำจริง เพื่อที่เราจะสามารถทำได้ในอนาคต ส่วนอีกวิชาคือ จิต 2 ที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ แต่จริง ๆ จิต 2 ต้องเรียนปี 2 แต่เอกของผมมีปัญหาเรื่องเวลาเรียนที่ทับซ้อนกัน จึงได้ลงทะเบียนเรียนช้ากว่าสาขาอื่น ๆ ครับ ต่อมาพอปี 4 จะเก็บวิชาเลือกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนวิชาคณะจะเป็นวิชาประเด็น วิชาวิธีวิทยาการสอน คือเน้นการสอน แล้วก็มีการพาผู้นำที่เรียนเกี่ยวกับฝ่ายบริหาร โครงสร้างโรงเรียน

ผู้วิจัย : ส่วนใหญ่ก็จะเกี่ยวกับสอนใช่ไหมคะ ตอนปี 4

นักศึกษาครู C : ใช่ครับ

ผู้วิจัย : ปี 5 ฝึกสอนเป็นยังไงบ้าง

นักศึกษาครู C : ผมได้รับมอบหมายให้ฝึกสอน 12 คาบ/สัปดาห์ แต่สอนจริง ๆ คือ 15 คาบ/สัปดาห์ ซึ่งเยอะเกินไปสำหรับผม เพราะตามที่คณะกำหนดคือ สอน 8-10 คาบ/สัปดาห์ แต่ผมก็ทำอะไรไม่ได้

ส่วนงานนอกได้ทำครบเลยครับ ทุกฝ่ายเลย ทั้งยื่นเวรด้วย แต่เทอม 2 ผมก็สอน 12 คาบ/สัปดาห์ เหมือนกันครับ แต่ไม่มีงานนอกเลย สอนอย่างเดียว แล้วก็มีโควิดรอบ 2 ก็เลยต้องออนไลน์ด้วย ในตอนแรก ๆ ค่อนข้างลำบากครับ เพราะไม่เคยมีประสบการณ์แบบนี้เลย ต้องปรับตัวอยู่เหมือนกัน

ผู้วิจัย : คุณมีสอนงานนอก?

นักศึกษาครู C : ไม่ค่อยมีสอนครับ แต่ผมคิดว่าไม่ต้องสอนก็ได้ เพราะงานนอกไม่มีอะไร พิ ๆ ในฝ่ายเหมือนจะไม่ได้มั่นใจให้เราทำงานฝ่ายเยอะมาก ส่วนใหญ่จะใช้งานง่าย ๆ มากกว่า เช่น เดินเอกสาร ติดตามงานหรือติดตามลายเซ็นของครู เป็นต้น แต่ถ้าบรรจุเป็นครูจริง ๆ อาจจะมีปัญหาครับ เพราะทำอะไรไม่เป็นเลย รู้แค่ทำโครงสร้างโรงเรียนเป็นอย่างไรเท่านั้น

ผู้วิจัย : คิดว่าการจัดการเรียนการสอนครอบคลุมและส่งเสริมไหม

นักศึกษาครู C : ผมคิดว่า ถ้าสอนในโรงเรียนที่พร้อม เป็นแบบอุดมคติแบบสาธิต วิธีการสอนของคุณจะส่งเสริมโรงเรียนลักษณะนี้เป็นอย่างมาก แต่ตรงกันข้าม โรงเรียนในประเทศเรามีค่อนข้างหลากหลาย ทำให้อาจเกิดปัญหาตอนสอน ผมยังคิดเลยว่า ไม่รู้ว่าเราสอนไม่เป็นจริง ๆ หรือเปล่า ผมคิดว่าผมยังใช้จริง ๆ ไม่ได้ครับในสิ่งที่คณะสอนมา สุดท้ายผมก็ต้องสอนบรรยายตามปกติ

ผู้วิจัย : หมายความว่ามีประสิทธิภาพกับบางโรงเรียน แต่บางโรงเรียนก็ต้องประยุกต์ใช้เอาเอง

นักศึกษาครู C : ถูกต้องครับ ซึ่งมหาวิทยาลัยเราควรจะให้เจอโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางสังคมมากกว่านี้ เพราะโรงเรียนที่ผมเจอ ตอนแรก ๆ เหมือนผมต้องเริ่มต้นใหม่ เหมือนไม่ได้เสริมให้เราเป็นครูที่ดีขึ้นในบางครั้ง ผมขออธิบายเพิ่มเติมในส่วนของวิชาเรียน เช่น วิชาจิตครู ทางคณะควรจะสอนวิธีการพูดกับนักเรียนแบบลงมือทำจริง ๆ เช่น อาจจะสร้างบทบาทสมมติขึ้นมาให้เราได้ลองแก้ปัญหาจริง ๆ ไม่ควรเน้นเพียงแต่ทฤษฎีครับ

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ แล้วงานนอกคิดว่าคณะส่งเสริมมาน้อยเพียงใด

นักศึกษาครู C : ผมคิดว่าคณะไม่ค่อยส่งเสริมเรื่องงานนอกนะครับ ทางโรงเรียนที่ผมฝึกสอนก็ไม่ครับ เพราะให้ผมเดินเอกสารอย่างเดียว และเหมือนเพิ่งรู้ตอนหลัง ๆ นะครับว่าต้องทำงานอื่นนอกจากสอน คณะเหมือนจะบอกตอนท้าย ๆ หรืออาจจะรู้จากรุ่นพี่เองครับ

ผู้วิจัย : ปัญหาตอนฝึกสอน

นักศึกษาครู C : งานมันเยอะ เพราะผมได้สอนจริง ๆ 15 คาบ เรียกได้ว่า overload เลยทีเดียว แล้ว
ยังต้องตรวจข้อสอบภาค EP ทั้งหมดของโรงเรียนด้วย เพราะผมเป็นคนเดียวในหมวดวิทย์ที่
ภาษาอังกฤษได้แบบเต็มที แล้วคือโรงเรียนมีห้อง EP ที่เป็นวิทย์ โรงเรียนจึงให้ผมทำทุกอย่าง แล้ว
บางครั้งผู้ปกครองช่วยให้สอนลูกตัวเองให้เนื่องจากเรียนไม่รู้เรื่องในช่วงเย็น ซึ่งเป็นเวลา 2-3 ชั่วโมง
มีให้ทำโครงการต่าง ๆ พอผมแจ้งคณะ ทางคณะก็ให้ผมอดทนแล้วก็ทำ ๆ ไป อีกปัญหาคือ
ความสัมพันธ์ของผมกับครูพี่เลี้ยง เหมือนเราไม่สามารถค้านครูพี่เลี้ยงได้ครับ เช่น บางเนื้อหาผมผิด
แล้วผมบอกครูพี่เลี้ยง ครูพี่เลี้ยงก็ไม่พอใจ ซึ่งผมก็บอกท่านเพียงสองต่อสองเท่านั้น

บทสัมภาษณ์นักศึกษาครู D

ผู้วิจัย : ช่วยอธิบายคร่าว ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในคณะตั้งแต่ปี 1-5 หน่อยค่ะว่าเป็นอย่างไรบ้าง

นักศึกษาครู D : หนูขอตอบคร่าว ๆ นะคะ จำได้ว่าตอนปีแรก ๆ จะต้องไปเรียนที่คณะอื่นก่อน ให้ความรู้สึกเหมือนไปเรียนปูพื้นฐานค่ะ ใครอยู่สาขาไหนก็ต้องเรียนพื้นฐานของสาขาตัวเอง เช่น ถ้าอยู่ประถมหรือมัธยมก็เรียนคณะวิทย์ ถ้าอยู่มัธยศึลป์หรือเอกภาษาก็ต้องไปเรียนที่อักษร คือเรียนทุกวิชาเลย ไม่ใช่มีแค่วิชาเอกนะคะ พอปี 2 ก็จะมีเริ่มเรียนวิชาเอกของตัวเองแล้ว ก็รู้สึกสบายขึ้นมาหน่อย เพราะเราชอบ แต่ก็ค่อนข้างหนักหน่วงเอาการอยู่เหมือนกันค่ะช่วงสอบ เหมือนจะเรียนเนื้อหาที่ยากขึ้น ลึกขึ้น

นักวิจัย : แล้วมีได้เข้าคณะบ้างไหมคะ แบบเรียนที่คณะ

นักศึกษาครู D : ช่วงปี 3 ปี 4 น่าจะเข้าคณะบ่อยแล้วค่ะ เท่าที่จำได้ต้องแต่งตัวเรียบร้อยด้วยเวลามาเรียนที่คณะ ส่วนวิชาที่เรียนส่วนใหญ่จะเป็นในเชิงของวิชาครูแล้วค่ะ พวกวิจัย วัดประเมิน สถิติ ออกแบบการสอน หลักสูตรอะไรประมาณนี้ค่ะ มีเรียนพวกวิชาเอกเล็กน้อยเท่านั้น

นักวิจัย : โอเคค่ะ มีอะไรเพิ่มเติมอีกไหมคะที่พอจะนึกออก

นักศึกษาครู D : อ้อวิชาคณะมีวิชาทำสื่อด้วยค่ะ ที่ให้ทำสื่อมือ เขียนปากกาหัวตัดทำนองนั้นค่ะ เหมือนมีให้เรียนพวก word, excel, powerpoint ด้วยนะคะคร่าว ๆ เกี่ยวกับวิธีใช้พื้นฐานเลย

นักวิจัย : แล้วพอปี 5 เป็นไงบ้างคะ สอนก็คาบ แล้วต้องทำงานนอกไหมคะ

นักศึกษาครู D : เทอมแรก สอน 11 คาบ/สัปดาห์ค่ะ เพราะครูในโรงเรียนน้อย งานนอกก็ต้องทำทุกอย่างที่โรงเรียนมอบหมายให้ทำค่ะ คือมีการวนฝ่ายด้วย นอกฝ่ายก็ทำหมดเลยเพราะพี่เลี้ยงทำหน้าที่ทุกอย่างในโรงเรียน ส่วนเทอม 2 สอน 8 คาบ/สัปดาห์ และโรงเรียนมอบหมายให้ทำงานนอกด้วยค่ะ คือ เข้าวนทุกฝ่ายเลย 4 ฝ่าย แต่ติดโควิด ก็เลยไม่ได้เข้า 1 ฝ่าย ส่วนตอนสอนก็สอนออนไลน์ค่ะ ไม่ค่อยมีปัญหาอะไรมากในเทอมที่ 2

ผู้วิจัย : ทางคณะมีสอนงานนอกบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู D : หนูคิดว่าอาจจะสอนพวกงานที่ไม่ใช่การสอนแค่ในทางทฤษฎีค่ะ ให้เรารู้แบบความรู้พื้น ๆ แต่ทางคณะไม่มีสอนงานในทางปฏิบัตินะคะ เหมือนให้เราได้ไปเจอเองตอนฝึกสอน ให้เรารับมือเองเลย

ผู้วิจัย : การเรียนการสอนในคณะส่งเสริมไหม?

นักศึกษาครู D : ไม่ส่งเสริมนะคะสำหรับหนู หนูรู้สึกว่สิ่งที่คณะสอนมันเป็นโลกที่ 1 จนเกินไป ยกตัวอย่างที่หนูเจอ คือ เด็กไม่เคยเจอการเรียนการสอนแบบสืบสอบ ซึ่งการเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนต้องสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งถ้าเราสอนแบบที่เรียนมา เด็กก็อาจจะไม่ได้รับความรู้เท่าที่ควร และหนูอยากเปรียบเทียบการเรียนการสอนของคณะเรากับมหาวิทยาลัยของเพื่อน หนูเหมือนของเราสอนแค่ 1 ไม่ได้สอนว่าอาจจะเจอรูปแบบที่ 2, 3, 4 อะ ทำให้ตอนแรกหนูค่อนข้างตกใจเลย ในโรงเรียนแรกที่หนูไป ยกตัวอย่างนะคะพี่ เด็กหนูสูบใบกระท่อม หนูก็ไม่รู้จะทำยังไง หนูร้องไห้เลย แล้ววิชาที่สอนเราในคณะก็ไม่ได้ช่วยเราขนาดนั้น เหมือนเราต้องช่วยเหลือตัวเองตลอด

ผู้วิจัย : ก็คือเราต้องรับมือด้วยตัวเอง

นักศึกษาครู D : ใช่ค่ะ หนูรู้สึกว่ทุกครั้งที่คุณสอนโดยเชิญครูหลาย ๆ ท่านมา เพื่อให้เราเห็นว่า การเป็นครูมันดีอย่างไร ให้เราตระหนักว่ครูที่ดีเป็นอย่างไร หนูคิดว่มันเป็นเพียงคำพูด มันยังไม่เห็นภาพ ว่การเป็นครูที่ดีต้องทำอย่างไร มันไม่ใช่การเอาใครมาอธิบายให้ฟัง คือพอฟังเราก็ไม่รู้ว่เราจะทำอย่างไร ทำได้ไหม เหมือนไม่ได้ปลูกฝังให้หนูเป็นครูที่ดีจริง ๆ เหมือนไม่ได้สอนว่ดีต้องทำอะไรบ้าง

ผู้วิจัย : ก็คือเราไม่รู้ว่ต้องทำอย่างไรเนอะ แล้วเรื่องงานนอกกะคะ

นักศึกษาครู D : ของหนูთေးมแรกก็ทำทุกอย่างจริง ๆ ได้เรียนรู้ในสิ่งที่คุณจะรู้ เช่น การเบิกงบ การจัดการงานเอกสารอะไรประมาณนี้ ซึ่งหนูก็คิดว่า ทางคณะควรให้เราเรียนรู้ระบบการทำงานของแต่ละฝ่ายในโรงเรียนไว้บ้างคร่าว ๆ

ผู้วิจัย : โอเคคะ ที่นี้อยากทราบว่ตอนฝึกสอนมีปัญหาอะไรบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู D : สำหรับหนูคือไม่รู้ว่จะจัดการการเรียนการสอนหรือรับมือนักเรียนอย่างไร เนื่องจากเด็กไม่เหมือนที่คิดไว้ ส่วนთေးม 2 ก็อาจจะมึบ้าง เช่น ครูพี่เลี้ยงไม่ค่อยมีเวลาดูแลและอาจไม่มีเวลาสอน เนื่องจากงานเยอะมาก เช่น พี่เลี้ยงหนูเป็นคนที่ได้รับผิดชอบงาน แต่งานนอกเยอะมาก ขนาดวิจัยของพี่ เขาก็ยังไม่มีเวลาทำเลย หนูก็เลยรู้สึกว่ ถ้าเราต้องเข้าไปอยู่ในองค์กรจริง ๆ งานแต่ละงานมันเยอะมากจนไม่มีเวลาทำอะไรเลยคะ

บทสัมภาษณ์นักศึกษาครู E

ผู้วิจัย : ตอนปี 1-4 เรียนเป็นไงบ้างคะ ได้เรียนอะไรบ้าง ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยค่ะ

นักศึกษาครู E : ปี 1 เรียนเน้นฟังคณะอื่น ๆ อาจมีวิชาคณะบ้าง เช่น หลักครู จิตวิทยา 1 พอปี 2 การจัดการเรียนการสอนก็จะเรียนวิชาเอกเหมือนกัน ซึ่งอาจจะเรียนรวมกับคณะอื่นบ้างครับ เนื้อหาค่อนข้างยาก ต้องปรับตัวพอสมควร ส่วนวิชาคณะจะเป็นจิต 2 ก็ค่อนข้างเน้นไปทางเนื้อหาซะส่วนใหญ่ ไม่มีปฏิบัติซะส่วนใหญ่ ไม่เหมือนปี 3-4 ที่มีปฏิบัติบ้าง นอกจากนี้ยังมี Edtech ซึ่งจะว่าดีไหมก็ดี แต่บางส่วนเราก็ไม่ได้นำมาใช้เลย ซึ่งผมว่ายุคนี้ควรจะเน้นจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยมากขึ้นครับ เพิ่มสื่ออิเล็กทรอนิกส์อะไรใหม่ ๆ สำหรับรุ่นผมเกิดโควิดด้วย แต่วิชานี้ไม่ได้สอนเรื่องการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เลย ผมต้องชวนขายเองครับ

ผู้วิจัย : แล้วปีถัดมาล่ะคะ

นักศึกษาครู E : ปี 3 ผมคิดว่าวิชาคณะในปีนั้นค่อนข้างเยอะครับ เช่น หลักสูตร วัดประเมิน วิจัย ยังยืนออกแบบ มีหลายวิชามาก ๆ ครับ แต่ผมคิดว่าวิชาปี 3 สามารถนำไปใช้ในการฝึกสอนค่อนข้างเยอะไม่ว่าจะเป็นออกแบบ วัดประเมิน สามารถนำไปใช้ได้จริง ส่วนปี 4 ก็จะเป็นช่วงเก็บวิชาเลือกครับ ถ้าของคณะก็จะเป็นวิธีวิทยาการสอน อีกวิชาคือประเด็นและแนวโน้มครับ ซึ่งวิธีวิทยาการสอนจะเน้นการเขียนแผนมาก ๆ ครับ ก่อนกลางภาคจะเรียนเนื้อหา เขียนแผน นำเสนอแผน และสุดท้ายคือสอนครับ ของผมสอนเดี่ยว 1 ครั้ง สอนกลุ่ม 1 ครั้งครับ

ผู้วิจัย : จากที่สังเกตก็จะเห็นว่าตอนปีหลัง ๆ จะเข้ามาเรียนในวิชาคณะมากกว่าปีแรก ๆ นะคะ แล้วพอปี 5 ละคะ ช่วงฝึกสอนเป็นยังไงบ้าง

นักศึกษา E : ปี 5 เทอมแรก ผมได้สอนอย่างเดียว 8 คาบ/สัปดาห์ มีช่วยงานในหมวดเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้นครับ แต่ไม่มีงานประจำที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่วนเทอม 2 ผมสอน 8 คาบ/สัปดาห์เหมือนกันครับ ส่วนงานนอกไม่มี เพราะผมนั่งอยู่ห้องหมวดวิทย์ ไม่ได้อยู่ห้องฝ่าย แต่มีเพื่อนที่นั่งอยู่ห้องฝ่าย คือ งานหนักมาก

ผู้วิจัย : สำหรับปี 1-2 ก็เน้นเนื้อหาที่ใช้สอนเนอะ ส่วนปี 3-4 จะเห็นว่าเน้นวิชาที่นำไปใช้ตอนฝึกสอน ขอเสริมเรื่องปช.หน่อยได้ไหมคะ

นักศึกษาครู E : ได้ครับ สำหรับปช.1 ของผมจะมีให้ไปจัดกิจกรรมโฮมรูมให้นักเรียนประถมด้วยครับ สำหรับเซคของผมนะครับ

ผู้วิจัย : แสดงว่าแต่ละเซคจัดไม่เหมือนกันหรือ

นักศึกษาครู E : ใช่ครับ อยู่ที่อาจารย์ประจำเซคครับ ของผมคือจัดกิจกรรมให้น้อง ๆ ประถม เน้นให้รู้บริบท ไปดูโรงเรียนแค่นั้นครับ ส่วนปช.2 อาจารย์จะให้พวกเราไปดูการสอนก่อน แล้วค่อยมอบหมายให้สอนในวิชาเอกของตัวเอง ซึ่งสอนเป็นกลุ่มครับ

ผู้วิจัย : ปชของน้องมีสอนงานนอกบ้างไหม

นักศึกษาครู E : เหมือนเราไปเดินดูงานเฉย ๆ ว่าโรงเรียนมีฝ่ายนี้อยู่ตรงไหน ไม่ได้อธิบายรายละเอียดการทำงานอะไรมาครับ

ผู้วิจัย : แล้วคิดว่าการจัดการเรียนของคณะเพียงพอ หรือส่งเสริมให้เราเป็นครูที่มีประสิทธิภาพในอนาคตได้ไหม

นักศึกษาครู E : ถ้างานสอน ผมคิดว่าช่วยได้เยอะมากทีเดียว โดยเฉพาะวิธีวิทยาการสอน มีการสอนจัดกิจกรรม 5E กิจกรรมการทดลอง การทำใบงาน คณะสอนหมด สามารถนำไปใช้ได้หมดเลย มีสอนสื่อที่เป็นแบบ virtual lab ซึ่งใช้ได้ค่อนข้างเยอะตอนเรียนออนไลน์ครับ

ผู้วิจัย : แสดงว่างานสอนถือว่าดี ครอบคลุมและส่งเสริม แล้วงานนอกล่ะ

นักศึกษาครู E : ผมเห็นจริง ๆ มีงานนอกค่อนข้างเยอะครับ ซึ่งคณะเราที่พูดถึงงานนอก นอกจากปช.แล้วก็น่าจะเป็นภาวะผู้นำครับ แต่ก็แค่เพียงการบรรยาย ไม่ได้ไปสัมผัสอะไรเท่าไรครับ ดังนั้นงานนอกประสบการณ์ผมค่อนข้างน้อย เพราะที่ผมเห็นเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ที่ได้รับมอบหมายงานนอกจะไปเรียนรู้กันหน้างานซะมากกว่าครับ คือคณะจะสอนทฤษฎี ส่วนปฏิบัติเหมือนให้ไปเจอเองที่โรงเรียนครับ

ผู้วิจัย : แล้วตอนฝึกสอนเจอปัญหาบ้างไหม ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยค่ะ

นักศึกษาครู E : การคุมชั้นเรียนแรก ๆ จะมีปัญหา ต้องอาศัยเวลาในการปรับตัวครับ เช่น เวลาพี่เลี้ยงอยู่ นักเรียนก็จะเงียบ แต่ถ้าพี่เลี้ยงไม่อยู่ ก็จะยากขึ้นครับ อีกปัญหาคือการโฮมรูมนักเรียน คือพี่เลี้ยงไม่ได้ให้ผมไปช่วยงานในส่วนนั้น ผมจึงกำกับติดตามนักเรียนยาก และตอนโควิด ตอนแรก ๆ ไม่รู้จะจัดการเรียนการสอนอย่างไร ต้องพยายามด้วยตัวเองครับ

บทสัมภาษณ์นักศึกษาครู F

ผู้วิจัย : ตอนนี้น้องอยู่ปี 5 กำลังจะจบ พอจะนึกย้อนไปตอนช่วงปี 1-4 หน่อยได้ไหมคะ พยายามทราบว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นยังไงบ้าง

นักศึกษาครู F : ผมขออธิบายแบบคร่าว ๆ สั้น ๆ เลยนะครับ พอมีหลง ๆ ลืม ๆ บ้าง ขอเริ่มจากปี 1-2 เลย ขออธิบายรวมนะครับ 2 ปีนี้ผมจะเรียนฝั่งวิทย์ซะส่วนใหญ่ มีเรียนวิชาคณะ เช่น จิต 1 , หลักครู เท่านั้นเท่าที่ผมจะได้ ผมขอดูใบเกรดสักครู่นะครับ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลให้ผมได้

ผู้วิจัย : ได้เลยครับ

นักศึกษาครู F : ครับ ลืมไปเลย มีวิชาสำคัญ คือวิชาปช.1 ซึ่งเป็นวิชาที่เน้นให้ไปสังเกตโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ เหมือนให้เรารู้คร่าว ๆ ว่าโรงเรียนเป็นยังไง พอขึ้นปี 2 วิชาเอกเยอะขึ้นในเทอมแรกครับ สำหรับเอกผมนะครับ เอกอื่นผมไม่แน่ใจเหมือนกัน แล้วพอมาปี 3 ก็มีเรียนฝั่งวิชาเอกบ้าง แต่มีเรียนวิชาคณะค่อนข้างเยอะขึ้นแล้วครับ เช่น หลักสูตร ออกแบบ วิจัย วัดประเมิน วิเคราะห์ชีววิทยา พอจบปี 3 มั้งครับถ้าจำไม่ผิด ก็เรียนปช.2 ผมไม่แน่ใจว่าเป็นยังไง แต่จำได้ว่าน่าจะจะมีให้สอนนะครับ แบบสอนร่วมกับเพื่อน ในปี 4 ก็จะสอนจริง ๆ แล้วครับ มีวิชาวิธีวิทยาการสอนซึ่งค่อนข้างมีประโยชน์มาก เพราะได้สอนจริง ๆ ให้เพื่อน ๆ ได้ดูและอาจารย์จะให้คำแนะนำต่าง ๆ นอกจากนี้มีวิชาภาวะผู้นำ ประเด็นและแนวโน้มด้วยครับ

ผู้วิจัย : ค่ะ การเรียน 4 ปีก็จะประมาณนี้นะคะ คือเรียนเพื่อเตรียมเข้าสู่การฝึกสอน แล้วพอตอนฝึกสอนล่ะคะ เป็นยังไงบ้าง ได้สอนที่คาบ แล้วมีทำงานนอกบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู F : ปี 5 เทอมแรก สอน 9 คาบ/สัปดาห์ มีไปช่วยทำงานนอก 4 ฝ่ายของโรงเรียนโดยมีการจัดคิวสลับการทำงานฝ่ายกันไปจนครบ ส่วนเทอม 2 ผมได้สอน 8 คาบ/สัปดาห์ครับ แต่โรงเรียนไม่ค่อยมีงานนอกเหมือนโรงเรียนแรก จะมีก็แต่ยืนเวร แต่ผมคิดว่าอาจเพราะมีเรื่องโควิดด้วย นอกจากนี้ก็มีงานคุมสอบ ทำข้อสอบครับ

ผู้วิจัย : วิชาส่วนใหญ่เน้นวิชาเอกกับการสอน มีสอนเกี่ยวกับงานนอกไหม

นักศึกษาครู F : ในคณะไม่ค่อยมีนะครับการสอนเกี่ยวกับงานนอก เหมือนให้เรารู้แค่คร่าว ๆ เฉย ๆ รู้แค่ทฤษฎีเฉย ๆ นะ แต่ไม่ได้ทำจริงครับ

ผู้วิจัย : ตอนน้องไปเทอมแรก มีปัญหาตอนทำงานสอนกับงานนอกบ้างไหม

นักศึกษาครู F : ไม่ค่อยมีนะครับ เพราะงานนอกผมก็ไปเป็นแค่ลูกมือ ได้รับมอบหมายให้ทำงานง่าย ๆ ครับ

ผู้วิจัย : นึกคิดว่าการจัดการเรียนการสอนปี 1-4 ส่งเสริมการทำงานในโรงเรียนไหม

นักศึกษาครู F : ผมว่าส่งเสริมระดับปานกลางนะครับ เหมือนเราเรียนแค่ทฤษฎีเฉย ๆ แล้วเพิ่งมาเน้นจริงตอนปี 4 ก่อนฝึกสอนครับ ส่วนงานนอก ผมว่ายังไม่มีส่งเสริม เพราะเท่าที่คิดออก มีวิชาภาวะผู้นำที่พูดถึงงานฝ่ายของโรงเรียน แต่เรารู้แค่โรงเรียนมีก็ฝ่ายเท่านั้น ไม่ได้รู้อะไรมากมายครับ

ผู้วิจัย : แล้วปัญหาตอนฝึกสอนทั้ง 2 เทอมมีบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู F : มีแน่นอนครับ ของผมจะเป็นการคุมชั้นเรียน เพราะตอนเทอมแรกเจอเด็กจำนวนมาก น้อย พอเทอม 2 จำนวนเด็กเยอะขึ้น ทำให้ต้องใช้ความพยายามมากในช่วงแรก และการประสานงานกับพี่เลี้ยงครับ พี่เลี้ยงผมค่อนข้างเงิบ ๆ ผมจึงไม่ค่อยได้คุยกับพี่เลี้ยงครับ อีกปัญหาก็คือตอนเตรียมสอนออนไลน์ คณะไม่ได้สอนครับว่าต้องทำอะไร ก็เลยต้องปรึกษากับเพื่อน ๆ เอาเอง อ้อ แล้วก็อีกปัญหา ไม่แน่ใจว่าแค่ผมรู้เปล่า คือผมรู้สึกตัวเองใช้ word excel ยังไม่เก่งครับ เหมือนคณะสอนขั้นเบสิกที่เราเรียนว่าใช้อย่างไร บางทีมันก็ง่ายเกินไป ยกตัวอย่างเวลาผมทำชีทสอน บางครั้งยังงงอยู่เลยว่าแบ่งหน้า จัดหน้าหน้ายังงี้ ต้องไปนั่งดูคู่มือในยูทูปอีก เสียเวลา อยากให้คณะสอนในจุดนี้มากขึ้นครับ สอนให้มันดีไปเลย ไม่ใช่สอนแค่พื้น ๆ และอีกปัญหา คือ ผมสอนไม่ครบเนื้อหา มีการตัดเนื้อหาบางส่วนด้วยเนื่องจากสอนไม่ทัน เช่น การทดลองต้องตัดเพราะเวลาไม่พอครับ

บทสัมภาษณ์นักศึกษาครู G

ผู้วิจัย : สวัสดีค่ะ น้องช่วยอธิบายได้ไหมคะว่าตอนเรียนมหาวิทยาลัยช่วงปี 1-4 ได้เรียนอะไร อย่างไรบ้าง

นักศึกษาครู G : ปี 1 เรียนปูพื้น มันจะเป็นวิชาบังคับทั้งหมดเลยครับที่ทางคณะจะเป็นคนกำหนดมา ในเล่มหลักสูตร ส่วนวิชาคณะมีหลักสูตรเทอมแรกเลยครับ เทอม 2 เราจะได้เรียนจิตวิทยาแล้ว เป็นเซคใหญ่ ๆ โดยภาพรวมปี 1 จะยังไม่ค่อยได้เข้าคณะครับ

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ สำหรับปี 1 ก็จะเหมือนเรียนปูพื้นนะค่ะ แล้วพอโตขึ้นล่ะค่ะ ปี 2 เป็นอย่างไร

นักศึกษาครู G : ปี 2 จะเจอวิชาเอกซึ่งเนื้อหาจะยากมากขึ้น วิชาคณะถ้าจำไม่ผิดเทอมต้นจะเรียนปช.1 เริ่มไปดูโรงเรียน ดูนั่นดูนี่

ผู้วิจัย : ปช.1 ให้ไปดูบริบทโรงเรียน ให้สังเกตเฉย ๆ ใช่มั้ย มีกิจกรรมอะไรให้ทำบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู G : ใช่นะครับ ก็จะปูกว้าง ๆ ให้เราเข้าไปโรงเรียนว่าการจัดบริหารเป็นอย่างไร พาไปดูห้องเรียนของสาธิตฝั่งประถม มีไปดูเด็กเข้าแถวตอนเช้า ดูโฮมรูม ส่วนทำเวรอันนี้ไม่มั่นใจ จำไม่ค่อยได้ คือรู้สึกว่ามันใหญ่เหมือนจะไปนั่งดูเป็นหลักครับ ดูเกี่ยวกับงานครูเล็ก ๆ น้อย ๆ ส่วนมัธยมผมไม่แน่ใจ แต่จำได้ว่ามัธยมจะเข้าตอนปช.2 แน่ ๆ

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ แล้วปี 2 มีอะไรบ้าง

นักศึกษาครู G : ขอตักคู่ครับ มีเรียน Edtech ครับ มันจะแบ่งเป็นเซคเล็ก ๆ หลาย ๆ เซคครับ

ผู้วิจัย : แต่ละเซคเรียนเหมือนกันไหม

นักศึกษาครู G : ผมคิดว่าโดยภาพรวม เนื้อหาจะเหมือน ๆ กัน แต่ว่าถ้าเป็นในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนน่าจะอยู่ที่อาจารย์ผู้สอน

ผู้วิจัย : คิดว่าการจัดการเรียนการสอนของวิชา Edtech เป็นอย่างไร

นักศึกษาครู G : ผมคิดว่าวิชา Edtech ล้าหลังในบางช่วง แต่ที่จะได้ใช้จริงตอนฝึกสอน เท่าที่ผมจำได้นะ มีสอบเกี่ยวกับ Excel สอบการต่อเครื่องเสียง การต่อโปรเจคเตอร์ ประมาณนี้ครับ

ผู้วิจัย : Excel สอนอะไรบ้าง

นักศึกษาครู G : สอนเกี่ยวกับสูตรพื้นฐาน เช่น การหาค่าเฉลี่ย การหา S.D. พวกสถิติเบื้องต้นเพื่อใช้ในการตัดเกรดครับ

ผู้วิจัย : สรุปปี 2 ยังเน้นเรียนวิชาเอกเนอะ มีวิชาครูสอตแทรกบ้าง ถ้าพูดง่าย ๆ ปี 1-2 จะเน้นพวกเนื้อหาวิชาเอกมากกว่าวิชาคณะ ขึ้นตอนปี 3 เป็นยังไงบ้างคะ

นักศึกษาครู G : ของผมหรือ ผมว่าการเรียนวิชาเอกกับวิชาคณะถือว่าครึ่ง ๆ เลย มีวิชาเอก วิชาคณะก็เช่น วิจัย จิตวิทยา หลักสูตร วัดประเมินเพิ่มเข้ามา อ้อ มีออกแบบด้วยครับ

ผู้วิจัย : ก็เห็นได้ชัดเลยว่าวิชาคณะมากขึ้น นึกคิดว่าวิชาที่ได้เรียนปี 3 ได้ใช้จริงไหม

นักศึกษาครู G : สำหรับผม ผมโอเคนะวิชาตอนปี 3 ใช้ได้เลยแหละ ตัวอย่างเช่น สถิติ เวลาเราทำวิจัยเราก็ต้องมีความรู้ทางสถิติ วัดประเมินก็ต้องใช้เวลาออกข้อสอบให้กับนักเรียน ซึ่งผมก็ออกเองนะเป็นส่วนใหญ่ ส่วนออกแบบก็คือ ผมว่าอันนี้ค่อนข้างจำเป็นนะ มีหลายอย่างเลยที่ผมได้ใช้ในออกแบบ อย่างเช่น เคยเรียนการสอนแบบ Storyline อาจารย์ก็บอกว่า Storyline ใช้สำหรับเด็กประถม ผมก็อยากจะรู้ว่ามันสอนม.ปลายได้ไหม เลยลองทำดู สรุปนักเรียนทำได้ สนุกดี มันก็โอเค ให้นักเรียนวาดรูป ซึ่งพอเป็นเด็กม.ปลายวาดมันจะดูสร้างสรรค์ดีมาก ๆ สวยงามค่อนข้างเยอะ บทบาทสมมติผมก็ใช้บ่อย แสดงละครไปอย่างแบบนี้ อันนี้มาจากออกแบบหมดเลยนะตอนผมฝึกสอน

ผู้วิจัย : แสดงว่าเป็นคนที่จัดการเรียนการสอนได้ดี ไม่ได้มีเฉพาะบรรยาย เก่งมากที่สามารถทำให้วิชาวิทย์เป็นแบบนี้ได้

นักศึกษาครู G : ครับผม ออกแบบได้ใช้ค่อนข้างเยอะครับ

ผู้วิจัย : โอเค แล้วปี 4 ใกล้เคียงสอนแล้ว เป็นยังไงบ้าง

นักศึกษาครู G : ปี 4 สำหรับผมนะ ค่อนข้างเรียนน้อย มันจะเกี่ยวกับคณะเป็นส่วนใหญ่ ก็จะเน้นสอน เช่น วิชามานุษยวิทยา มีให้สอน 2 ครั้ง สำหรับผมวิชาปี 4 สำคัญมากสำหรับการฝึกสอน มากกว่าปี 3 เหมือนเราได้ลองสอนเพื่อนจริง สอนในโรงเรียนจริงอะไรอย่างนี้ ค่อนข้างจะทำให้เราเห็นภาพ ให้เราคุ้นชินกับบริบท ธรรมชาติการเรียนการสอนครับ

ผู้วิจัย : เรียกว่าได้ปฏิบัติมากกว่าเรียนเนื้อหาหรือเปล่า

นักศึกษาครู G : ใช่ คือเหมือนทำให้เราได้ลงมือจริงแทนที่เราจะจินตนาการภาพในหัวอะครับ

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ นอกจากนี้มีอะไรอีกไหมคะ

นักศึกษาครู G : มีภาวะผู้นำ ประเด็นอะไรแบบนี้ครับ คือเห็นได้ชัดเลยปีหลัง ๆ เน้นไปทางฝั่งครูมากกว่าปีแรก ๆ เยอะเลย น่าจะเพราะเตรียมฝึกสอน

ผู้วิจัย : ตอนปี 5 เทอมแรกเป็นยังงี้บ้าง ได้สอนเทอมหนึ่งก็คาบ

นักศึกษาครู G : ความจริงถ้านับตามตารางสอนนะ ผมได้ 11 คาบ/สัปดาห์ อันนี้คือตามตารางจริง ๆ ส่วนงานเสริมที่โรงเรียนให้ทำผมขอไม่นับนะ ถ้าถามว่าเยอะไหม ผมว่าค่อนข้างเยอะกว่าตามที่คณะกำหนด เพราะตามกำหนดควรสอน 8-10 คาบนะ

ผู้วิจัย : แล้วงานนอกอะ ได้ทำบ้างไหม

นักศึกษาครู G : ผมได้ทำงานนอกเยอะมาก ๆ ก็คือ ผมไม่รู้เลยว่าโรงเรียนอื่นจะเหมือนกันหรือเปล่า อย่างแรกคือเข้าฝ่ายเนาะ ฝ่ายงานบริหารอย่างเงี้ย ทางโรงเรียนก็จะกำหนดให้เข้า 4 ชม./สัปดาห์ ครั้งละ 2 ชม. แล้วก็เข้าเวร 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมงถ้าผมจำไม่ผิด อันนี้คืองานประจำครับ แล้วก็กิจกรรมโฮมรูม ดูแถว รวม ๆ 1 ชั่วโมงที่ต้องทำทุกวัน ประมาณนี้

ผู้วิจัย : แล้วตอนทำงานฝ่าย นื่องทำครบทุกฝ่ายเลยไหมคะ

นักศึกษาครู G : ความจริงงานที่ทำก็เป็นงานแบบเดินเอกสารเป็นส่วนใหญ่ ทำไม่ครบตามเวลาที่โรงเรียนกำหนดหรอก

ผู้วิจัย : แล้วการฝึกสอนในเทอมที่ 2 เป็นอย่างไรบ้างคะ

นักศึกษาครู G : สบายมากครับ ผมสอน 9 คาบ/สัปดาห์ แล้วคือแทบไม่ต้องทำงานฝ่ายเลย ถ้างานนอกก็มีแค่โฮมรูม ผมโฮมรูมทุกวันเลย มียืนเวรตอนเช้าวันจันทร์วันเดียว อันนี้คืองานนอกนะ นอกนั้นก็สอนตามปกติเลยครับ

ผู้วิจัย : คณะมีที่สอนงานฝ่ายไหม

นักศึกษาครู G : ไม่มีเลยครับผม ถ้ามีก็แค่ทฤษฎีเหมือนให้รู้ไว้

ผู้วิจัย : ขอย้อนไปเรื่องปช.1 กับ ปช.2 หน่อย เมื่อสักครู๋ข้ามเรื่องปช.2 ไป ช่วยอธิบายการเรียนการสอนของปช.2 ให้ฟังคร่าว ๆ หน่อย

นักศึกษาครู G : ปช.2 เหมือนจะเริ่มเจาะจริง ๆ ของรายวิชานั้นที่เราสังกัดอยู่ เหมือนผมได้ไปสอนวิชาเอกคู่กับเพื่อน มีครูคอยดูว่าเราสอนเป็นยังงัย ชี้นำเป็นยังงัยอะไรแบบนี้ เหมือนเน้นเกี่ยวกับการสอนมากขึ้น

ผู้วิจัย : คณะ 4 ปีช่วยส่งเสริมให้เราทำงานในช่วงฝึกสอนมีประสิทธิภาพไหม

นักศึกษาครู G : สำหรับผมนะ ถ้าเต็ม 5 ผมให้ไปเลย 4.5 ก็อย่างที่ผมบอกนั่นแหละว่าวิธีวิทยาการสอนทำให้เราได้ฝึกสอนจริงก่อนได้สอนที่โรงเรียนจริง ๆ ทำให้เราได้ฝึกเขียนแผน ฝึกทำประมวลอย่างไอย่างงัยอะครับ ซึ่งก็เกี่ยวข้องกับการสอนหมดเลย ฝึกทำสื่อต่าง ๆ Edtech ก็มีช่วย การออกแบบก็เหมือนที่ผมพูดไปเนอะว่ามีใช้วิธีการต่าง ๆ ช่วยในการสอน ผมก็เลยคิดว่ำนั่นแหละ ที่เราเรียนมามันไม่ได้สูญเปล่า หมายถึงวิชาหลัก ๆ นะ ก็คือมันสามารถนำไปใช้ได้จริง ขึ้นอยู่กับว่าเราหยิบตรงไหนมาใช้มากกว่า

ผู้วิจัย : แล้วส่งเสริมการทำงานนอกบ้างไหม

นักศึกษาครู G : ผมว่าไม่ค่อยได้ส่งเสริมเรื่องของการทำงานนอกเท่าไร เหมือนให้เราเข้าไปเรียนรู้เอง เหมือนตอนเข้าโรงเรียนหอมนแรกอะครับ แต่ถ้าเป็นครูจริง ๆ ก็คงจะมีบ้างอะตอนแรก ๆ ที่เราจะแบบทำไม่เป็น ถามว่าทำยังงัย เพราะเราไม่ได้เรียนเรื่องพวกนี้ขนาดที่จำเป็น

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ แล้วตอนฝึกสอนเจอปัญหาบ้างไหม

นักศึกษาครู G : การคุมห้องเรียน การทำกิจกรรมบางอย่าง บางครั้งคือถ้าเราไม่มีครูพี่เลี้ยง เราก็คุมเด็กไม่อยู่ เราไม่ได้มีความเด็ดขาดหรือเด็ดเดี่ยว ยิ่งครูพี่เลี้ยงให้ความใส่ใจน้อย ตรงนี้ก็คือเวลาเราเตรียมอะไรไป อาจจะสำเร็จแค่ 20% ครับ

ผู้วิจัย : อันนี้ก็คือปัญหาเรื่องสังคมเนอะกับครูพี่เลี้ยง แล้วมีอะไรอีกไหม

นักศึกษาครู G : จริง ๆ ก็มีหลายอย่างนะครับ ปัญหาที่อาจารย์นิเทศ คือบางครั้งเวลาโดนคอมเมนต์ ผมรู้ตัวว่ามันยังไม่ดี แต่อาจารย์ก็คอยให้กำลังใจ ซึ่งผมชอบฟังคำคอมเมนต์ว่าเราควรปรับปรุงตรงไหนมากกว่าครับ ผมก็อยากเจอแนวอย่างนี้มากกว่า คือยอมรับนะว่ามันกดดันตัวเองแต่มันก็ทำให้เรารู้สึกว่าเราได้พัฒนาตัวเองไปอีกขั้น

ผู้วิจัย : แล้วตอนฝึกสอน จัดการเวลาได้โอเคใช้ไหม ไม่มีค้างงานอะไร

นักศึกษาครู G : สำหรับผม ผมว่าตัวเองบริหารเวลาได้ดีเลย คือผมมีเวลาว่างจะเล่นเกมจนนักเรียนยัง
พักเลยครับ

บทสัมภาษณ์นักศึกษาครู H

ผู้วิจัย : ตอนปี 1-4 เรียนอะไรบ้างคะ อธิบายคร่าว ๆ หน่อยค่ะ ทั้งวิชาเอก และวิชาฝั่งคณะเลย

นักศึกษาครู H : ปี 1 ผมเรียนพวกฟิสิกส์ เคมี ชีวะ แคลคูลัส ถ้าวิชาคณะก็จะเป็นหลักครูครับ

ผู้วิจัย : โอเค ถ้ามารวม ๆ เทอม 1 จะเน้นไปทางฝั่งวิทยาศาสตร์เป็นหลักเลยใช่ไหมคะ

นักศึกษาครู H : ใช่ครับเป็นส่วนใหญ่ พอเทอม 2 จะเป็นคณิตศาสตร์มากขึ้นครับ แต่มีวิชา lab เคมี ด้วยนะครับ เป็นวิชาที่ไม่ใช่วิชาเอกแค่ตัวเดียว คิดว่าน่าจะใส่เทอม 2 เพราะเทอมแรกตารางแน่นมาก ๆ แล้วครับ

ผู้วิจัย : แล้วพออยู่ปี 2 ละเป็นอย่างไรบ้าง

นักศึกษาครู H : สำหรับเทอมนี้ก็ยังไม่มีอะไรมากนักครับ วิชาแมทก็จะเป็นวิชาเลือกเอกครับ ส่วนวิชาครูก็จะเจอจิตครูครับ ไทยครู พอปี 2 เทอม 2 ก็เรียนยังยืน สนุทรีย์ แล้วก็ edtech

ผู้วิจัย : ปี 2 วิชาคณะก็จะเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังเน้นฝั่งวิทย์อยู่ไหม

นักศึกษาครู H : ถูกต้องครับ ตามนั้นเลย

ผู้วิจัย : ถัดมาพอปี 3 ของน้องเรียนอะไรบ้างคะ

นักศึกษาครู H : ถ้าพูดกันอย่างจ๋า เทอมแรกจะเน้นฝั่งวิทย์เหมือนเดิมครับ แต่จะมีวิชาคณะคือวิชาวัด ประเมิน อีกตัวที่สำคัญก็คือหลักสูตรครับ ส่วนเทอม 2 จะมาฝั่งครุมากขึ้นครับ จะมีหลายวิชาเลย มี วิจัย ออกแบบนะครับ แล้วก็วิชาวิเคราะห์หลักสูตรคณิตศาสตร์ครับ

ผู้วิจัย : โอเคก็คือครั้งแรกจะเน้นทางวิทย์ ส่วนครั้งหลังก็จะเน้นทางครุมากขึ้นใช่ไหม ถ้าเทียบกับ ก่อนหน้า

นักศึกษาครู H : ครับ ใช่ครับ น่าจะเตรียมฝึกสอนครับ

ผู้วิจัย : พอปี 4 เป็นอย่างไรบ้าง พี่ขอไปทางวิชาคณะก่อน

นักศึกษาครู H : ถ้าเป็นวิชาคณะก็จะมีภาวะผู้นำครับ แล้วก็วิธีวิทยาการสอนคณิตศาสตร์

ผู้วิจัย : วิธีวิทยาการสอนคณิตศาสตร์จัดการเรียนการสอนอย่างไร

นักศึกษาครู H : วิชาวิธีวิทยาการสอนมีแบ่งเซคครับ จำไม่ได้ว่ากี่เซค แต่เยอะอยู่ แล้วสัปดาห์หนึ่งเรียนอยู่ 2 วันครับ คือ วันอังคารกับวันศุกร์ เหมือนเรียนความรู้ที่ต้องฝึกก่อน วันศุกร์ก็จะเป็นการสอนครับตามความรู้หรือเทคนิคที่เราเรียนมาในวันอังคารเลยครับ นอกจากนี้ยังได้ microteaching อีกหนึ่งคาบ และถ้าพูดถึงวิชาคณะ ผมลืมนิชาไปไม่ได้ไง ปช.

ผู้วิจัย : อ้อ ที่พี่สัมภาษณ์รุ่นเดียวกันคือ เรียนปช.1 ตอนปี 2 เทอม 1 และเรียนปช.2 ตอนปี 3 เทอม 2 ใช่ไหม เหมือนกันใช่ไหมคะ

นักศึกษาครู H : ถูกต้องครับ

ผู้วิจัย : โอเค แล้วน้องคิดว่าการจัดการเรียนของปช.1 และปช.2 เป็นอย่างไร

นักศึกษาครู H : ก็คือเกี่ยวกับให้เรา รู้จักบริบทของการทำงานครูก่อนว่า ในการทำงานครูทั้งของประถมและของมัธยมมีการทำงานอย่างไร เรียนรู้คร่าว ๆ ก่อน ยังไม่ต้องฝึกของจริง ดูภาพรวมไปก่อน ให้อารมณ์แบบไปดูว่าโรงเรียนต้องทำอะไรบ้างครับ อันนี้ของปช.1 ส่วนปช.2 ก็มีความใกล้เคียงกับปช.1 แต่ความเข้มข้นจะมีมากขึ้นตรงที่ว่าเราจะต้องสอน แต่จะให้อ่านเป็นทีม อย่างผมเนี่ยทีม 3 คน ก็จัดการวางแผนกันเองเลยว่า 3 คนนี้ใครจะสอนอะไรตรงไหนบ้างนะครับ นอกจากนี้ผมเองก็ยังฝึกทั้งการสอน การตรวจการบ้าน ฝึกทั้งการตรวจข้อสอบที่เราทำเอง ขอเสริมอีกนิด ก่อนสอนเราต้องไปสังเกตการสอนก่อนว่า คุณครูแต่ละท่านสอนอย่างไรบ้าง

ผู้วิจัย : ก็คือตอนสอนครั้งแรก จะเป็นตอนปช.2 ถูกต้องไหมคะ

นักศึกษาครู H : ครับ แต่เห็นหน้านักเรียน face-to-face ก็คือปช.2 นี่แหละครับที่เป็นเรื่องเป็นราว

ผู้วิจัย : ก็คือจะให้ลองสอนก่อน แล้วสอนอีกครั้งตอนปี 4 ใช่ไหมในวิธีวิทยาการสอน

นักศึกษาครู H : ครับ วิธีวิทยาการสอน ที่นี้ปี 4 เทอม 2 ผมยังไม่ได้พูดให้ฟังเลยนะ

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ เชิญพูดมาได้เลย

นักศึกษาครู H : เป็นปีที่ผมไม่ได้เข้าฝั่งวิทยาศาสตร์อีกเลยเพราะผมเก็บครบหมดแล้ว ก็จะเรียนวิชาคณะครุศาสตร์ เช่น ถ้าวิชาเอกก็จะเป็นนวัตกรรมกับประเด็น มาคู่กันเลย แล้วก็จะมีวิชาเลือกเสรีอีกเป็นวิชาเลือกเอกครับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ผู้วิจัย : โอเคค่ะ ขอเข้าเรื่องตอนฝึกสอนปี 5 เลย เทอมแรกฝึกสอนเป็นยังไง ได้กี่คาบ/สัปดาห์ แล้วมีงานนอกบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู H : ได้สอนสัปดาห์หนึ่ง 9 คาบครับ งานนอกของครูก็น้อยครับ หนึ่งก็คือได้เวรเฝ้าโรงอาหารตอนเที่ยง อาจจะมีงานส่วนตัวอีกเช่น งานตรวจการบ้าน งานตรวจข้อสอบอะไรแบบนี้ครับ

ผู้วิจัย : แล้วเทอม 2 การฝึกสอนเป็นยังไง ช่วยเล่าให้ฟังหน่อย

นักศึกษาครู H : 9 คาบเหมือนเทอมแรกเลยครับ ส่วนงานนอกก็มีครับ ผมอยู่ฝ่ายหนึ่งที่มีชื่อว่าฝ่ายพัฒนาศักยภาพนักเรียน ก็คืออารมณ์เหมือนกรรมการนักเรียนโรงเรียนนั่นแหละ

ผู้วิจัย : ฝ่ายนี้ทำอะไรบ้างคะ

นักศึกษาครู H : ก็แบบว่าช่วยงานกรรมการนักเรียน แล้วผมได้ช่วยแค่งานเดียวก็คือ การจัดการดูแลเลือกตั้ง เพราะบังเอิญช่วงนั้นเป็นช่วงเลือกตั้งประธานนักเรียนพอดีครับ จริง ๆ ก็มีช่วยอย่างอื่นแหละ ไม่ว่าจะเป็นช่วยเรื่องงานแข่งขันวงดนตรี งานปีใหม่โรงเรียน แต่พิษโควิดทำให้ทุกอย่างหยุดชะงัก อดช่วยนะครับ

ผู้วิจัย : โควิดทำให้ช่วยได้แค่งานเดียว แล้วมีอย่างอื่นอีกไหมคะ

นักศึกษาครู H : มีอีกครับ มีอีก คณิตศาสตร์ของโรงเรียนที่ผมฝึกสอนในเทอม 2 จะมีการสอบค่อนข้างเยอะ มีสอบย่อย สอบนั้น สอบนี้ คือถ้าเอาแค่คุณครูในหมวดก็ไม่เพียงพอ ก็ต้องขอครูนิสิตมาช่วยด้วยในการคุมสอบนะครับ

ผู้วิจัย : แล้วแบบนี้คณะมีวิชาเกี่ยวกับงานนอกบ้างไหม

นักศึกษาครู H : จริง ๆ ในคณะเรามีวิชาหนึ่ง คือ วิชาภาวะผู้นำนั่นแหละ เพียงแต่ว่าอาจารย์ไม่ได้เน้นโดยขนาดนั้น เน้นให้เราหาความรู้ด้วยตัวเอง แล้วมาอภิปรายกันในชั้นเรียนมากกว่าครับ

ผู้วิจัย : คิดว่าการจัดการเรียนการสอนของคณะมีความครอบคลุมและช่วยส่งเสริมให้เราทำงานครูได้อย่างมีประสิทธิภาพไหม

นักศึกษาครู H : คือส่วนตัวผม ผมว่ามันครอบคลุมนะครับ เพราะมีวิชาที่เป็นวิชาครูซึ่งมันก็ค่อยเจาะทีละนิด ๆ มาช่วยตอนทำงานได้ อย่างเช่น หลักสูตรกับออกแบบ คือคุณต้องศึกษาดี ๆ ว่าหลักสูตรแต่ละที่ เรียนคณิตเรื่องอะไรบ้าง และออกแบบ ก็ต้องมาออกแบบดี ๆ กว่าคณิตศาสตร์ในแต่ละบทควรออกแบบอย่างไรให้เด็กสนใจและเหมาะสม และแน่นอนตอนสอบก็จะมี การวัดความรู้เพื่อดูว่าเด็กเข้าใจไหม แน่นนอนต้องเป็นวิชาวัดประเมินในการคิดสร้างข้อสอบให้มันดีครับ และที่ได้ใช้แน่ ๆ คือ

วิชาวิจัย คือการฝึกสอน 1 เทอมบังคับทำวิจัย 1 เรื่อง สรุปสำหรับผมคือได้ใช้หลายวิชานะครับ แต่สำหรับงานนอก ผมว่ายังไม่ค่อยครอบคลุมครับ

ผู้วิจัย : คำถามสุดท้ายแล้วนะคะ จะเกี่ยวกับเรื่องปัญหาตอนฝึกสอน อยากทราบว่าเจอปัญหาอะไรบ้างไหมคะ

นักศึกษาครู H : ผมเกิดภาวะท้อใจในการสอนเพราะเด็กไม่ค่อยสนใจเรียน มีเล่นมือถือบ้าง ไม่ส่งงานบ้าง แต่โชคดีครับที่มีพี่เลี้ยงคอยช่วยครับ แต่สำหรับในเทอม 2 ไม่มีเลยครับภาวะท้อใจ แต่ในช่วงแรก ๆ อาจจะต้องปรับตัวครับ เพราะเด็กพร้อมและเปรียบเด็กเหมือนน้ำเต็มแก้ว คือ เหมือนนักเรียนรู้หมดทุกอย่างแล้วที่จะเรียน แต่พอเวลาผ่านไป เด็กก็ค่อย ๆ น่ารักกับเราขึ้นเรื่อย ๆ สัปดาห์ 2 สัปดาห์เท่านั้น ผมเห็นว่าเด็กทุ่มเทมากครับ แต่อีกปัญหาคือ เรื่องของการตรวจข้อสอบครับ ผมเป็นคนที่ไม่ค่อยขี้ตรวจแบบละเอียด เช่น เด็กทำผิดขั้นตอนไปนิดเดียวผมก็หักคะแนน จึงมีเพื่อนคอยเตือนว่า ยิ่งใจความหมายก็ยิ่งเหมือนกัน ไม่ควรหักคะแนน ก็ประมาณนี้ครับ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	จุฬามาศ เตชะภัทวรกุล
วัน เดือน ปี เกิด	7 มิถุนายน 2539
สถานที่เกิด	ภูเก็ต
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิชามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	252/4 ซ.ฮับเอก ถ.ภูเก็ต ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000

